

Obrana

október 2007





Jaroslav NOVÁK



Lenka HALÁSOVÁ



Lubomír SIČÁK



Marian HALÁŠ

FotoAtak 2007

Víťazov prvého ročníka celorezortnej súťaže amatérskych fotografov vyhlásili 20. septembra 2007 v Trenčíne hlavní organizátori súťaže - riaditeľ Kultúrneho a metodického centra OS SR Ing. Milan Ďuriš a riaditeľ Personálneho úradu OS SR plukovník Ing. Peter Dudra. Mediálnymi partnermi akcie boli vojenský mesačník Obrana a časopis Fototip Banská Bystrica. „Cieľom súťaže bolo podnietiť tvorivú iniciatívu amatérskych fotografov z radov vojenských profesionálov a ostatných príslušníkov rezortu,“ informoval riaditeľ KaMC Ing. Ďuriš.

Súťaže sa zúčastnilo 25 autorov, ktorí do troch súťažných kategórií prihlásili spolu 147 fotografií. Odborná porota pracovala v zložení: Lucia Benická, riaditeľka Domu fotografie Liptovský Mikuláš, Marta Svítková, šéfredaktorka časopisu Fototip Banská Bystrica a pplk. Ing. Maroš Stehlík z Personálneho úradu OS SR Bratislava.

„Milo porotu prekvapil predovšetkým tvorivý prístup, v ktorom autori preukázali vyzretý fotografický prístup a aj svoj vlastný štýl. Niektoré fotografie mali aj istú umeleckú hodnotu, čo sme z pohľadu odborníkov a vzhľadom na to, že sa všetci účastníci súťaže venujú foteniu iba amatérsky, vôbec nečakali. Hlavne v kategórii Dokumentárna fotografia boli veľmi zaujímavé snímky. Dosahovali vysokú žurnalistickú úroveň, ktorá by v médiách mohla plnohodnotne konkurovať tvorbe a práci profesionálnych fotografov,“ povedala šéfredaktorka M. Svítková. Okrem ostatných autorov porota vyzdvihla aj kolekciu fotografií pplk. Lubomíra Sičáka z VÚ 6363 Bratislava. „Zachytávanie života a diania prostredníctvom fotoaparátu sa venujem siedmy rok,“ prezradil pplk. Sičák. „K tejto záľube som sa dostal náhodou. Pôvodne som chcel svojej rodine a blízkym sprostredkovať zážitky z môjho pôsobenia v Západnej Afrike, kde som v Sierra Leone strávil dva a pol roka. To, že za to budem dnes ocenený ma úprimne a milo prekvapilo,“ zdôveril sa víťaz tretej kategórie. Poradie a mená víťazov jednotlivých kategórií nájdete na internetovej stránke Ministerstva obrany SR.

Vladislav VAVRINEC
Foto Peter DOVINA



Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XV, č. 10/2007
Redakčná uzávierka 3. októbra
Do výroby zadané 8. októbra



Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:
Mgr. Michaela FARKAŠOVÁ
tel.: 0960 312 806, 0903 820 195
e-mail: michaela.farkasova@mod.gov.sk

nadporučik Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
Ing. Eleonora BUJACKOVÁ
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Ivana MIŠKOLCIOVÁ
Lydia ŠEVČÍKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kútuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane foto z vyvedenia
nitrianskej protiletadlovej raketovej
brigády vo VVP Lešť.
Foto **Peter DOVINA**

Nevyžiadany obrazový materiál
a rukopisy nevraciamy.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93



Z obsahu

Upršaný Antropoid

str. 4 - 6



Prelomový rok

str. 8 - 9



Vojaci vo Vatikáne

str. 10 - 11



Ženy v rovnošate

str. 36



Editoriál

Z 31. majstrovstiev sveta
slalomárov na divokej vode
v brazílskom Foz do Iguaçu
si Elena Kaliská odniesla
striebrnú medailu a Michal
Martikán vybojoval zlato.
Zvíťazili aj deblisti Peter
a Pavol Hochschornerovci.



Skvelé, šampionát sa stal najúspešnejším v histórii slovenského
vodného slalomu. Prví dvaja menovaní sú pritom členovia nášho
AŠK Dukla Banská Bystrica. Iste, je to predovšetkým vďaka ich
dlhodobej tvrdej práci a nechcem to dávať príliš do súvislosti.
Ale aj tak to vidím ako tú najlepšiu odpoveď ministromi obrany,
ktorý po niekoľkých rokoch neistoty jednoznačne povedal,
že vojenský šport bude mať v rezorte zelenú.

Ak na jednej strane emocionálneho spektra z minulých
týždňov stojí radosť z vojenských športovcov, na druhej je
priškvarená pachuť z kauzy „brigádnik“. Tak sa vraj volá prístroj,
ktorý vám na tachometri pridáva kilometre, ktoré ste nikdy
nenajazdili. Za ktoré sa ale dá načerpať benzín aj do svojho sú-
kromného auta. Nakoľko však platí prezumpcia neviny, viac sa
podozreniam týkajúcich sa činnosti niektorých vojenských
polícajtov nateraz nevenujeme. Snáď len toľko, že držím palce
všetkým tým s čistými rukami, aby ustáli prípadné podozrievavé
pohľady. Aj také isto budú. V každom prípade platí, že podobné
„preliečovacie“ opatrenia nie sú prejavom slabosti systému, ale
jeho sily.

Celé ozbrojené sily čakajú, ako sa prejavia na regrutácii
zmeny v novom Zákone o štátnej službe profesionálnych
vojakov. V tejto súvislosti dávam do pozornosti rozhovor
s generálmajorom Milanom Maximom na stranách 8 a 9.
Osobne ma môže mrziť len tých pár telefonátov od bývalých
kontrahovaných vojakov, ktorí v minulých „neúrodnejších“
rokoch aj za cenu rôznych špekulácií zo seba zhodili uniformu.
Teraz, keď svitlo na lepšie, tak by sa do nej radi vrátili. Nuž –
a čo takto obsah slova lojalita?

Ešte jeden drobný postreh. Zhodou okolností som mohol
nedávno sledovať pondelkový ranný nástup na Národnej
akadémii obrany v Liptovskom Mikuláši. Táto vzdelávacia
inštitúcia sa za pár rokov vypracovala na slušnú úroveň, čomu aj
za predchádzajúceho vedenia napomáhal tiež plukovník Marián
Ač, jej nový veliteľ. O to viac som čakal, či v jeho slovách zazním
dajaký nový tón. Spočiatku sa zdalo, že nič. Samé bežné strohé
vojenské rozkazy, hodnotenia, pokyny. Až ku koncu oznámil
mená niekoľkých ľudí s okrúhlymi narodeninami – a pred
všetkými ich pozval k sebe na rannú šálku kávy. A nástupišťe
zavoňalo človečinou.

Peknú jeseň



Upršaný Antropoid

Ani najstarší pamätníci zo žilinského piateho pluku špeciálneho určenia Jozefa Gabčíka si nespomínajú, že by v dvanásťročnej histórii tejto medzinárodnej súťaže výsadkových a prieskumných jednotiek celý jej priebeh sprevádzal neustály dážď. V tomto roku súťaž, ktorá sa uskutočnila pod záštitou ministra obrany viedla cez jeden z najkrajších kútov Slovenska: Súľovské skaly a ich okolie v Strážovskej hornatine. Tá sa tiahne severozápadom republiky od Trenčína až po Žilinu. Súťažiaci však mali začiatkom septembra celkom iné starosti, ako obdivovať krásy okolitej prírody.

Dážď, vietor a chlad poriadne sťažili prekonávanie každého zo 45 súťažných kilometrov (tento údaj samozrejme platil len v tom prípade, že súťažná hliadka nezablúdila a trať si nepredĺžila). Všetkých čakalo 15 kontrolných bodov a na záver ešte strelecký parkúr v Kamenej Porube.

DOBRO DOŠLI!

Prvou vážnou prekážkou po zoskoku boli pre súťažiacich Hlbocké vodopády. Práve tam sa nachádza

kontrolný bod číslo 3. Tunajšie lanové prekážky má pod palcom kapitán Vladimír Hulej. „Vodopád musia členovia hliadok prekonať pomocou horolezeckých techník. Najskôr ich čaká výstup po 25 - metrovom lanovom rebríku. Potom sa pomocou fixných lán presunú asi o 50 výškových metrov hore. Tam sa prepnú na kladku a s jej pomocou prekonajú takmer sedemdesiatmetrovú roklinu. Na jej okraji ich čaká zasa fixné lano. S jeho pomocou zídu asi o dvadsaťpäť metrov nižšie na vodorovné lano, visiace nad ďalšou roklinou. Nasleduje fixné lano a výstup na samý vrchol rokliny nad vodopádmi. Odtiaľ zľania až na dno rokliny. Čas sa spúšťa pri štarte prvého z piatich členov hliadky a zastavuje sa pri dotyku posledného na zem po zľanení,“ objasňuje kapitán Hulej čo všetko čaká na súťažiacich.

Neustávajúci dážď, všadeprítomné blato, klzké skaly a tráva urobili lanové prekážky ešte ťažšími ako za suchého počasia. Jeden z členov chorvátskej hliadky pri pohľade na úsilie svojho kolegu popasovať sa s nástrahami klzkého lanového rebríka sarkasticky poznamenáva: Dobro došli!

Kapitán Hulej dopĺňa, že pre väčšinu súťažiacich je asi najťažším orieškom zvládanie úvodného lanového

rebríka. „Je opretý o skalnú stenu. To je vždy náročnejšie na výstup, ako keby visel vo voľnom priestore. Rukami je potrebné rebrík neustále odťahovať od skaly a ťahať sa hore pomocou nôh. Je to predsa len väčší sval. Čiže rukami sa len pridŕžiavať a všetko tlačíť nohami. To je recept, ako zvládť prekážku. V tomto počasi je dosť náročný aj prechod ku kladke, lebo všade je blato a popadané lístie,“ konštatuje vedúci pracoviska a pozoruje člena chorvátskej hliadky, ktorý sa na klzkej skale snaží nájsť tú správnu cestu ku kladke.

Na piatom kontrolnom bode museli členovia hliadok naložiť jedného svojho kolegu na nosidlá a čo najrýchlejšie prekonať takmer 400 metrov dlhú trať. „Je to úzka horská cestička, klesajúca po úbočí svahu. Sú na nej skaly, výmole plné vody, zasahujú do nej kríky i konáre okolitých stromov. Navyše husto prší a nosidlá sa šmýkajú,“ objasňuje vedúci pracoviska nadporučík František Duraj úlohu. Napriek všetkému mnohé hliadky prekonávajú čas, ktorý dosiahli pri kontrolnom dni po vytýčení trate jej staviteľa.

AKO VYTLAČIŤ AUTO?

Väčšina hliadok „posiela“ na nosidlá najľahšieho spomedzi seba, aby nemuseli zbytočne niesť kilogramy navyše. Keď sa ale zostávajúca štvorica správne nerozloží k rúčkam nosidiel, ich beh pripomína skôr presun ťavy, pri ktorom ležiacemu hrozí pád dolu...

Tí, ktorí si mysleli, že najväčšie trápenie v tejto prvej etape majú už za sebou sú na veľkom omyle. Zisťujú to

hneď po svojom príchode do nasledujúceho kontrolného bodu. Odtlačenie pokazeného motorového vozidla, v tomto prípade uazu s vodičom dá zabráť všetkým hliadkam. Nevinne vyzerajúci štíhly kopec pokračuje zákrutou. Krížom cez cestu je jedna priekopa. Nie hlboká a pre vozidlo s bežiacim motorom nepredstavuje vážnejšiu prekážku. Iné to je, keď sa terénne auto pohybuje vpred len pomocou sily ľudských svalov členov hliadky.

„Auto aj s vodičom váži asi dve a pol tony. Má zaradený neutrál a súťažiaci ho musia roztlačiť a udržiavať v neustálom pohybe. Keď zastanú a práve tá priekopa a zákruta v svahu predstavujú také nebezpečné miesta, kde by sa to mohlo stať, už to nerozbehnú. Úlohu musia splniť do desiatich minút. V opačnom prípade ich čaká penalizácia,“ hovorí riadiaci pracoviska nadporučík Stanislav Tichý.

Jedna z troch domácich súťažných hliadok otvára bočné dvere uazu, zapiera sa do vozidla a snaží sa ho roztlačiť. Svoju činnosť sprevádzajú obrovským revom. Zákruta s priekopou sa im skoro stane osudnou. Už - už sa zdalo, že vozidlo tam zastane. Nakoniec ho udržia v pohybe a dotlačia do cieľa. Niekoľko desiatok sekúnd po svojom výkone zostávajú bez pohybu ležať na mokrej ceste a v priekope. Zbierajú sily na prekonanie ďalších prekážok. Veď do konca prvej etapy ešte treba zdolať mínové pole, úspešne absolvovať hod granátom a prekonať niekoľko kilometrov náročného horského terénu.

NOČNÁ ČASOVKA I PLAVBA

V cieľi prvej etapy všetkých čaká teplá strava, čaj i krátky odpočinok pred nočnou časťou súťaže. Do nej už nenastupujú všetky súťažné hliadky. Chorváti musia zo súťaže odstúpiť pre zranenie jedného svojho člena. Do nočnej horskej časovky na trigonomet Dubica s prevýšením vyše 400 metrov štartujú všetky tri družstvá domáceho žilinského pluku špeciálneho určenia, policajti z trenčianskeho pohotovostného útvaru, dve hliadky z tretieho výsadkového práporu belgickej kráľovskej armády, poľská hliadka z krakovskej brigády, česká z prostejovského prieskumného práporu a Ukrajinci z výsadkového prieskumného útvaru z Kirovogradu.

Autor tohtoročnej trate kapitán Anton Školnikovič skromne poznamenáva, že chcel najmä zahraničným účastníkom súťaže ukázať jeden pekný kút našej vlasti: Súľovské skaly a ich okolie. „Vybíral som ju tak, aby na nej boli skalnaté lezecké prekážky, prekonávanie horského terénu, ale aj vodná prekážka. Najťažšia je časť v Hlbockom vodopáde a tlačenie vozidla do svahu. Aj keď sa to spočiatku mnohým tak nezdalo. Ale vlastne všetky prekážky sú za daždivého počasia oveľa náročnejšie. Zahraničným účastníkom spôsobovala určité problémy aj orientácia v pre nich neznámom teréne. Ako zdolať trať? V prvom rade je potrebné správne si rozložiť sily, neprepáliť začiatok súťaže. Na to už mnohí doplatili. A nezabúdať, že je to súťaž kolektívov. Čiže nie dvoch – troch perfektne pri-

pravených sólistov,“ pripomína autor trate. A priebeh tohtoročného, už 12. ročníka súťaže Antropoid mu dáva za pravdu.

V druhej etape pre zranenie svojho člena odstúpila jedna domáca žilinská hliadka. Víťazom sa nakoniec stali policajti z trenčianskeho pohotovostného útvaru. Veliteľ spomínanej hliadky kapitán Ivan Liptai je na súťaži Antropoid už po šiesty raz.

VÍŤAZNÍ TRENČIANSKI POLICAJTI

„Som veľmi šťastný, že sme vyhrali. Dva razy sme boli len kúsok od zisku putovného pohára, skončili sme na druhom mieste. Veľmi sme konečne túžili vyhrať. Už v minulom roku sme to mali dobre rozbehnuté, ale pribrzilo nás ochorenie kolegu. Dostal zápal priedušiek a vysoké horúčky. Aj napriek tomu sme súťaž dokončili

na štvrtom mieste, čo považujem za malý zázrak. Tohtoročná súťaž bola pre neustávajúci dážď a chlad najhoršia, akú si pamätám. Pre nás bolo v tomto roku najhoršie tlačenie uazu. Tam sme si všetci v hliadke siahli doslova na dno síl. Už tradične nám dobre idú lezecké prekážky a strelba. Aj keď v tomto roku sme práve v tejto poslednej disciplíne mierne zaváhali. Trochu sme mali problémy v nočnom prekonávaní vodnej prekážky a na začiatku súťaže aj s orientáciou. Naše družstvo má najvyšší vekový priemer. Aj preto som rád, že sme vyhrali. Veľkých súperov sme mali už tradične v domácich žilinských hliadkach, Česi boli dobrí, ale vybuchli na lanových prekážkach. Prijemne ma prekvapili obe belgické družstvá a najmä Ukrajinci. Antropoid je výborná príležitosť preveriť si v silnej medzinárodnej konkurencii svoje sily a schopnosti. Celá súťaž je hlavne





a zdramatizovalo, ale tak to má byť. Koniec koncov podmienky boli rovnaké pre všetkých," konštatuje kapitán Suy.

Vela sa čakalo od minuloročného víťaza, zástupcov prostějovského prieskumného práporu. Vedúci českej delegácie nadporučík Petr Čekovský neskrýval pred súťažou tie najvyššie ambície. „Kostru hliadky tvoria minuloroční víťazi. Prišli sme obhájiť prvenstvo. Celý tím sa pripravoval takmer tri týždne v okolí Prostějova. Ale každá takáto súťaž je predovšetkým o určitej dávke šťastia, lebo všetky tímy sú dosť vyrovnané. Každá chyba znamená stratu bodov. Minulý rok sme mali šťastie my, v tomto roku nás trochu zradilo," priznáva nadporučík Čekovský.

„Pripravení sme boli dobre, nechýbala ani motivácia. Ale tá, ako sme zistili na trati nechýbala ani našim konkurentom. V tomto po-

časí stačilo jedno - dve zlyhania a bolo po vidine víťazstva. Lanové prekážky na Hlbocíkom vodopáde pre nás nedopadli dobre. Pripísali sme si 500 trestných bodov. Obdobne sa nám nedarilo ani pri hode granátom. Potom sme už mohli byť sebe rýchlejší, strata jedno-

ducho nešla dohnať. Najmä, keď naši súper nemali také výpadky," priznáva veliteľ českej hliadky, ktorá napokon skončila na šiestom mieste poručík Martin Kutil.

Hlavný rozhodca súťaže major Miroslav Gardlo si nemyslí, že by tohtoročná trať bola ťažšia ako po iné roky. „Poznačilo ju skôr extrémne nepriaznivé počasie. Každý rok sa snažíme prichystať pre súťažiacich nejakú lahôdku. V tomto roku ju predstavovali lanové prekážky na Hlbocíkom vodopáde a prekonanie vodnej prekážky v noci na gumovom číne. Celá trať bola postavená tak, aby dokonale preverila zručnosti príslušníkov špeciálnych jednotiek po fyzickej i psychickej stránke. Práve v tomto počasí sa ukázalo, aká je dôležitá dobrá znalosť topografie a orientácie. Aby si hliadky zbytočným blúdením celú trať nepredĺžili a neodčerpali tak zvyšky síl. Ale aj úloha veliteľa hliadky. Aby vedel správne manažovať celú jej činnosť a vo chvíľach, keď toho všetci mali plné zuby - a také celkom určite v priebehu súťaže prišli - povzbudiť ostatných členov," hovorí hlavný rozhodca.

Veliteľ 5. pluku špeciálneho určenia podplukovník gšt. Ľubomír Šebo pripomenul, že súťaž je aj o vzájomnom stretávaní sa a výmene skúseností medzi príslušníkmi špeciálnych síl krajín NATO, ako aj tých štátov, ktoré sa o vstup do aliancie snažia, napríklad Chorvátska a Ukrajiny.

Štátny tajomník MO SR Jaroslav Baška, ktorý sa zúčastnil na slávnostnom závere súťaže spoločne s náčelníkom Štábu riadenia operácií Generálneho štábu OS SR generálmajorom Jaroslavom Vývlekom, veliteľom pozemných síl generálmajorom Milanom Maximom, veliteľom vzdušných síl generálmajorom Jurajom Baránkom a ďalšími hosťami zdôraznil význam špeciálnych síl a jednotiek v dnešnom svete i v našich ozbrojených silách.

Jozef ŽIAK

Foto **Peter DOVINA**

o psychických silách. O tom, že sa človek dokáže zmobilizovať aj vtedy, keď si myslí, že už ďalej nevládze," hovorí unavený, ale šťastný veliteľ víťaznej trencianskej hliadky, ktorý od štátneho tajomníka MO SR Jaroslava Bašku prevzal na slávnostnom vyhlásení putovný pohár. Okrem toho sa ukázalo, že najlepšie oko pri streľbách mal ďalší člen trencianskej policajnej hliadky nadporučík Marián Jeleňák.

Na druhom mieste skončila domáca zmiešaná hliadka a na treťom najlepší zahraničný účastník súťaže: Ukrajinci. Veliteľ ukrajinskej hliadky kapitán Igor Mitrofanov neskrýval spokojnosť. „V domácich podmienkach sme sa dôkladne pripravovali. Počasie nám problémy nerobilo, veď prieskumníci musia plniť úlohy za každého počasia. Najťažšie bolo pre nás zvládnuť prechod v horskom teréne. Najmä prudké stúpania a klesania. Ukrajina má skôr rovinatý charakter. Hôr veľa nemáme a teda ani možnosti trénovať v nich," poznamenáva kapitán Mitrofanov.

SÚŤAŽ JE AJ O ŠŤASTÍ

Pre mnohých boli príjemným prekvapením výkony oboch belgických hliadok. Kapitán Ervin Suy z tretieho výsadkového práporu belgických kráľovských síl v Tielene hovorí, že sa snažili vybrať družstvá, ktoré by dokázali úspešne zdolať technické i vytrvalostné prekážky na trati. „Ukázalo sa, že sme pri výbere mali celkom šťastnú ruku. Počasie síce súťaž poriadne sťažilo





počasí sťaženú úlohu. Ak je to potrebné, pridáme strelcov náhradný cieľ," hovorí kapitán Peter Fajčík, vedúci starší dôstojník veliteľstva Pozemných síl a veliteľ hodnotiacej skupiny. V kopcoch sa objavil svietiaci červený bod. „Vidíte imitovanú vzdušnú situáciu, prilieta nepriateľské letectvo s cieľom útočiť na naše ciele. Bol pridelený náhradný cieľ, objavujúci sa vrtulník nad kopcom, tiež imitovaný svetlicou. Cieľ ostáva v priestore 40 sekúnd, do 15 sekúnd musí strelec vypáliť raketu a trafiť, ak chce získať výborné hodnotenie," vysvetľuje kpt. Fajčík. „Prostriedky protivzdušnej obrany slúžia na ochranu pozemných síl. Prvoradé je zabrániť, aby bránený cieľ bol zničený. Až úlohou číslo dva je zničiť agresora.“

DOBRE VÝSLEDKY

Riadiaca a vyhodnocovacia skupina pomocou počítačového záznamového a vyhodnocovacieho systému bilancovala výkony jednotlivých strelcov. Na záver vyslovil zhodnotenie celého cvičenia kpt. Fajčík: „Počas cvičenia sme vystrelili 130 rakiet S-2, 30 rakiet 9K38

„Cieľ v sektore, cieľ zameraný!“

Cvičenie Safe Sky 2007, ktorého témou bolo ničenie vzdušných cieľov prenosnými a samohybnými protiletadlovými raketovými kompletmi blízkeho dosahu S-2M, 9K38 IGLA a S-10M, absolvovali príslušníci slovenských pozemných a vzdušných síl prvýkrát v Čechách. Vo výcvikovom priestore Hradište pri Karlových Varoch strávil 239 slovenských vojakov sedem septembrových dní.

„Do palebného postavenia vpred!“ znie povel strelcom. Letiace rakety nechávajú za sebou ohnivý chvost s dymovým závojom a – zásah! Cieľ na vzdialenom horizonte je zničený. Cvičiskom sa nesie pochvalný potlesk slovenských generálov. Spolu s vyhodnocovacou skupinou kontroluje priebeh cvičenia zástupca náčelníka Generálneho štábu generálporučík Peter Gajdoš, veliteľ Pozemných síl generálmajor Milan Maxim, veliteľ Vzdušných síl generálmajor Juraj Baránek, náčelník štábu riadenia operácií generálmajor Jaroslav Vývlek. Po Březine ich sprevádza generálporučík Jaroslav Kolkus, 1. zástupca náčelníka Generálneho štábu Armády Českej republiky.

CVIČENIE NAOSTRO

VVP Hradište je najväčším výcvikovým priestorom v Čechách. Má 33 161 hektárov a využívajú ho české aj zahraničné armády na rôzne druhy poľných, taktických a súčinnostných cvičení. Možno tu zapojiť do výcviku všetky druhy vojsk, vrátane strelnice Březina, ktorá ako jediná umožňuje strelbu z protiletadlových kompletov s dostrelom do 5,5 kilometra. Od 14. do 21. septembra tu strelbu trénovali aj naši vojaci, pričom cvičeniu predchádzal výcvik v jednotlivých posádkach a vo VVP Lešt. Veliteľ riadiacej skupiny, plukovník Ján Dreveňák, zástupca náčelníka štábu pozemných síl približuje náplň cvičenia: „Za

vykonávateľa úlohy – cvičenia boli nariadením náčelníka Generálneho štábu generála Bulíka určené Pozemné sily. Máme stanovených päť úloh: strelbu z miesta na rýchle letiace vzdušný cieľ, strelbu z krátkej zastávky na vzdušný cieľ. Ďalej je to strelba z krátkej zastávky na vzdušný cieľ letiaci strmhlav a strelba z krátkej zastávky na bojový vrtulník. Piatou úlohou je strelba na náhle sa objavujúci prilietajúci (odlietajúci) vzdušný cieľ a bojový vrtulník objavujúci sa s prekvapením.“

Na pokyn zaujali jednotky palebné postavenie v priestore. Svetlica s padáčikom, ktorá imituje cieľ, sa schovala v nízkych mrakoch, preto bol strelcovi pridelený náhradný cieľ. „Pokiaľ strelec nevidí cieľ, nemôže ho zamerať a odpáliť raketu. Preto má v zlom

IGLA a 10 rakiet kompletu S-10M. Za vzdušné sily strelalo päť jednotiek. Boli to protiletadlové družstvá jednotiek Leteckej základne Prešov, ktorých hodnotenie je dobré, LZ Sliač, ktoré strelali na výbornú, Protiletadlovej raketovej brigády Nitra, tiež na výbornú a Dopravného leteckého krídla Kuchyňa s dobrým hodnotením. Za Pozemné sily sa zúčastnilo päť protiletadlových jednotiek 1. mechanizovanej brigády Topolčany, tri jednotky 2. mb Prešov a protiletadlová batéria Práporu podpory velenia Pozemných síl. Všetky strelajúce jednotky Pozemných síl boli hodnotené na výbornú, takže sme veľmi spokojní.“

Text a foto **Michaela FARKAŠOVÁ**





Prelomový rok

Pozemné sily predstavujú najpočetnejšiu časť celých ozbrojených síl. Práve z príslušníkov útvarov a jednotiek pozemných síl sa až na výnimky regrutujú naše kontingenty v zahraničných misiách, práve oni budú tvoriť od prvého januára budúceho roku spoločne s podporným logistickým prvkom naše prvé zastúpenie v silách rýchlej reakcie NATO NRF-10. V čele pozemných síl je od 18. decembra 2004 skúsený vojenský profesionál generálmajor Milan Maxim. Človek, ktorý sa v prípade potreby nebojí ani verejne vysloviť svoje výhrady a upozorniť na problémy.

• Pred dvoma rokmi ste v rozhovore pre Obranu do slova prorocky predpovedali, že vtedy prijatý zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov prinesie niektoré problémy. Kritizovali ste najmä rušenie preplácania cestovného vojakovi za rodinu po roku,

považovali ste za chybu, že vojaci do hodnosti desiatnik nedostávajú príspevok na bývanie, ako aj zrušenie príspevku za vyvedenie do výcvikového priestoru. Vyhlásili ste vtedy, že reálny život si v spomínaných oblastiach vyžiada zmenu. V tomto

roku bol zákon novelizovaný, vnímate to aj ako osobnú satisfakciu?

Keď som na to upozornil, nebol som veľmi populárny. Som rád, že v tomto roku nastala novelizácia zákona, lebo po jeho prijatí pred dvoma rokmi sme pozorovali veľký pokles záujmu o vojenskú službu. Viem, že nebolo jednoduché nájsť peniaze na tento krok. Ale keď máme ísť ďalej v budovaní profesionálnych ozbrojených síl, musel sa urobiť. Zároveň ale treba myslieť aj na budúcnosť. Reagovať na vývoj v našej spoločnosti, rast miezd v civilnom sektore. Asi to nebude znieť veľmi ľúbivo, ale pravda je taká, že v súčasnosti ešte stále ťažíme z pretrvávajúceho záujmu o vojenskú službu v niektorých regiónoch, kde nie je veľa iných možností nájsť si prácu. Ide o Oravu a predovšetkým východ republiky, okresy prešovského a košického kraja.

• Čím je tento rok charakteristický pre pozemné sily, aké najdôležitejšie úlohy splnili, čo ich ešte len čaká?

Tento rok je pre pozemné sily naozaj rozhodujúci z hľadiska plnenia cieľov síl. Podarilo sa nám úspešne v júni vo VVP Lešti ukončiť za prítomnosti rozhodcov zo Slovenska i inšpektorov NATO certifikáciu martinského mechanizovaného práporu aj s časťou logistického zabezpečenia NSE. Ukázalo sa, že prápor je pripravený plánovať a reálne viesť operácie podľa štandardov aliancie. Je to dôležité, lebo práve martinský prápor bude od začiatku budúceho roka ako prvý slovenský útvar držať pohotovosť v silách rýchlej reakcie NATO NRF-10. Koncom septembra sa časť príslušníkov práporu i štábu topolčianskej brigády zúčastnila v nemeckom výcvikovom priestore Bergen na certifikačnom cvičení síl rýchlej reakcie NATO Noble Light II. Veliteľ brigády NRF, ktorej súčasťou budú v prípade potreby aj martinskí vojaci, brigádny generál Beschtl vyjadril po skončení cvičenia plnú spokojnosť s tým, ako naši vojaci plnili úlohy.

Do konca roku je potrebné ešte dotiahnuť v spomínanom prápore niektoré veci ohľadne jeho dovybavenia a uskutoční sa aj veliteľsko-štábne cvičenie, ktoré by po všetkých stránkach malo preveriť komplexnú pripravenosť martinského práporu na vyslanie do zahraničia. Zároveň v tomto roku prebieha aj príprava príslušníkov nitrianskeho mechanizovaného práporu, ktorý by mal byť v budúcnosti jadrom 12. mechanizovanej prápornej skupiny spoločne so zložkami vojenskej polície, delostrelectva i ženijných jednotiek. Koncom októbra sa na Lešti uskutoční práporné cvičenie a jeho súčasťou bude aj certifikácia nitrianskeho práporu. Určitou výhodou pri jeho príprave na proces certifikácie bolo, že sme sa mohli opierať o skúsenosti, ktoré v tomto smere získali v Martine.

[ROZHOVOR]

• *Nedávny prieskum (viď Obrana číslo 9) ukázal, že až polovica profesionálnych vojakov, poddôstojníkov a dôstojníkov nie je plne spokojná s vojenským výcvikom, jeho intenzitou, variabilitou. Podľa ich názoru sa cvičí málo, stereotypne a stále v tom istom známom prostredí. Ako vnímate tieto zistenia?*

Na jednej strane som rád, že profesionálni vojaci povedia takto otvorene svoj názor, na druhej strane ma to samozrejme neteší. Celá problematika je však oveľa zložitejšia. Intenzita výcviku a jeho efektívnosť je do veľkej miery podmienená aj kvalitou a pripravenosťou našich výcvikových priestorov. A s výnimkou VVP Lešť ešte nie sú vybudované tak, aby veliteľ po príchode s jednotkou do nich mohol po krátkom oboznámení sa so situáciou začať výcvik. Veľa času a úsilia musí často venovať samotnej príprave na zamestnanie. Posádkové cvičiská sú na tom ešte horšie. Väčšinou nie sú funkčné a predstavujú len holú pláň s riadiacou vežou. Dá sa tam s istými obmedzeniami cvičiť taktika, ale už sa nedá imitovať činnosť protivníka. Umožňujú len v obmedzenej miere ich využívať na efektívny nácvik strelby. Ďalší problém vidím v obmedzených finančných zdrojoch. Museli sme si stanoviť v rámci pozemných síl určité prioritné útvary, ktoré cvičia viac. Medzi ne patrí martinský a nitriansky mechanizovaný prápor, rožňavský prápor RCHBO a niektoré logistické jednotky. Väčšina zložiek topolčianskej brigády cvičí až do úrovne prápor. V útvaroch prešovskej brigády, ktorá pokrýva predovšetkým zabezpečovanie kontingentov do zahraničných misií taký intenzívny výcvik nie je. Orientuje sa predovšetkým na špecifiku predpokladanej činnosti v konkrétnej misii. Doposiaľ ale nemáme na takúto prípravu špeciálne cvičisko. Vytvorilo sa síce niekoľko imitácií check pointov na cvičiskách, ale je to všetko málo. Chýba nám v tejto oblasti sofistikovanejšia forma prípravy. Uvedomujem si finančnú náročnosť takého projektu. V dohľadnej dobe zrejme nebudeme mať také centrum prípravy do zahraničných misií, ako majú napríklad naši susedia Rakúšania. Ale práve preto je potrebné čím skôr implementovať do výcvikových smerníc a výcviku najnovšie poznatky z misií.

• *Jedným z predpokladov kvalitného výcviku je aj zodpovedajúci výstroj, výzbroj a technika. Ako ste spokojný so súčasným stavom zabezpečenia útvarov a jednotiek pozemných síl po tejto stránke?*

Stav techniky a výzbroje pozemných síl nie je dobrý. Časť techniky je navyše j morálne zastaraná. Napríklad nákladné vozidlá PV3S, bojové vozidlá pechoty BVP-1 a niektoré ďalšie. Ide hlavne o techniku, ktorú sme museli znovu zobrať do tabuliek počtov z takzvaných stredísk nadpočetnej techniky. Je to škoda, lebo pred pár rokmi sme ich začali vyradovať práve preto, že na ich miesto mala podľa moder-

nizačných programov prísť nová technika. Vzhľadom na obmedzené finančné prostriedky rezortu sa ale tento proces predlžuje, niektoré programy sa vôbec neuskutočnili. Nezostávalo nám nič iné, len siahnuť znova po tejto technike. A tá bola už pri svojom uvádzaní do stavu nadpočetnosti v zlom technickom stave. Okrem už spomínaných druhov išlo aj o obrnené transportéry OT – 90. Mali sme prísľub, že budú vyčlenené financie na jej opravu, žiaľ naplnil sa len čiastočne. Okrem iného aj preto bol nedávno pri previerke inšpekciami hodnotený rožňavský prápor RCHBO z logistického zabezpečenia len vyhovujúco...

Ďalším problémom, ktorý ma znepokojuje je neustále odsúvanie prezbrojenia pozemných síl na kolesové obrnené vozidlo. Okrem iného nemôžeme pokročiť v unifikácii. Dnes máme časť štábných, spojovacích, prieskumných či chemických prostriedkov umiestnených na BVP-1 či BVP-2, niečo na Aligatoroch či iných typoch. Je to veľmi náročné zabezpečiť po logistickej stránke. Hlavne pri zaistení činnosti jednotiek v zahraničí. Svedkami tohto nepriaznivého stavu sme aj dnes pri príprave práporného zoskupenia pre potreby síl NRF. V tejto súvislosti nás neteší ani pozastavenie obstarávania Aligatorov. Aj keď na druhej strane chápem, že sa musí nájsť rozumný kompromis ohľadne jeho ceny. Viem si toto vozidlo veľmi dobre predstaviť aj vo verzii nosiča protitankových kompletov či mínometov.

S vystrojovaním vojakov nie som už dlhodobo spokojný a ani sa tým netajím. Nové súčiastky (prilby, ochranné vesty, nosné systémy, obuv, spacie vaky, okuliare, nepremokavé oblečenie...) sa zavádzajú veľmi pomaly a v pre nás nedostatočných množstvách. Zatiaľ sa nám v rámci pozemných síl podarilo vcelku slušne vystrojiť len martinský mechanizovaný prápor. O dosť horšie je na tom nitriansky prápor a ostatné útvary môžu o zodpovedajúcom vybavení len snívať. Opakujem, že chápem finančné limity, ale profesionálneho vojaka musíme v prvom rade zabezpečiť všetkým potrebným a potom môžeme od neho žiadať stopercentné plnenie úloh v akýchkoľvek podmienkach.

• *Už skoro dva roky máme profesionálne ozbrojené sily. Ako sa naplnili vaše predstavy o tom, čo mal tento krok priniesť?*

Konkrétne predstavy sme nemali. Je to všetko proces. Ani z vojakov sa nestali zo dňa na deň profesionáli. Prvé mesiace to boli skôr vojaci, ktorí brali plat za výkon svojho povolania. Nie profesionáli v pravom zmysle slova. Klado bolo, že sa pre profesionálnu službu vtedy rozhodli vojaci, ktorí mali okolo tridsiatky a za sebou skúsenosť základnej vojenskej služby. Práve určité životné skúsenosti a pocit zodpovednosti z väčšiny týchto vojakov urobili kostru

našich profesionálnych útvarov. Dodnes slúžia zväčša k spokojnosti veliteľov a zďaleka to nie sú len poberatelia platu. Nie až také dobré skúsenosti máme s tými, ktorí nemali za sebou vojenskú službu. Mnohým chýbala a stále chýba tá pravá motivácia stať sa postupne vojenským profesionálom so všetkým, čo k tomu patrí. Väčšina z nich vstupovala do armády len z finančných pohnútok. Preto, aby si vyriešila svoj momentálny akútny sociálny problém. Už som povedal, že sa grupujú predovšetkým z najchudobnejších regiónov, kde nie je iná možnosť zamestnať sa. Vojaci z východu však chcú slúžiť zasa len v mieste svojho bydliska, poprípade v jeho blízkom okolí. Samozrejme, že sú za tým predovšetkým finančné dôvody. My ale týchto vojakov potrebujeme najmä v útvaroch topolčianskej brigády, čiže na západe Slovenska.

Ďalším problémom je, že časť regrutantov nemala reálne predstavy o vojenskom živote. Niektorí si predstavovali svoje účinkovanie v armáde pod vplyvom akčných filmov. Časť bola nespokojná s výstrojným, sociálnym či finančným zabezpečením. Ďalší s tým, že pracujú s technikou, ktorá je raz taká stará ako oni.

• *Vidíte východisko?*

Celkovo však vidieť posun k lepšiemu. Poviem to na príklade. Predtým vojak povinnej služby, ktorého som stretol vo výcvikovom priestore sedel na korbe vozidla, fajčil, nezaujímalo ho dianie okolo a len trpne čakal, čo sa bude diať. Dnes stretávam vojaka, ktorý sedí s prilbou na hlave, v nepriestrelnej veste, zamaskovaný a zbraňou mieri do určeného sektora. To je dobré. Ale na druhej strane nás nesmie prekvapiť, že takto profesionálne sa správajúci vojak má aj profesionálne požiadavky na svoje zabezpečenie. Takýto vojak vie, že napríklad zvládnutie streleckej prípravy nie je žiadny výmysel či drill zo strany jeho nadriadeného. Najmä tí z nich, ktorí zažili nasadenie v nebezpečnejšej misii (Irak, Afganistan) vedia, že jeho život i jeho kolegu často závisia práve od dobrej vycvičenosti, zvládnutia zbrane.

Napriek všetkým problémom, ktoré som spomenul, som optimista. V procese vytvárania skutočne profesionálneho vojaka ideme dopredu. Všetko ale bude závisieť od toho, aké profesionálne prostredie budeme schopní pre týchto ľudí vytvoriť. Či nebude ich sociálne a finančné zabezpečenie zaostávať za civilným sektorom. V opačnom prípade budeme mať problémy s doplňovaním ozbrojených síl a nebudeme regrutovať a vyberať si, ale zasa náborovať. So všetkými s tým súvisiacimi nepriaznivými dôsledkami. Len na dokreslenie v tomto roku malo útvary pozemných síl posilniť približne 800 nových profesionálov. Reálne dostaneme asi štvrtinu. Treba nám zabráť!

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA



Slovenskí vojaci v Ríme a Vatikáne

V tomto roku sa v dňoch 22. až 27. septembra uskutočnila 2. národná púť ordinariátu Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR do Ríma a Vatikánu. V Ríme sa k 85 pútnikom, ktorých viedol ordinár OS a OZ SR Mons. František Rábek, vojenský a policajný kapláni, pripojil aj minister obrany SR František Kašícký s manželkou Alenou a oficiálnym sprievodom, v ktorom bol aj 1. viceprezident Policajného zboru SR podplukovník Michal Kopčík.

Pútnici sa cestou do Ríma zastavili v Assisi, kde pre nich v Kaplnke pokoja Baziliky svätého Františka celebroid Mons. Rábek svätú omšu. Vo Vatikáne sa minister obrany stretol so sekretárom Svätej stolice pre vzťahy so štátmi arcibiskupom Mons. Dominikom Mambertim.

SPOLOČNÝ NÁZOR NA TERORIZMUS

„Ubezpečil som ho, že duchovná a náboženská služba je integrálnou súčasťou rezortu obrany a budeme jej naďalej vytvárať potrebný priestor pre jej činnosť a ďalší rozvoj. Podrobne sme sa rozprávali

o činnosti ordinariátu, ale i hrozbe terorizmu vo svete. S uspokojením konštatujem, že v tejto oblasti zaujímame podobné stanoviská. Rovnako ako cirkvi mi je veľmi blízky názor, že terorizmus je pojem, ktorý sa nedá ospravedlniť, že protiteroristické opatrenia a na druhej strane ochrana ľudských práv nie sú protirečivé ciele. Mons. Mambertiho som informoval, že rezort obrany si plní všetky ustanovenia, vyplývajúce zo Zmluvy medzi SR a Svätou stolicou o duchovnej službe v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch SR, ktorá bola uzatvorená pred piatimi rokmi. Osobne vysoko oceňujem prácu, ktorú za uplynulé obdobie od svojho menovania za ordinára vykonal biskup František Rábek,“ poznamenáva František Kašícký.

Minister obrany so svojím sprievodom navštívil generálny inšpektorát Žandárskeho zboru Mestského štátu Vatikán i jeho operačnú centrálu. Generálny inšpektor Domenico Giani oboznámil slovenských hostí so systémom zaistenia bezpečnosti Vatikánu i tisícok jeho návštevníkov z celého sveta. Pri návšteve kasární Pápežskej švajčiarskej gardy ich jej veliteľ plukovník Theodor Elmar Mäder oboznámil s históriou i súčasnosťou tohto jedinečného ozbrojeného zboru, ktorý

má už vyše 500 rokov a od 21. januára 1506 ochraňuje pápeža.

PO STOPÁCH SLOVIENSKEJ LITURGIE

Mons. František Rábek 25. septembra celebroid v jednom z najstarších rímskych chrámov (z roku 430) v Bazilike Sancta Maria Maggiore (Panny Márie Snežnej) slávnostnú bohoslužbu pre účastníkov 2. národnej púte do Ríma a Vatikánu pri príležitosti 5. výročia Zmluvy medzi Slovenskom a Svätou stolicou o duchovnej službe katolíckym veriacim v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch.

Zúčastnil sa na nej aj minister obrany SR František Kašícký so svojím sprievodom, jeho excelencia Jozef Dravecký, mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec SR vo Vatikáne s manželkou a členovia diplomatického zboru akreditovaného pri Svätej stolici. Je symbolické, že práve v tomto kostole v roku 867 pápež Hadrián II. za prítomnosti sv. Cyrila a Metoda schválil slovienskú liturgiu...

Slovenskí pútnici v uniformách ozbrojených síl, polície, justičnej a väzenskej stráže, ako aj hasičského a záchranného zboru sa v stredu 26. septembra zú-

časť na Svätopeterskom námestí na generálnej audiencii s pápežom Benediktom XV. Na jej záver Svätý otec osobne prijal ministra obrany Františka Kašického s manželkou za prítomnosti Mons. Františka Rábeka a zotrval s nimi v krátkom rozhovore. Minister obrany, ktorý je prvým členom terajšej vlády, ktorého prijal pápež Benediktovi XV. odovzdal hlave katolíckej cirkvi dar, drevorez slovenskej krajiny od oravského rezbára Roberta Veselého.

GENERÁLNA AUDIENCIA

„Svätého otca motív slovenskej krajiny veľmi zaujal. Zároveň som ho informoval, že prebieha intenzívny dialóg medzi slovenskou vládou a predstaviteľmi katolíckej cirkvi. Spomenul som tiež veľmi úzku spoluprácu medzi rezortom obrany a ordinariátom ozbrojených síl a ozbrojených zborov. Pre mňa i manželku bolo stretnutie s Benediktom XV. nezabudnuteľným zážitkom,“ vyznáva sa minister.

Medzi pútnikmi bola aj podpráporčíčka Monika Zolotová zo žilinského metrologického a skúšobného ústavu logistiky. „Som veľmi rada, že som mohla navštíviť sväté miesta v Ríme, zúčastniť sa na audiencii na námestí Svätého Petra a pomodliť sa za svojich blízkych a kolegov práve tu,“ hovorí ešte celá rozrušená z blízkeho prejazdu pápeža na papamobile okolo slovenských pútnikov v uniformách.

Mali vyhradený čestný sektor neďaleko hlavného

oltára. Kadet druhého ročníka Národnej akadémie obrany z Liptovského Mikuláša vojak Zoltán Csanda bol na púti aj so svojou matkou Ildikó, major v zálohe Michal Sivek, ktorý dlhé roky pôsobil v seredskom ženijnom útvere zasa s manželkou Evou. „Byť na námestí počas audiencie je úplne iný pocit, ako sa na to pozeráť v televízii,“ prízvukuje major Sivek. Podplukovník v zálohe Juraj Mačura z Prešova už má skúsenosť z účasti na medzinárodnej vojenskej púti v Lurdoch. Spoločne s manželkou Veronikou ich veľmi zaujala omša v Bazilike Panny Márie Snežnej i návšteva miesta posledného odpočinku bývalého pápeža Jána Pavla II. v podzemí chrámu Svätého Petra.

SLOVENSKÉ OBJEKTY PRE FOTOAPARÁTY

Stredobodom pozornosti desať tisícov pútnikov z celého sveta boli na námestí Svätého Petra poručík Miroslav Smolka a jeho kolegovia z Čestnej stráže ozbrojených síl SR. Ich modro biele slávnostné uniformy sa stali vhodným objektom pre stovky fotoaparátov a kamier. „Som na tejto púti už druhý raz. Je to obrovský zážitok, ale na druhej strane aj zodpovednosť. Veď pred zrakmi tých tisícov ľudí reprezentujeme nielen naše ozbrojené sily, ale celé Slovensko. Snažíme sa, aby sme zanechali čo najlepší dojem. V tomto roku nám prialo aj počasie,“ spokojne hodnotí poručík Smolka.

Slovenskí vojenský pútnici na záver svojho pobytu vo Svätom meste navštívili Baziliku svätého Klementa, kde sa poklonili pamiatke svätého Cyrila a následne Pápežské kolégium a Slovenský ústav sv. Cyrila a Metoda. Prezreli si aj katedrálu svätého Šebastiána, ktorý je patrónom ordinariátu a jeho hrob, stretli sa s predstaviteľmi Rádu maltézskeho rytierov, ich veľvyslancom na Slovensku princom Hugom von Windischgrätzom.

Dvojstranu pripravil
JOZEF ŽIAK

OHLIADNUTIE

2. národnú púť Ordinariátu OS a OZ do Ríma a Vatikánu viedol jeho ordinár Mons. František Rábek. Ako ju hodnotí aj v súvislosti s piatym výročím podpísania Zmluvy medzi SR a Svätou stolicou o duchovnej službe v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch Slovenskej republiky?

Teší ma, keď na tvárach pútnikov vidím úsmev a počúvam z ich úst slová vďaky. A to i napriek tomu, že ako každá púť i táto naša so sebou prináša určitú obeť. Napríklad aj v podobe dlhého, nie vždy celkom pohodlného cestovania autobusmi i peších presunov po Ríme. Naším zámerom bolo, aby ich účasť na tejto púti obohatila po duchovnej stránke, rozšírila kultúrne povedomie a priniesla niečo nové aj po profesnej a odbornej stránke. Preto navštívili nielen hlavné baziliky, chrámy a historické pamiatky, zúčastnili sa na generálnej audiencii so Svätým otcom na svätopeterskom námestí, ale oboznámili sa aj s prácou svojich kolegov v uniformách – príslušníkov Pápežskej švajčiarskej gardy a Žandárskeho zboru Mestského štátu Vatikán.

Som rád, že sa k nám v Ríme pripojil aj pán minister obrany s manželkou a svojim sprievodom a vyjadril plnú podporu činnosti ordinariátu. Za tých päť rokov sa nám podarilo mnohé urobiť v naplnení zmluvy. Aj keď som si vtedy myslel, že niektoré veci mohli ísť rýchlejšie, že sa nám podarí skôr zaplniť kňazmi všetky miesta v ozbrojených silách, polícii, väzenskej a justičnej strážii. Ani dnes ich ešte nemáme všetky obsadené, ale na druhej strane som rád, že sa nám podarilo získať na miesta duchovných kvalitných ľudí.

Vidím to aj na príklade ich účasti v zahraničných misiách. Pozorujem, že sa odtiaľ vracajú zrelší a zodpovednejší, majú bližší vzťah k vojakom, s ktorými strávili pol roka v nie vždy práve mierových podmienkach. Prežívali s nimi chvíle radostné i smutné. Najmä v Iraku to mali neraz dosť ťažké. Napriek tomu mi vojenský kňaz pred odchodom do Iraku povedal, že si dobre uvedomuje nebezpečenstvo, do ktorého ide: Ale keď tam idú moji vojaci, ja predsa nemôžem zostať doma. Chceme s nimi prežiť všetko dobré i zlé! Veľmi si vážim takýto prístup vojenských kňazov. To je konkrétne naplnenie predstavy o obeťavom pastierovi.

V nadchádzajúcom období by sme chceli postupne vytvoriť pastoračné centrá. Mali by byť vo Vojenských výcvikových priestoroch Lešť a Turecký vrch a v dvoch posádkach Zvolen a Martin, kde je veľká koncentrácia vojakov a ich rodín. Boli by sme radi, keby sa stali miestom pre pastoračiu – centrom duchovného života pre príslušníkov ozbrojených síl, ich rodiny, ale aj vojenských veteránov a dôchodcov.





Náš sviatok

Deň ozbrojených síl Slovenskej republiky - 21. september, sme si pripomenuli v celom rezorte obrany. Najväčšie oslavy sa uskutočnili v Bratislave, Liptovskom Mikuláši, Trenčíne a vo Zvolene.

V hlavnom meste sa oslavy začali už skoro ráno pietnou spomienkou na Ružinovskom cintoríne pri hrobe bývalého ministra obrany Jozefa Stanka (foto na str. 13 dolu).

Zúčastnil sa jej minister obrany František Kašícký so svojou manželkou, so štátnym tajomníkom Jaroslavom Baškom a náčelníkom Generálneho štábu OS SR generálom Ľubomírom Bulíkom. Prítomná bola aj manželka zosnulého a ďalší príbuzní. Jozef Stank bol ministrom od 3. januára 2001 do 16. októbra 2002 a počas svojho pôsobenia sa pričínil nielen o získanie členstva SR v NATO, ale aj o vypracovanie a prijatie bezpečnostnej, vojenskej a obrannej stratégie, ako aj o reformu ozbrojených síl.

HOSTIA A VINŠE

Následne minister obrany a predseda Národnej rady SR Pavol Paška, premiér Róbert Fico a podpredseda vlády SR a minister vnútra Róbert Kaliňák položili vence pri Pamätníku zmierenia. Prítomní boli aj bývalí ministri obrany Ján Sitek a Pavol Kanis.

So slávnostným príhovorom ako prvý vystúpil Róbert Fico. Okrem blahoželaní všetkým príslušníkom Ozbrojených síl SR spomenul historické udalosti rokov 1848 - 49. Vojakov vyzval, aby nezabúdali na význam 22. septembra 1848, kedy sa v Brezovej pod Bradlom udiala víťazná bitka hurbanovcov - 1. ozbrojeného dobrovoľníckeho zboru Slovákov. Takisto zdôraznil

význam štúrovcov v boji za slovenskú samostatnosť. Mons. František Rábek upriamil pozornosť tak na obeť našich vojakov v minulosti, ako aj na súčasnosť a chápanie správneho postoja k službe vlasti, k slobode a osobnému i spoločnému blahu.

OCENENIA NAJLEPŠÍM

Oslavy pokračovali v Klube MO SR slávnostnými príhovorami Františka Kašíckého a Pavla Pašku. Minister František Kašícký vo svojom prejave pripomenul, že Deň OS je aj dňom bilancí a hodnotenia toho, čo sa v rezorte urobilo. Poďakoval všetkým, súčasným i bývalým príslušníkom a zamestnancom za ich činnosť a namáhavú prácu. Zdôraznil zodpovednosť za dosiahnutie vytýčených



[DEŇ OZBROJENÝCH SÍL]

cieľov, hlavných úloh a priorit na nasledujúce obdobie, ktoré sa bude niesť v duchu plnenia programového plánu rezortu schváleného na rok 2008.

Minister obrany aj náčelník generálneho štábu pri príležitosti Dňa ozbrojených síl následne vyznamenali 75 príslušníkov rezortu. Spolu vo všetkých štyroch uvedených mestách získalo vyznamenania 563 vojakov a zamestnancov rezortu obrany.

Oficiálnu časť zavŕšila prezentácia 6. zväzku Vojenských dejín Slovenska (foto vľavo dolu). Autori pplk. v. v. PhDr. Ján Štaigl, CSc. a PhDr. Michal Štefánský, CSc. z Vojenského historického ústavu sa v nej venujú významným medzníkom v histórii vojenstva na území nášho štátu v rokoch 1945 až 1968.

OSLAVY V REGIÓNOCH

Slávnosť pripravili 24. septembra aj príslušníci, zamestnanci, študenti aj frekvencianti kurzov Akadémie ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika a Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hádika v Liptovskom Mikuláši. A rovnako, ako to urobili v predchádzajúcich dňoch na veliteľstvách pozemných, vzdušných síl a síl výcviku a podpory, sa na slávnostnom zhromaždení zúčastnili aj minister obrany SR František Kašícký a náčelník generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík. Na pôde akadémie ich sprevádzal aj generálny riaditeľ Sekcie obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy MO SR plk. Jozef Viktorín. Minister obrany príslušníkom oboch škôl opäť pripomenul význam prebiehajúcej transformácie vojenského školstva. „Nová vzdelávacia inštitúcia musí byť kompatibilná s vojenskými univerzitami krajín NATO a musí mať pevné miesto aj v systéme civilného vysokého školstva SR.“ Dobrú náladu slávnostnému zhromaždeniu, ktoré sa celé nieslo viac v neformálnom, priateľskom duchu, v závere dodalo hudobné a tanečné vystúpenie Folklórneho súboru VÁH. Boli naozaj doslovne strhujúci. K tancu strhli aj prizerajúcich sa divákov aj ministra.

Nebom burácali stíhačky Mig-29, na zemi znela slovenská štátna hymna. Aj vo Zvolene oslavovali Deň ozbrojených síl - pod vedením zástupcu veliteľa Vzdušných síl, brigádneho generála Petra Vojteka. Na oslavách sa zúčastnili aj minister obrany SR František Kašícký, náčelník generálneho štábu SR generál Ľubomír Bulík, primátor mesta Zvolen Miroslav Kusein, primátor Sliača Stanislav Koreň a ďalší hostia. Regrutačné stredisko Banská Bystrica pripravilo podujatie „Byť jeden deň vojakom.“ Súčasťou osláv boli statické aj dynamické ukážky techniky OS SR. Ponad hlavy divákov preletel aj vrtuľník Mi-8 a lietadlá L-39. Útvár vojenskej polície z Banskej Bystrice pripravil ukážku prepadu vozidla, prezentovali sa Vojenské historické múzeum Piešťany s ukážkou zbraní, Čestná stráž prezidenta, vystúpili zvolenské mažoretky a „zatancoval si“ aj nakladač Way Industry. Veľký úspech malo reprezentačné vystúpenie vojenského folklórneho súboru Jánošík zo Zvolena a vystúpenia Vojenskej hudby z Banskej Bystrice.

Dvojstranu pripravili **Pavol VITKO,**
Michaela FARKAŠOVÁ, Soňa JAROŠOVÁ,
Mária LAZAROVÁ
Foto **Peter DOVINA** a **Michaela FARKAŠOVÁ**





Ľudia v úzadí rakiet

Vojenski profesionáli z technického oddielu nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády zostávajú často tak trochu v úzadí záujmu. Pri streľbách sa zväčša píše o bojových jednotkách brigády. Aby však mohli splniť úlohy, musia ich zvládnuť ich kolegovia zo spomínaného technického oddielu. Práve oni pre nich pripravujú špeciálnu muníciu, v tomto prípade rakety pre bojové jednotky protiletadlového raketového komplexu KUB. Keby ich nedodali včas, splnenie úlohy celého komplexu by bolo ohrozené.

Planinu vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť v polovici septembra bičuje silný nárazový vietor. Jednotlivé vozidlá oddielu prichádzajú do určeného priestoru. Vyskakujú z nich vojaci a vykladajú materiál. Veliteľ oddielu major Igor Hreňovčík pozoruje činnosť svojich podriadených a sem – tam pozrie na hodinky. V stopiatej minúte by mala prvá raketa opustiť priestor a na prepravníku smerovať k bojovej jednotke.

AKO POSTAVIŤ STAN

Vojaci z čaty kompletizácie vyložili z auta konštrukciu stanu a odnášajú ju na miesto, kde bude stáť. Vodič vozidla a zároveň pyrotechnik rotný Milan Kružič zatiaľ

zamaskoval auto. Potom sa rodák z Kostolného v okrese Myjava, ktorý po ukončení vojenskej strednej školy v Liptovskom Mikuláši pôsobil v skladoch v Novom Meste nad Váhom a v brigáde v Nitre, až napokon pred tromi rokmi zakotvil v technickom oddieli vo Viničnom, pridáva k ostatným a pomáha pri stavbe stanu. V ňom sa budú kompletizovať rakety. Za štyridsať minút musí stáť. Vojaci dávajú dohromady konštrukciu a nťahujú na ňu maskovaciu sieť. Najťažšia chvíľa nastáva, keď dvanásť vojakov musí naraz zdvihnúť celú konštrukciu stanu do výšky takmer dva metre a postupne ju usadiť. V silnom nárazovom vetre to nie je maličkosť. Hrozí, že práve vtedy sa oprie do stanu a odnesie ho. V prípravnom období zažili podriadení veliteľa čaty poručíka Júliusa Mandinca aj takéto okamihy. Tentoraz však vietor nezvífrazil. Vojaci nťahujú laná a zabíjajú do zeme zaistovacie kolíky.

„Každý musí vedieť, kde práve má byť a čo má robiť. V opačnom prípade hrozí, že sa tých dvanásť vojakov na priestore dvadsať metrov štvorcových zrazí a úlohu včas nesplní. Predchádzajúce nácviky dokázali celý kolektív čaty zladíť. Nerozhádzal ich ani tento nepríjemný vietor, z ktorého som mal trochu obavu,“ priznáva veliteľ čaty.

RAKETY NA VOZÍKCH

Medzitým na prvom pracovisku rotný Igor Kováč a jeho kolegovia z družstva dopravy vykladajú kontajnery, pripravujú prepravné vozíky a s pomocou žeriavu na ne prekladajú rakety. Veliteľ družstva a zároveň žeriavnik rotný Kováč opatrne manipuluje s citlivým nákladom. Rodák z Nitry po ukončení vojenskej strednej školy vo svojom rodnom meste pôsobil rovnako ako mnoho dnešných príslušníkov technického oddielu vo Viničnom v bývalej pezijskej protiletadlovej brigáde. Ďalší členovia družstva pripravujú stabilizátory, krídla i pyronáboje. Práca im ide od ruky. Časovú normu 20 minút poľahky prekonávajú.

„Urobili to o osm minút skôr. Takto pomohli aj svojim kolegom na nasledujúcich pracoviskách. Vytvorili pre nich časovú rezervu, keby náhodou niečo nešlo tak, ako má,“ kvituje ich počínanie so spokojnosťou v hlase veliteľ oddielu major Hreňovčík. Rodák zo Sniny po absolvovaní vysokej vojenskej školy v Liptovskom Mikuláši pôsobil až do rozdelenia bývalej federálnej armády v Žatci ako veliteľ čaty, neskôr veliteľ palebnej batérie. Skúsenejší vojenský profesionál vie, že každá minúta navyše zvyšuje šancu na výborné splnenie úlohy celého oddielu.

KEĎ 40 MINÚT TRVÁ IBA POLOVICU

Vozíky s raketami vojaci tlačia k stanu. V ňom bude vytvorená celá technologická linka. Finišuje upevnenie stanu a jeho zamaskovanie, pripravuje sa teplovzdušné zariadenie vo vnútri stanu. Čata komple-

tizácie hlási: Hotovo! Časovú normu 40 minút sa jej príslušníkom aj napriek vetru podarilo stlačiť na polovicu.

V stane sa rozbieha činnosť na raketách, ktoré prísúvajú vojaci na prepravných vozíkoch. Na jednom pracovisku montujú stabilizátory, pripravujú kormidlá a odskrutkovávajú všetky kryty. Nasleduje skúška jednotlivých súčastí rakety, kontrola pneuenergobloku a natlakovania.

Pyrotechnik rotný Milan Kružic spoločne s ďalšími špecialistami kontroluje pyrotechnické prostriedky rakety. Kabeláž, konektory, premeriava napätie a odpory, zapája pyronáboje. Potom všetko zaplombuje a raketu vytlačia zo stanu na prepravnom vozíku. Následne ju žeriav vyzdvihne na prepravník o pár desiatok sekúnd odchádza k bojovej jednotke, kde na ňu už netrpezlivo čakajú.

„Sú pracoviská, kde sa dá časová norma stiahnuť, ale na našom to veľmi nejde. Jednotlivé pracovné úkony sú rozpočítané zhruba na tých pätnásť minút, aby sa všetko stihlo urobiť správne a dodržať bezpečnosť,“ konštatuje rotný Kružic. Až teraz pociťuje úľavu z toho, že prvé dve pracoviská tak výrazne ušetrili čas pre ostatných.

Veliteľ technickej batérie kapitán Ján Vereš pozorne sleduje činnosť na pracoviskách. „Našou hlavnou úlohou je dnes preveriť zladenie celého oddielu a činnosť na pracoviskách. Zatiaľ som nadmieru spokojný. V takomto nepriaznivom počasi a najmä nepríjemnom vetre som nepredpokladal také dobré časy. Prejavuje sa však zohratosť jednotlivých kolektívov, nácviky doma a hlavne tu na Lešti v predchádzajúcich týždňoch. Základ každého kolektívu tvoria skúsení profesionáli. Noví príslušníci medzi nich vhodne zapadli,“ poznamenáva rodák zo spišského Kluknova, ktorý má skúsenosti aj z pôsobenia na komplete S – 300 ešte v Čechách.

ŽENA NA MIESTE

Svoj podiel na dobrej práci celého kolektívu oddielu má podľa slov jeho veliteľa majora Hreňovčika aj veliaca poddôstojníčka nadrotmajsterka Andrea Petrová. Rodáčka z Banskej Štiavnice začínala po skončení ročnej práporčickej školy pre ženy v Novom Meste nad Váhom ako spojárka. Postupne prešla pozíciami veliteľky družstva i čaty. Dnes predstavuje pre veliteľa akúsi jeho predĺženú ruku smerom k poddôstojníkom a vojakom.

„Vie ich motivovať k práci. To sa ukázalo aj tu na Lešti, keď sme plnili úlohy v daždi a v noci. Všetci už toho mali plné zuby a práve vtedy ich dokázala povzbudiť. Som rád, že je na mieste veliaceho poddôstojníka oddielu práve ona,“ hovorí o jej práci veliteľ oddielu. Je spokojný, že oddiel splnil časové normy na jednotku. Podľa neho aj zásluhou práve jeho zástupcu kapitána Jozefa Koteru, veliteľa technickej batérie kapitána Jána Vereša, veliteľov čiat poručíka Júliusa Mandinca a poručičky Paulíny Horváthovej, ale



aj správcu skladu rakiet rotmajstra Juraja Mihaloviča, veliteľa družstva rotného Igora Kováča a mnohých ďalších.

Celkovo strávili príslušníci nitrianskej protiletadlovej raketovej brigády vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť vyše štyroch týždňov. Vyvrcholením ich vyvedenia boli taktické cvičenia jednotiek. Protiletadlovcov zastihlo na vyvedení aj prudké ochladenie a výdatné dažde. Poriadne skomplikovali pohyby po VVP. Najmä vodiči sa precvičili v jazde po rozbahnenom teréne, príslušníci bojových jednotiek zasa v zachytávaní a ničení vzdušných cieľov.

„Kolegovia z leteckej základne Sliač nám vyšli v ústrety a zabezpečili podľa našich potrieb lety svojich strojov, ktoré simulovali vzdušné ciele. Veľmi dobrá bola aj spolupráca s rožňavským práporom RCHBO. Počas taktického cvičenia prvej skupiny nám urobili úplnú dekontamináciu techniky i osôb. Špecialisti zo žilinského pluku špeciálneho určenia zasa pomohli svojimi skúsenosťami zo zahraničných misíí, najmä z Iraku v lepšom zvládaní otázok taktiky a zabezpečení konvojov pri

presunoch. Vďaka tomu sa mohli príslušníci našej brigády komplexnejšie precvičiť vo všetkých činnostiach v poľných podmienkach,“ spokojne konštatuje jej veliteľ plukovník Vladimír Kováč.

Jozef ŽIAK
Foto **Peter DOVINA**





Výcvikové centrum Hronsek

Výcvikové centrum Vojenskej polície sídlia v Liptovskom Mikuláši, je určené na odbornú a kariérnu prípravu príslušníkov Vojenskej polície prostredníctvom rôznych kurzov a školení v rozličných odbornostiach. Jeho súčasťou je aj detašované výcvikové centrum v Hronseku.

S Hronskom sú viac spájaní vojenský kynológovia a výcvik služobných psov, ale priestory bývalého muničného skladu slúžia už aj iným účelom. Je tu umiestnená skupina špeciálneho výcviku.

NOVÁ STRELNICA

Staré budovy skladov upravila vojenská polícia na strelnice, ktoré lepšie vyhovujú požiadavkám na špeciálny výcvik. Budova, v ktorej sa trénuje strelba z vnútra budovy do vonkajšieho priestoru, je už schválená balistikom a pripravená na používanie. Ďalšie objekty by vojenský policajti radi videli ako cvičiská strelby z vonkajšieho priestoru do budovy, teda zo svetla do tmy a vo vnútri, v prítmí a tme. „Naším úmyslom je vykonávať v Hronseku celý špeciálny výcvik. Výhodou je, že všetky budovy už stoja, stačí ich iba upraviť pre naše potreby,“ povedal nám na margo zamýšľaného cvičiska nadrotmajster Dalibor Čepček, veliaci poddôstojník Výcvikového centra. „Nová strelnica bude spĺňať špecifické požiadavky na výkon služby vojenských policajtov v zmysle zákona č. 124/1992 Z. z. o vojenskej polícii. Strelba vojenského

policajta oproti vojakovi má svoje osobitosti a rozdiely. Podľa štatistik policajti pri zásahoch najčastejšie strieľajú na vzdialenosť 5 až 12 metrov. Policajt musí byť schopný vytiahnuť zbraň, namieriť a trafiť počas niekoľkých sekúnd - bez mierenia. Na týchto strelniciach sa bude cvičiť najmä inštinktívna strelba,“ vysvetlil vytvorenie novej strelnice veliteľ výcvikového centra podplukovník Ing. Jozef Gandžala.

Inštruktori špeciálneho výcviku s príslušnými akreditáciami majú v Hronseku plné ruky práce. Cvičia vojenských policajtov, príslušníkov Ozbrojených síl SR a spolupracujú aj s mimorezortnými bezpečnostnými službami. Prebieha tu aj časť výcviku skupín pre riešenie krízových situácií určených do zahraničných misií. Jedna organická jednotka vojenskej polície sa napríklad v polovici júla 2007 vrátila z misie ALTHEA v Bosne a Hercegovine a ďalší naši vojenský policajti sa do tejto misie pripravujú.

AJ AMERICKÍ PSOVODI

Posledný septembrový týždeň sa vo výcvikových priestoroch strediska rozliehali povely v angličtine. V rámci bilaterálnej spolupráce a kontaktného programu Armáda – Armáde, ktorý manažuje americká ambasáda v Bratislave, sa tu po prvýkrát stretli slovenskí a americkí psovodi so svojimi štvornohými zverencami. Cieľom stretnutia bolo oboznámiť sa so spôsobmi výcviku a vzájomne ich porovnať, vymeniť si skúsenosti v oblasti legislatívnych podmienok využitia psov,

vytvoriť spoločné postupy a osvojiť si to najlepšie z oboch spôsobov cvičenia vojenských psov. Cvičenie malo priniesť aj nový pohľad na moderné spôsoby výcviku. „Táto spolupráca pomohla obom stranám odhaliť isté nedostatky, ktorých sme sa vo výcviku dopúšťali a ktoré sme doposiaľ nevideli. Napríklad spôsob výcviku hliadkovacích psov máme veľmi dobre spracovaný. Niektoré prvky použijeme na odstránenie istých nedokonalostí vo výcviku našich psov,“ povedala TSgt. Sharlene Daniels, šéfka amerického tímu a náčelníčka oddelenia výcviku psovodov a psov u 39. ochrannej letky amerických Vzdušných síl, ktorá je dislokovaná v tureckom Incirliku.

„Markantné či zásadné rozdiely vo využívaní psov a aplikovaných výcvikových metódach v našom americkom systéme výcviku sme nezaznamenali, no stále sa dá čosi naučiť. Výcvik psa je veľmi špecifický, pretože každý pes je individuálna osobnosť a vyžaduje si aj osobitý prístup. Je veľa spôsobov a metód výcviku, z ktorých musíme vybrať najvhodnejšiu a najúčinnnejšiu,“ vysvetlil nrtm. Ondrej Bihari, náčelník skupiny výcviku psovodov a psov Výcvikového centra VP v Hronseku.

„Toto cvičenie je začiatkom ďalšej medzinárodnej spolupráce, ktorá bude prebiehať pod názvom Program pre zahraničné vojenské vzdelávanie a výcvik. Skúsenosti z tohto stretnutia budeme implementovať do budúročných spoločných americko - slovenských cvičení,“ informoval mjr. Dwight Mood z Úradu obrannej spolupráce Amerikej ambasády.

V súčasnosti inštruktori robia výcviky psov určených predovšetkým na stráženie a hliadkovanie. Už čoskoro rozbehnú aj kurz na detekciu výbušnín.

**Michaela FARKAŠOVÁ,
Vladislav VAVRINEC**

Ilustračné foto **Martin FARKAŠ**

Kadeti AOS objektom výskumu

Sociológovia z ministerstva obrany v spolupráci a pracovníkmi katedry humanitných a sociálnych vied Akadémie ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši, uskutočnili v marci 2007 výskum medzi študentmi prvého ročníka bakalárskeho štúdia na AOS v Liptovskom Mikuláši.

Tento výskum sa realizoval v rámci dlhodobého projektu skúmania študentov vojenských vysokých škôl, ktorý sa začal ešte v roku 2001. Cieľom je zmerať názory študentov prvého a záverečného ročníka vojenskej vysokej školy na štúdium, jeho obsah a kvalitu, poznať predstavy tejto skupiny budúcich vojakov o povolani, pre ktoré sa rozhodli, posúdiť ich názory na ozbrojenú silu, ich kvalitu a imidž.

SEN ALEBO VÝCHODISKO Z NÚDZE

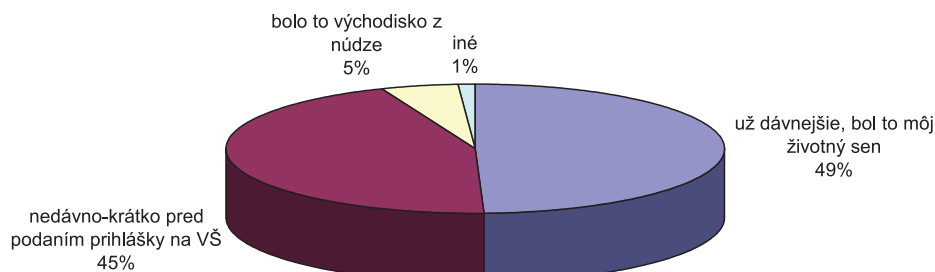
Jedným z predpokladov úspešného štúdia na ľubovľnej vysokej škole a zvlášť na vojenskej vysokej škole, je záujem študenta o túto školu a záujem o povolanie, na ktoré škola žiaka pripravuje.

Z výsledkov nášho výskumu vyplýva, že takmer 50% respondentov si štúdium na vojenskej škole vybralo po dlhobohj úvahe, bol to ich životný sen - študovať na vojenskej vysokej škole (49%).

Z pohľadu Ozbrojených síl Slovenskej republiky je dobré, že takých, pre ktorých je štúdium na vojenskej vysokej škole východiskom z núdze je medzi študentmi, ktorí nastúpili na AOS v ročníku 2006/2007 len veľmi málo - tvoria iba 5% opýtaných.

Treba si však povšimnúť aj skutočnosť, že až 45% z opýtaných si štúdium na vojenskej škole vybralo na poslednú chvíľu, čo môže predznamenať ich možný menší záujem o štúdium a vojenské povolanie v bu-

Kedy sa prváci rozhodli pre štúdium na AOS
(n = 83)



dúcnosti. Štúdium na akadémii nebolo náhodným riešením pre žiadne z dievčat.

ATRAKTÍVNE POVOLANIE

Záujem mladých o prácu v armáde sa v mnohom odvíja od toho do akej miery považujú vojenské povolanie za atraktívne. Podľa väčšiny opýtaných študentov prvého ročníka AOS je vojenské povolanie u nás, v našej spoločnosti atraktívne alebo skôr atraktívne (až 72% sa priklonilo k tomuto názoru).

Pri posudzovaní jednotlivých skupín respondentov sa ukazuje, že o niečo viac sa k pozitívnemu oceneniu prestíže vojenského povolania prikláňajú dievčatá ako chlapci a študenti, ktorí študujú odbor dopravné stroje a zariadenia.

V budúcnosti respondenti predpokladajú mierny vzostup atraktivity vojenského povolania. Takýto názor má 31% opýtaných, opačný, svedčiaci o určitom pesimizme vo vzťahu k atraktivite vojenského po-

volania, má 23% prvákov, ostatní (46%) sa domnievajú, že atraktivita vojenského povolania v našej spoločnosti zostane rovnaká.

Pri bližšom pohľade na atraktivitu a prestíž vojenského povolania sa ukázalo, že medzi pätnástimi vybranými povolaniami, ktoré boli respondentom ponúknuté s požiadavkou zoradiť ich tak, aby poradie vyjadriilo ich reputáciu v spoločnosti od najprestížnejšieho k najmenej prestížnemu, sa povolanie vojaka umiestnilo celkovo na 6 mieste.

Je dobré, že budúci profesionálni vojaci pomerne vysoko favorizujú profesiu vojaka. Tento záver platí najmä vo vzťahu k dievčatám - kadetkám. U dievčat sa vojenské povolanie umiestnilo o dva stupne vyššie a zaujalo veľmi lichotivé štvrté poradie za lekárom pred športovcom, podnikateľom a povolaním policajta, ktoré dievčatá zhodne ako chlapci zaradili do strednej rebríčky na siedme miesto.

Karol ČUKAN

Ocenili víťazov Aliante

Štátni tajomníci ministerstiev obrany a zahraničných vecí Jaroslav Baška a Diana Štrofová prijali vo štvrtok 20. septembra víťazov 7. ročníka medzinárodnej súťaže študentov stredných škôl Aliante 2007, ktorá sa na Slovensku konala pod ich záštitou. V prítomnosti zástupcov organizačného tímu z Euroatlantického centra obaja štátni tajomníci povzbudili študentov k ďalšiemu rozvíjaniu ich záujmu o bezpečnostnú politiku a ocenili, že sa vo svojom veku seriózne venujú témam transatlantickej bezpečnosti. Do súťaže sa zapojil na Slovensku rekordný počet 283 trojčlenných tímov, ktorý Slovensko zaradil medzi tri najaktívnejšie krajiny roku 2007. Ocenení študenti sa úspešne zúčastnili medzinárodného kola Aliante v nemeckom Rheindalene a v priebehu októbra absolvujú poznávaciu cestu v USA.

(r)

Foto Jozef BUFFA





1. rozširovanie cieľov a pôsobnosti spoločných operácií
2. zvyšovanie vojenských schopností
3. zvyšovanie úrovne spolupráce v rámci Aliancie

Toto rozhodnutie prinieslo zmenu filozofie zabezpečenia spôsobilostí pre Alianciu, čo sa odráža aj v zmene obranného plánovania prechodom od plánovania kapacít na plánovanie spôsobilostí (Capability Based Planning). Tieto schopnosti zahŕňajú mobilitu, rozmiestniteľnosť, udržateľnosť, logistickú podporu, informačnú prevahu, pričom ide o schopnosti (Capability), ktoré zaručia efektivitu vojenských operácií.

Komplexná politická smernica (Comprehensive Political Guidance - CPG) prijatá ministrami obrany na formálnom rokovaní v HQ NATO v júni 2006 a schválená predstaviteľmi štátov a vlád na summite NATO v Rige v novembri 2006 potvrdzuje svojimi ustanoveniami Strategickú koncepciu z roku 1999. CPG poskytuje rámec a politické usmernenie na pokračovanie transformácie NATO v strednodobom horizonte 10 -15 rokov.

V CPG sú definované priority týkajúce sa aliančných spôsobilostí, plánovacích disciplín a vojenského spravodajstva. Táto smernica bude pravidelne revidovaná s cieľom zabezpečenia spätnej väzby/reflexie na skúsenosti z aplikácie obranného plánovania a s cieľom dosiahnutia koherencie obranného plánovania naprieč celým manažmentom riadenia obranného plánovania.

Efektívny mechanizmus riadenia CPG

(Management Mechanism of CPG) je integrálnou časťou implementácie CPG. Jeho cieľom je dohliadať nad vývojom budovania spôsobilostí a zabezpečovaním zhody vývoja jednotlivých plánovacích disciplín s atribútmi manažmentu riadenia CPG. Strategickým cieľom tohto prístupu je zabezpečenie rozvoja operačných spôsobilostí použiteľných v kontexte budúcich operácií v širšom meradle než umožňujú súčasne dostupné operačné spôsobilosti. Cieľom Aliancie v oblasti plánovania obrany je zmena filozofie plánovania spôsobilostí. Dosahovaný je prostredníctvom „Capability Development Process“ (CDP), ktorý vychádza zo strategických smerníc a prebieha postupne od analýzy strategického prostredia až po dosiahnutie požadovaných spôsobilostí. CDP pozostáva z troch základných komponentov:

1. Effect Based Approach – plánovanie spôsobilostí určených na presný účel
2. Capability Based Approach – plánovanie spôsobilostí

Vyzbrojovanie v NATO

Na jeseň roku 2005 bol v Kolégiu ministra obrany SR prijatý dokument, ktorý mal mať charakter národnej stratégie vyzbrojovania. Nemá však atribúty stratégie a nereflekтуje úplne na požiadavky Aliancie a na bezpečnosť a obrannú stratégiu SR. Vzhľadom na flexibilný vývoj spolupráce v európskom prostredí cez prizmu EDA nereflekтуje ani na požiadavky budovania operačných spôsobilostí v tomto formáte.

Positívne preto treba vnímať skutočnosť, že MO SR plánuje v blízkej budúcnosti prijať revidovaný dokument „Stratégia vyzbrojovania“, ktorý by mal dávať objektívny obraz o ambíciách SR v oblasti vyzbrojovania, spolupráce s priemyslom v oblasti výskumu a technológií pri budovaní vlastných operačných spôsobilostí. Prístup SR k vypracovaniu strategickému víziu pre oblasť vyzbrojovania by mal odrážať trendy v NATO a EÚ v nadväznosti na plánovanú reformu systému plánovania a realizácie vyzbrojovania v NATO a v nadväznosti na vývoj v EDA. Mal by modifikovať

súčasnú aplikáciu otázok vyzbrojovania v prostredí MO SR v súlade s rozvojom CBP a spoločného prístupu (Jointness) k otázkam rozvoja vyzbrojovania, výskumu a technológií. V strategickom víziu SR v oblasti vyzbrojovania by mali byť zároveň zohľadnené otázky plánovania založenom na plánovaní schopností a jeho troch základných elementov „Effect Based Approach“, „Capability Based Approach“ a „Joint Approach“.

Na podporu a rozšírenie si obzoru o východiskách pre budovanie spôsobilostí v NATO uverejňujeme v dvoch častiach informáciu o podstate jednej z hlavných plánovacích disciplín v rámci obranného plánovania v NATO, ktorou je plánovanie vyzbrojovania.

OPERAČNÉ SPÔSOBILOSTI NATO

Zásadným strategickým dokumentom NATO, ktorý definuje poslanie Aliancie v meniacom sa bezpečnostnom prostredí je Strategická koncepcia prijatá v roku 1999 vo Washingtone. Istanbulský summit v júli 2007 potvrdil, že Aliancia bude pri jej naplňaní orientovať svoje úsilie do troch základných oblastí - do tzv. Strategických priorít Aliancie:

3. Joint Approach – spoločný prístup plánovania spôsobilostí pre tri základné druhy síl (Army /Land Force, Air Force, Navy)

Uplatnením princípu „Capability Based Approach“ chce Aliancia naplňovať vojenské požiadavky a vyvíjať spôsobilosti schopné čeliť konvenčným, ale aj asymetrickým ohrozeniam. Orgány NATO (výbory a skupiny, stály štáb), ktoré sú zodpovedné za relevantné plánovacie disciplíny vrátane operačného plánovania a plánovania vojenského spravodajstva sú povinné implementovať atribúty CPG vo svojej práci v čo najširšom meradle. Ide o implementáciu pri tvorbe politiky, vydávaní usmernení a riadení plánovacej disciplíny vo svojej pôsobnosti.

PLÁNOVANIE VYZBROJOVANIA V NATO

Obranné plánovanie v NATO je uceleným procesom, ktorý zahŕňa sedem autonómnych plánovacích disciplín, z ktorých tri sú považované za primárne:

1. plánovanie síl
2. plánovanie zdrojov
3. plánovanie vyzbrojovania.

Ďalšie štyri plánovacie disciplíny - plánovanie logistiky, jadrové plánovanie, plánovanie v oblasti velenia, riadenia a konzultácií (C3) a civilné núdzové plánovanie sú podporné.

Plánovanie vyzbrojovania ako jedna z hlavných konštitutívnych disciplín obranného plánovania je zamerané na podporu vojenských a politických cieľov Aliancie ako aj na zvyšovanie obranných spôsobilostí. Cieľom je rozvíjať multinárodné spôsobilosti prostredníctvom spoločných programov, ktoré však nie sú financované zo spoločných zdrojov NATO (Military Budget, NSIP). Tento cieľ sa dosahuje cenovo efektívnou akvizíciou a spolupracou priemyslu v oblasti výskumu a technológií pri vývoji a produkcii techniky a materiálu určeného na obranu. Vďaka technologickej a priemyselnej spolupráci sa dosahuje požadovaná úroveň interoperability medzi spojencami a partnermi. Tento proces v NATO riadi Konferencia národných riaditeľov pre vyzbrojovanie – CNAD.

CNAD je najvyšší orgán Aliancie, ktorý podporuje Severoatlantickú radu (NAC) na úseku vyzbrojovania, výskumu a technológií a na úseku spolupráce s priemyslom v rámci svojej pôsobnosti. Svojimi rozhodnutiami podporuje proces obranného plánovania v Aliancii vrátane plánovania zdrojov. Vzhľadom na to, že interoperabilita je základným kritériom vhodnosti vojenských schopností a štandardizácia je zároveň základným nástrojom na dosiahnutie interoperability, je obranná štandardizácia právom hodnotená ako jeden zo základných elementov obranného plánovania.

CNAD pri naplňovaní vlastných strategických cieľov vychádza z priorit Komplexnej politickej smernice a implementuje jej atribúty do plánovania vyzbrojovania prostredníctvom vlastných plánovacích dokumentov, akými v súčasnosti sú CNAD Management Plan, TOP 16 LTCRs, CNAD POW DAT.

Na kontrolu a riadenie vyzbrojovania v NATO využíva CNAD dva základné nástroje - hlavné skupiny vyzbrojovania (Main Armaments Groups) a ich podriadené skupiny a CNAD MAP, ktorý je hlavným plánovacím dokumentom v pôsobnosti CNAD. CNAD MAP je základným nástrojom na plnenie úloh vyzbrojovania a je každoročne revidovaný v súlade so strategickými cieľmi Aliancie a s požiadavkami politických a vojenských orgánov NATO.

CNAD MAP 2007 je zameraný na akvizíciu urgentných schopností Aliancie z pohľadu technického a materiálneho vybavenia. Zahŕňa také dôležité oblasti, akými sú obrana proti terorizmu (Defence Against Terrorism - DAT), Long Term Capability Requirements (LTCRs), ALTBMD (Active Layered Theatre Ballistic Missile Defence), AGS (Alliance Ground Surveillance) a zvláštnu pozornosť venuje oblasti NNEC (NATO Network Enabled Capabilities). Jeho dlhodobým hlavným cieľom v oblasti spôsobilostí je podpora síl NATO na úseku mobility, udržateľnosti, presných a objektívnych informácií o situácii na bojisku, informačnej prevahy a najmä NNEC. Aby CNAD mohla efektívne plniť vlastné ciele založené na strategických požiadavkách Aliancie mala by aplikovať vo svojej ďalšej činnosti princípy „Jointness“ a „Capability Based Approach“.

PRINCÍPY „JOINTNESS“

Cieľom procesu „Jointness“ je riešenie úloh vyzbrojovania a štandardizácie v technickej a materiálnej oblasti prostredníctvom spoločného prístupu vo všetkých troch základných druhoch síl (pozemné, vzdušné, námorné sily). Na to sa využíva spolupráca v oblasti výskumu a technológií (R&T) a v oblasti štandardizovania postupov v kvalifikácii, kodifikácii a zabezpečenia kvality výrobkov určených na obranu. Trend spoločného prístupu je časťou CBP, ktorý bude poskytovateľom integrovaných efektívnych schopností predurčených na presný účel „Effect Based“ a tzv. „Network Enabled Capabilities“. Teda schopností, ktoré budú navzájom spolupracovať s cieľom dosiahnuť informačnú a rozhodovaciu prevahu nad protivníkom.

„Capability Based Planning“ (CPB) by mal svojimi výstupmi výrazne ovplyvniť plánovacie disciplíny a ich implementáciu by malo dôjsť k zmene budovania obranných schopností spojencov a Aliancie. Táto zmena bude mať vplyv na strategické projekty Aliancie ako sú AGS, NNEC, ACCS, ALTBMD, Strategic Air Lift a pod.

Hoci proces CBP nie je v súčasnosti uzavretý a politika Aliancie v tejto oblasti nie je formalizovaná, niektorí spojenci už čiastočne aplikujú vo svojich interných systémoch rozvoja vlastných ozbrojených síl filozofiu plánovania schopností. Adopcia CBP v rámci NATO a zvlášť v rámci CNAD bude dlhodobý a postupný proces, ktorý bude vyžadovať zainteresovanie všetkých plánovacích disciplín. Tento proces musí byť v harmónii s národnými systémami, ktoré sú v súčasnosti zamerané na dosiahnutie interoperability.

V súčasnosti však ešte veľa spojencov realizuje rozpočet a plánuje rozvoj druhov síl oddelene od seba – na tzv. „Single Service Basis“ Súvzťažnou oblasťou pri budovaní operačných spôsobilostí bude oblasť pôsobnosti európskych inštitúcií, najmä EDA (European Defence Agency) v oblasti rozvoja technických a technologických kapacít.

CNAD pristúpila k reorganizácii vlastných štruktúr v roku 2003 s cieľom dosiahnuť určitú úroveň „Jointness“ a zefektívnenie orgánov vo vlastnej pôsobnosti. Išlo nielen o stále pracovné štruktúry v rámci medzinárodného štábu HQ NATO, ale aj o pracovné skupiny a výbory, ktoré pracujú na úseku vyzbrojovania. Hlavná skupina pre vyzbrojovanie vzdušných síl (NAFAG) v súčasnosti zodpovedá požiadavkám na „Jointness“ na cca 95%. Ostatné hlavné skupiny a tzv. „partnerské skupiny CNAD“ sú v štádiu reštrukturalizácie. Aj keď pracovné orgány CNAD budú stopercentne pripravené pracovať v súlade s princípmi „Jointness“, bez existencie plne kompatibilných národných systémov vyzbrojovania, ktoré budú spĺňať požiadavky Aliancie, nebude možné hovoriť o úspešnosti reformy plánovania vyzbrojovania.

POŽIADAVKY NA SCHOPNOSTI

Spojenecké veliteľstvo pre transformáciu (ACT) krátko po svojom zriadení vyprodukovalo prvý rámec dlhodobých požiadaviek na spôsobilosti (LTCRs). CNAD po diskusii so spojencami vybrala 16 prioritných, ktoré sa snaží naplniť prostredníctvom vlastného programu práce. Výber vychádza z potrieb spojencov na ich vlastné programy výskumu a technického rozvoja. ACT v súčasnosti prostredníctvom „Long Term Capability Study“ (LTCS) reviduje všetkých 62 LTCRs. Cieľom tejto revízie je preskupenie v súlade s oblasťami transformácie Aliancie sledujúc pritom elimináciu nepotrebných požiadaviek resp. elimináciu ich duplikácie. V tejto revízii je uplatnený tzv. „Analytical Capability Based Approach“ s výhľadom za strednodobý horizont prehľadu požiadaviek na obranu „Defence Requirement Review“ (DRR), čo predstavuje predpoklad dlhodobých požiadaviek na roky 2015 – 2030. Revízia LTCRs je založená na analýze rozvoja technológií a na tzv. „Effect Based Approach to Operations“ (EBAO). Očakáva sa, že revízia LTCRs a DRR sa budú navzájom dopĺňať a budú vo vzájomnej harmónii dávať objektívny obraz o dlhodobých požiadavkách na zabezpečenie schopností pre Alianciu.

Ozbrojené sily spojencov by pri príprave vlastných programov rozvoja mali vychádzať so schváleného zoznamu LTCRs. Je to zoznam priorit riešenia dlhodobých požiadaviek na spôsobilosti, nie však zoznam projektov rozvoja schopností Aliancie.

plk. Gabriel MERŇÁK
predstaviteľ národného riaditeľa
pre vyzbrojovanie (NADREP)
Ilustračné foto **Peter DOVINA**
(dokončenie v budúcom čísle)



Minister v USA

Minister obrany František Kašík bol od 3-tieho do 6. septembra na pracovnej ceste v Spojených štátoch amerických.

Hlavnými cieľmi cesty bolo rokovanie v Pentagóne s námestníkom ministra obrany USA Gordonom Englandom a návšteva Veliteľstva pre transformáciu NATO v Norfolk (na fotografii s veliteľom Centra ge. Lance L. Smithom). Témou rokovaní s G. Englandom bolo zapájanie sa Slovenska do operácií medzinárodného krízového manažmentu NATO a Európskej únie, otázky transformácie NATO a ozbrojených síl SR a boj proti terorizmu.

Minister svojich partnerov v USA informoval, že Slovensko sa v budúcnosti bude zúčastňovať na vybraných operáciách medzinárodného krízového manažmentu, pričom

prioritnými budú Afganistan, Cyprus a Balkán. „Čo sa týka Afganistanu, máme svoju jednotku v Kandaháre a v súčasnosti sme sa zapojili do činnosti Provinčných rekonštrukčných tímov“, uviedol Kašík. Uvažujeme o zapojení sa do lektorských a tréningových tímov a poskytnutie chirurgického tímu do vojenskej nemocnice v Kábule, pričom nebudeme poskytovať bojové, ale podporné jednotky.“ Spojené štáty ocenili našu doterajšiu účasť v uvedenej operácii, vrátane materiálnej pomoci Afganistanu. Minister tiež navštívil Defense Information School. S jej veliteľom námorným kapitánom Warenom Curry Grahamom hovoril o záujme vyslať do tejto školy viacej príslušníkov nášho rezortu a o možnej spolupráci so slovenským vojenským školstvom. Vo washingtonskom Centre pre strategické a medzinárodné štúdie F. Kašík vystúpil s prednáškou Úloha malých národov v NATO a EÚ – slovenské skúsenosti.

(pv)



Nový veliteľ NAO

Do funkcie veliteľa Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hádika v Liptovskom Mikuláši vymenoval dňa 17. septembra 2007 minister obrany SR František Kašík nového veliteľa. Stal sa ním plk. Ing. Marián Áč, PhD. Minister obrany pripomenul, že nový veliteľ nastupuje do funkcie v náročnom období, ktorého hlavnou prioritou bude dokončenie transformácie vojenského školstva na Liptove. „Naším cieľom je pristupovať k tejto transformácii tak, aby bola funkčná a trvácna. Nová vojenská vzdelávacia inštitúcia bude flexibilne prepájať profesionálny profil absolventov s aktuálnymi požiadavkami ozbrojených síl SR,“ informoval František Kašík. Transformovaná inštitúcia vznikne k 1. septembru 2008 a mala by byť kompatibilná s ostatnými vojenskými univerzitami krajín NATO. Viac o novom veliteľovi NAO pplk. Mariánovi Áčovi si môžete prečítať v minuloročnom decembrovom čísle nášho časopisu na strane 38, ktorá je aj na našej internetovej stránke.

Text a foto Vladislav VAVRINEC

Vojaci a hasiči

Spoločné cvičenie v hlbkovom potápaní absolvovali potápači Ozbrojených síl SR z útvarov zo Sereď, Žiliny, Martina a Prešova, Hasičského a záchranného zboru SR z Bratislavy, Trenčína, Pezinka, Senca a Poriečneho oddielu krajského riaditeľstva Policajného zboru v Bratislave. Spoločne sa potápali v piatok 14. septembra na jazere pri Nových Košariskách v obci Rovinka. Na cvičení sa zúčastnil aj minister obrany František Kašícký. Potápači zostúpili do hĺbky 30 metrov. Teplota vody bola tesne pod hladinou 18° C, v hĺbke 5° C. „Ponorenie sa do tejto hĺbky je preverenie fyzických a psychických síl potápača,“ povedal veliteľ cvičenia pplk. Emil Moťovský, riaditeľ Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Pezinku. „Zámer zorganizovať spoločné cvičenie vyplynul z veľmi dobrých vzťahov, ktoré sú medzi vojakmi a hasičmi. Vojaci nám pomáhali pri viacerých zásahoch – v Slovenskom raji, Nízkyh Tatrách aj pri odstraňovaní následkov povodní v obci Trstice.“ Pred potápaním absolvovalo 37 potápačov lekársku prehliadku. Tej sa podrobil aj minister, ktorý si za asistencie hasičského potápača – inštruktora Pavla Rapana vyskúšal zostup do hĺbky 13 metrov. „Spoločné cvičenie vojakov a hasičov je dôkazom stále sa zlepšujúcich vzťahov rezortov obrany a vnútra. Je tiež dobré si osobne vyskúšať, čo zažívajú naši potápači pod vodou,“ povedal minister Kašícký.

Text a foto **Michaela FARKAŠOVÁ**



Rotovala misia na Cypre

Prvá skupina 7. rotácie misie UNFICYP na Cypre odletela vo štvrtok 20. septembra z letiska M. R. Štefánika v Bratislave lietadlom Boeing 757. So 63 príslušníkmi OS SR sa prišli rozlúčiť minister obrany SR František Kašícký a náčelník Ozbrojených síl SR generál Lubomír Bulík. Veliteľom SLOVCON-u zostáva podplukovník Jaroslav Schönnvický. Väčšina kontingentu bude na Cypre slúžiť rok, jeden vojak až dva roky. Domovský útvar väčšej časti rotácie je Zmiešaný samohybný delostrelecký oddiel Michalovce. Lietadlo s našimi vojakmi pristálo aj v Budapešti, kde sa k našim pripojilo 33 maďarských vojakov a jeden Chorvát. Druhá časť slovenského kontingentu, 26 príslušníkov OS SR, odletela 27. septembra. Na Cypre bude v misii UNFICYP slúžiť 196 slovenských vojakov, z toho 12 žien.

Michaela FARKAŠOVÁ

Foto **Branislav GOTTHARDT**



Ocenenie pre biskupa

Minister obrany František Kašícký 3. októbra prijal Mons. Františka Tondru, predsedu Konferencie biskupov Slovenska a Mons. Františka Rábeka, biskupa - ordinára ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky.

Na stretnutí informoval minister o prijatí u pápeža Benedikta XVI. Vyjadril veľké potešenie z návštevy Svätého otca vo Vatikáne. V spoločnom rozhovore minister ubezpečil Svätého otca, že otázkam duchovnej služby a spolupráce sa venuje v armáde veľká pozornosť. Kašícký taktiež informoval Mons. Tondru o priebehu návštevy u sekretára Svätej stolice pre vzťahy so štátmi arcibiskupom Mons. Dominicom Mambertim.

Počas stretnutia minister ocenil Mons. Františka Rábeka pamätnou medailou ministra obrany Slovenskej republiky II. stupňa za spoluprácu medzi Ordinariátom ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR a Ministerstvom obrany SR a za prípravu prijatia ministra obrany SR u pápeža Benedikta XVI.

(r)

Foto **Vladislav VAVRINEC**



Sedemdesiat rokov zbrojárskej výroby

V športovo – zábavnom centre ZVS holding, a.s. v Dubnici nad Váhom sa v piatok 14. septembra uskutočnili oslavy 70. výročia začatia zbrojárskej výroby na Slovensku. Na oslavách sa zúčastnili predseda vlády Róbert Fico, podpredseda vlády a minister vnútra SR Róbert Kaliňák a minister obrany SR František Kašícký. Prítomný bol aj generálny riaditeľ podniku Miroslav Solava, predseda Trenčianskeho samosprávneho kraja Pavol Sedláček, generál v. v. Rudolf Tvaroška a ďalší hostia, nechýbala široká verejnosť. Súčasťou akcie boli statické ukážky techniky Ozbrojených síl SR, munície vyrobenej ZVS holdingom a bohatý kultúrny program. Minulosť aj predpokladanú budúcnosť fabriky predstavil prítomným jej generálny riaditeľ M. Solava. Pri príležitosti výročia Slovenská obchodná a priemyselná komora udelila podniku ZVS holding Zlatú medailu komory za exportné a ekonomické výsledky. Od Zväzu strojárkeho priemyslu získala spoločnosť Zlatú plaketu. Z rúk generála v. v. R. Tvarošku prebral generálny riaditeľ ZVS M. Solava sošku sv. Barbory, ochrankyne všetkých, ktorí prichádzajú do styku s pušným prachom.

(far)





Baška na Balkáne

„Je mimoriadne dobré, ak v Bosne a Hercegovine máme na medzinárodných veliteľstvách jednotlivých misií aj slovenských dôstojníkov. Je to dôkaz, že dokážeme nielen takpovediac zabojskovať v poli, ale vieme sa v rámci mnohonárodných síl podieľať aj na velení,“ konštatoval štátny tajomník ministerstva obrany Jaroslav Baška, ktorý začiatkom jesene navštívil Sarajevo. Sprevádzal ho štátny tajomník ministerstva financií František Palko.

Jaroslav Baška v Sarajeve v prvý deň návštevy Balkánu rokoval predovšetkým s vysokým predstaviteľom Medzinárodného spoločenstva pre Bosnu a Hercegovinu Miroslavom Lajčákom. Tento úspešný a rešpektovaný slovenský diplomat zastáva totiž v Sarajeve z medzinárodného hľadiska kľúčovú pozíciu. Stretol sa aj so svojím partnerom, zástupcom ministra obrany Igorom Crnadakom, ako aj s veliteľom vojsk EUFOR kontraadmirálom Hans-Jochen Witthauerom. Na druhý deň sa v sprievode vedúceho Styčného úradu

SR v Prištine Miloša Nada zúčastnil na slávnostnom striedaní veliteľa KFOR. Odchádzajúcemu nemeckému generálporučíkovi Rolandovi Katherovi udelil Pamätnú medailu ministra obrany SR 1. stupňa. V rámci pravidelnej rotácie bol veliteľom KFOR menovaný francúzsky generálporučík Xavier Bout de Marhanc. Večer sa J. Baška na recepcii konanej na počesť štátneho sviatku SR stretol s členmi diplomatického zboru, medzinárodných organizácií, predstaviteľmi miestnych Albáncov a Srbov, pričom hovoril aj s predsedom vlády Kosova Agimom Ceku. Prirodzene, navštívil aj našich vojakov dislokovaných v týchto krajinách.

EUFOR A MLADÝ VELITEĽ

Slovenská republika v súčasnosti prispieva do ozbrojených síl misie EUFOR strážnou čatou v sile 35 vojakov, ktorá je dislokovaná v tábore Butmir 2 pri Sarajeve. Absolútna väčšina z nich slúži doma v Michalovciach. Ďalší piati dôstojníci sú vyslaní do štábných funkcií na hlavnom veliteľstve misie EUFOR a do štábu

veliteľstva NATO v Sarajeve. Misia EUFOR v Bosne a Hercegovine pokračuje v činnosti od roku 2004 pod vedením Európskej únie po tom, ako prevzala štafetu od misie SFOR, ktorá tu pôsobila pod velením NATO.

Ťažisko našej činnosti v misii spočíva na 35-člennej strážnej čate, ktorej velí poručík Peter Jankaj. Ambiciózný dôstojník sa do análov slovenských ozbrojených síl zapíše ako jeden z našich najmladších veliteľov samostatných jednotiek. Dostal veľkú dôveru – veď vysokú školu skončil len pred dvoma rokmi. „Prvý raz vyslalo Slovensko do misie v Bosne aj tri ženy, ktorých prácou je strážna služba. Boli tu síce na takejto pozícii pred nami aj Bulharky, ale za tými našimi, keď idú do stráže sa aj tak všetci obzerajú,“ usmeje sa pri myšlienke na svoje spolubojovníčky slúžiace v hodnosti vojak energický poručík Jankaj. Sú totiž nielen profesionálne vojensky pripravené, ale aj ženy šarmantné. Osobne ho však počas polročnej misie najviac zaujímajú iné ženy. „V Snine, odkiaľ pochádzam, ma čaká manželka Petra a naša 5-mesačná dcérka Terezka...“

Nadporučička Marcela Rujáková ako jediná zo slovenských vojakov pôsobí na tunajšom veliteľstve NATO. Misiu EUFOR od roku 2004 už síce riadi Európska únia, ale Severoatlantická aliancia si tu ešte nechala malú časť svojich štruktúr. Nadporučička

Rujáková pritom pôsobí práve ako styčný dôstojník medzi silami NATO a Európskej únie v oblasti logistiky. „Je to moja prvá misia, pričom som pozitívne prekvapená ústretovosťou ľudí v medzinárodných štruktúrach. Vojaci sú k sebe milí, doslova radi si pomáhajú,“ konštatuje dôstojníčka, ktorá je v armáde práve desať rokov. Po strojníckej priemyselke v Novom Meste nad Váhom absolvovala fakultu logistiky Vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši a pokračuje v rodinnej tradícii. Jej otec odchádzal z armády s hodnosťou plukovník.

„Dnes v Bosne vojaci pod zástavou Európskej únie pomáhajú pri stabilizácii situácie, boji s organizovaným zločinom, kreovaní demokratických štruktúr, ozbrojených síl a bezpečnostného aparátu. Sme hrdí, že tieto ciele s vysokou profesionalitou naplňate aj vy, ženy a muži v uniformách ozbrojených síl Slovenskej republiky,“ poďakoval sa našim vojakom pri rozlúčke za skvelú reprezentáciu armády a štátu J. Baška. Zároveň uviedol, že by bol najradšej, ak by sa situácia v krajine znormalizovala do tej miery, aby tu misia EUFOR aj slovenskí vojaci mohli ukončiť svoju činnosť. Nateraz však Slovensko svojich vojakov z Bosny nestahuje. No o tom, že situácia v krajine sa zlepšuje svedčí aj to, že kým v roku 1995 tu muselo doslova zastaviť vojnu 60-tisíc vojakov NATO, dnes ich tu stačí na plnenie úloh pod vedením EÚ 3-tisíc. Sú z 33 štátov, z ktorých je 24 členmi EÚ.

KFOR – LEVIČANIA POKOPE

„Myslel som si, že keď prídem do Kosova ešte raz, tak sa lepšie vyrovnám so stratou kamarátov. Je to ale stále veľmi ťažké,“ povedal nám v Kosove rotný Zsolt Oroszlány. V misii KFOR spomedzi 134 našich vojakov tu totiž slúžil ako jediný s našimi ženami a mužmi, ktorí tragicky zahynuli pri leteckom nešťastí počas návratu z misie.

„Tesne po návrate z Kosova čakáme s manželkou dieťa. Veľmi sa tešíme, hoci ona s mojim odchodom do KFOR iste nadšená nebola,“ poznamenal veliteľ našej Echo-rotý kapitán Ján Chorvát. Dodal však, že aj manželka je vojačka, takže jeho situáciu vedela pochopiť.

„Až stovka vojakov, ktorí so mnou slúžia v rámci 11. rotácie KFOR, má domovský útvar 13. mechanizovaný prápor v Leviciach. Aj preto sme zohraní a úlohy sa nám darí plniť,“ konštatoval veliteľ slovenského kontingentu podplukovník Milan Slezák. Na ilustráciu dodal, že jeho najstarší vojak má 48 rokov najmladší 22.

Naša jednotka pôsobí v KFOR v rámci mnohonárodnej brigády Stred pod operačným velením Írska. Jej úlohou zostáva monitorovanie priestoru zodpovednosti, ochrana minoritných národných spoločenstiev a vytváranie podmienok na obnovu mierového spolužitia. Situácia je stabilná, hoci krehká a napätá. V misii pôsobí cca 15 000 vojakov z 11 krajín.

CHCELO BY TO EURO

Aj v KFOR štátny tajomník Jaroslav Baška poďakoval našim vojakom za ich prácu. A tiež samozrejme, ako aj v Bosne aj v Kosove sa pýtal, kde v rámci svojho vyslania pociťujú problémy a kde by potrebovali pomôcť. V porovnaní s minulosťou bolo ponosť podstatne menej. No i tak v Bosne rezonovali poruchy mercedesov s dodatočným pancierovaním, ručné našívanie rukávových znakov, ako aj výhodný český príklad v rámci spojenia. Tí sa totiž pripojili na sieť NATO, prostredníctvom ktorej sú bezplatne prepájaní do svojej armádnej siete a cez ňu ich prepájajú cez miestne linky až k rodinám. Vojaci v oboch misiách by tiež oveľa radšej dostávali zahraničný príspevok v eurách a nie v dolároch. Štátny tajomník MO SR Jaroslav Baška to s úsmevom akceptoval ako svoju „domácu úlohu“. A ako našich vojakov vnímal štátny tajomník ministerstva financií František Palko? „Okrem toho, že v Sarajeve som rokoval so svojim bosnianskym partnerom o otázkach týkajúcich sa prístupového procesu do EÚ, bolo pre mňa dôležité vidieť aj činnosť v misiách. Rozhodovať o armádnom rozpočte či financiách týkajúcich sa sociálneho zabezpečenia len tak od zeleného stola je iné, ako oboznámiť sa s prácou vojakov priamo v misii.“

Text a foto **Pavol VITKO**





Nielen akcia, ale aj komunikácia V.

Minister obrany SR František Kašícký priniesol po septembrovej návšteve USA dobrú správu aj o tom, že **Vojenské akadémie v Liptovskom Mikuláši by mali začať spolupracovať s Informačnou školou obrany USA (DINFOS) v Marylande.**

Už dosť dlho žijeme v informačnom veku a preto bolo paradoxné, že naše vojenské školstvo aj výcvikové základne v minulom desaťročí oblasti ako komunikácia s verejnosťou či vzťahy s médiami ignorovali. Situácia sa zlepšuje, ale nateraz nám chýbajú aj niektoré systémové kroky. Napríklad predpisy, ktoré by upravovali vzťahy medzi jednotkami nasadenými v zahraničí a novinármi pôsobiacimi v priestore ich zodpovednosti, vymedzenie kompetencií pri poskytovaní rozhovorov médiám a podobne. V tomto seriáli sme už pritom hovorili, že rezort na príprave týchto dokumentov aktuálne pracuje.

VOJACI A NOVINÁRI SPOLOČNE VO VOJNE

Civilní novinári čoraz častejšie pracujú vo vojnové postihnutých oblastiach. Od vojsk potrebujú relevantné informácie. Keď sa ocitnú v ťažkostiach, jednou

z možností, kde hľadať pomoc, je armáda vlastného či koalícieho štátu. Lenže – je tu otáznik. Akokoľvek by sa novinárovi mohlo zdať, že vojaci sú mu povinní podať pomocnú ruku, aj oni majú svoje zákonné, bojové či iné limity. Navyše, novinár sa musí zaviazat rešpektovať stanovené pravidlá.

Najmä americké ozbrojené sily umožnili v posledných rokoch novinárom po príslušnej akreditácii účasť priamo v niektorých bojových operáciách. Pozrime sa preto aspoň na niektoré pravidlá, ktoré upravovali túto oblasť v priestore zodpovednosti Tretej armády pozemných síl USA v Kuvajte. Stretli sme sa s nimi koncom februára počas návratu slovenských vojakov z koalícieho operácie v Iraku. Začínajú sa nasledujúcou preambulou:

„Pre zabezpečenie bezpečnosti síl USA ako aj kvôli bezpečnosti zúčastnených médií, budú novinári dodržiavať stanovené základné pravidlá. Tie budú vopred odsúhlasené a podpísané médiami ešte pred ich pripojením sa k vojskám. Porušenie základných pravidiel povedie k okamžitému ukončeniu účasti média a jeho odsunu z priestoru zodpovednosti Tretej armády. Tieto základné pravidlá uznávajú právo médií informovať

o vojenských operáciách, pričom súčasne ochraňujú záujmy Tretej armády.“

Na troch stranách je potom vymenované, čo novinári môžu a čo nie. Tak napríklad:

** Všetky rozhovory so slúžiacim personálom budú oficiálne a budú vždy zaznamenávané. Bezpečie zdroja informácií je základným pravidlom.*

** Pre bezpečnosť operácie môže byť na podávanie informácií uvalené embargo. Takéto embargo bude okamžite uvoľnené, keď bezpečnostné riziko pre operáciu pominie.*

** Budú platiť nasledovné obmedzenia pre zdroje svetla: Viditeľné svetelné zdroje, vrátane bleskov alebo televíznych reflektorov, ako aj fotoaparáty vybavené bleskom nebudú v nočných hodinách použité počas operácií s vojskami okrem miestnym veliteľom vopred povolených situácií.*

** Reprezentanti médií, ktorí sa zúčastňujú operácie so silami USA, nemajú dovolené nosiť osobnú strelnú zbraň. Novinári počas účasti na operácii tiež nesmú vlastniť alebo konzumovať alkoholické nápoje alebo vlastniť pornografické materiály.*

* Mená slúžiaceho personálu a ich domovské mestá je možné publikovať po súhlase jednotlivcov, ktorých sa to týka.

* Počas trvania operácie nie je možné publikovať špecifické informácie o pohybe koaličných jednotiek, o ich taktickom rozmiestnení a povahe operácie. Informácie nebudú publikované až pokiaľ nebudú schválené pre uvoľnenie miestnym veliteľom.

* Je možné publikovať informácie o pozíciách vojenských cieľov a objektov, na ktoré sa už zaútočilo.

* Nie je možné používať fotografie alebo iné audiovizuálne zábery zobrazujúce zajatých vojakov alebo zadržané osoby, kde by mohla byť identifikovaná tvár, menovky alebo iné identifikačné znaky. Nebudú povolené žiadne rozhovory so zajatými vojakmi nepriateľa.

* Predstavitelia médií, ktorí sa stali svedkami usmrtienia alebo zranenia koaličného personálu, nebudú túto informáciu publikovať ani ju nikomu neprezradia, aby nebola odhalená identita jednotlivcov až pokiaľ služobný orgán daného druhu vojska neodovzdá príslušnú informáciu rodine daného príslušníka.

Na záver novinár podpíše vyhlásenie, kde je ešte raz zdôraznené, že porušenie uvedených pravidiel je dôvodom na zrušenie akreditácie média, ktoré pri Tretej armáde zastupuje. Mimochodom, tieto pravidlá sú veľmi podobné tým, ktoré platili pre novinárov aj v prvej vojne v Perzskom zálive. Samozrejme, novinár má ešte aj inú možnosť. Do priestoru operácie sa môže pokúsiť dostať na vlastnú päsť a pohybovať sa tu čisto na vlastné riziko. To už je ale o inom.

ZELENÁ KNIHA

Ťažko v Európe pohladať džentlmenskejšiu a korektnejšiu snahu o nájdenie spoločných postupov vojakov a médií vo vojenských operáciách, ako je britská Zelená kniha. Uvedený 20-stránkový dokument vypracoval Komunikačný odbor Ministerstva obrany Spojeného kráľovstva. Na jeho kreovanie a revíziu pravidiel sa však zúčastnilo aj desať kľúčových organizácií britských novinárov, vydavateľov a vysielateľov. Dokument vymedzuje, čo môžu novinári očakávať vo vojenských operáciách od ministerstva obrany a čo ministerstvo vyžaduje od médií. Zelená kniha hovorí napríklad o výbere akreditovaných vojnových spravodajcov v rámci operácií. Ministerstvo do ich konkrétneho výberu nemá právo zasiahnuť, len stanovuje ich počet. Ten si medzi seba rozdelia vydateľské organizácie. Pravidlá informujú napríklad aj o podpore novinárov pri presunoch s vojenskými jednotkami, či stravovaní, ktoré im tiež poskytne armáda. Financovanie ich servisu z rozpočtu rezortu obrany je totiž charakterizované ako verejný záujem. Vojaci môžu akreditovaným novinárom poskytnúť rôzne doplnky

výstroja, časti odevu, ochranné vesty či plynové masky. Citujem: „Pridelení spravodajcovia budú žiť a pracovať bok po boku s jednotkou, budú sa s vojakmi deliť o jedlo, ubytovanie a základné domáce práce.“ Na druhej strane sa v Zenelej knihe rozoberajú embargá a ich povinné rešpektovanie, ako aj systém informovania o vojnových obetiach. Dokument tiež uvádza, že akreditovaní novinári majú v prípade zajatia na základe tretej Ženevskej konvencie štatút vojnového zajatca v postavení dôstojníka britských ozbrojených síl. Nuž – a to je skutočne dosť dôležité. Zbrane im však žiadnom prípade nepridelia. Súčasťou akreditácie je sľub novinára, v ktorom sa okrem iného hovorí: „Sľubujem, že sa počas trvania operácie nepridám k ozbrojeným silám inej mocnosti, či už ako spravodajca, alebo akýmkoľvek iným spôsobom.“

PREŽIŤ!

V britskej Zenelej knihe je o. i. zaujímavá aj táto podmienka: „Pri výbere spravodajcov by mali redakcie v prvom rade brať do úvahy ich fyzickú kondíciu a schopnosť znášať ťažké a nebezpečné prostredie, pretože veliteľia budú mať právo odmietnuť im prístup k jednotke, ak by svojou nešikovnosťou alebo povahou mohli ohroziť operácie alebo bezpečnosť personálu... Spravodajcovia, ktorí chcú pracovať v tomto type prostredia, by mali byť vycvičení na hodnotenie nebezpečenstva a na prácu po boku armády. Zodpovednosť za adekvátnu prípravu nesie jednotlivec alebo jeho zamestnávateľ.“

Niektoré armády vo vyššie uvedenom záujme poskytujú novinárom výcvik prežitia. Už 13-ročnú a úroveň skvelú tradíciu v tom majú v Čechách. Dve desiatky novinárov a najnovšie aj humanitárnych pracovníkov často odchádzajúcich do krízových častí sveta dostanú každoročne vo vyškovskom výcvikovom priestore v priebehu 10 dní skutočne do tela. Záujem je stále vysoký. Niektorých žurnalistov vysielajú redakcie, iní prichádzajú v rámci dovolenky. Obnovenie podobného, aj keď kratšieho výcviku prežitia pre slovenských novinárov, avizoval začiatkom roka minister obrany František Kašícký. Podarilo sa. Kurz sa uskutočnil od 21. do 24. mája a zúčastnilo sa ho mimoriadne spokojných 14 žurnalistov. Bohužiaľ, zopár iných novinárov poukazovalo na to, že pre novinárov bol bezplatný, pričom v Čechách takéto kurzy stoja aj 20-tisíc korún. Nuž – niektoré civilné možno stoja. Informácia však navodzovala dojem, akoby takúto sumu platili českí novinári za armádny kurz. To je, samozrejme, nezmysel. Hoci malému poplatku za ubytovanie a stravu sa nevyhli, tá približne stovka za deň bola len symbolickým potvrdením toho, že aj u našich susedov poskytla armáda novinárom a humanitárnym pracovníkom výcvik vo verejnom záujme.

NEPOŠKODZOVAŤ DOBRÚ POVEŠŤ

Na konečný úspech oblasti spolupráce s novinármi v misiách je samozrejme dôležitá pripravenosť samotných vojakov. Aj keď isté kroky u nás v tomto smere už existujú, napríklad o systéme mediálnych tréningov pred vyslaním do misií si môžeme nateraz nechať iba snívať. Trebárs takom, ktorý je zhrnutý vo výcvikovej smernici kanadského vojenského útvaru, aký sme v našich podmienkach poznali pod názvom Výcvikové stredisko mierových síl. Ľudí, ktorí odchádzajú do misií, tu učia porozumieť významu médií, so vzťahom na vojenské operácie a cieľom je príprava personálu na efektívnu spoluprácu s novinármi. Okrem iného stanovujú pravidlá. Napríklad, že príslušník ozbrojených síl môže podať informácie ak mu to vyplýva z funkcie a hovorí iba o svojej práci, teda do úrovne svojej pozície, pričom nesie osobnú zodpovednosť za ich presnosť. Alebo: „Žiadny dôstojník či poddôstojník nepovie nič, čo by počuté alebo videné verejnosťou mohlo poškodiť dobrú povesť ozbrojených síl, alebo jej príslušníkov.“

Mimochodom, keď bol minister obrany František Kašícký aj s premiérom Robertom Ficom pred presunom našej jednotky z Kábulu na základni v afganskom Kandaháre, na tamjšom tlačovom oddelení koaličných síl sme sa dozvedeli, že vzhľadom na vysoký počet tam dislokovaných Kanadčanov sa na kandahárskej základni nachádzajú priebežne vždy zo štyri kanadské televízne štáby. A to od veľkých až po mestské televízie. Plus individuálni reportéri. Nuž – ich vojaci teda majú byť skutočne prečo vycvičení aj v mediálnej oblasti. Napokon, aj Kanadania vo svojej smernici uvádzajú známu vetu: „Nevyhral si, ak CNN nepovie, že si vyhral.“

My si v tomto smere ešte zopakujeme výrok Ignacia Ramoneta, ktorý uvádza v knihe Tyrania médií (vydala Mladá fronta, Praha, 2003): „Konflikt medzi médiami a mocou je aktuálnou otázkou už celé jedno storočie. Dnes však naberá nebyvalé rozmery. A to preto, lebo moc sa už dnes nestotožňuje iba s politickou mocou (jej výsady sú okliešťované vzostupom politickej a ekonomickej moci) a že médiá už dnes nie sú na politickej moci automaticky závislé. Často je to práve naopak. Môžeme dokonca povedať, že moc nespočíva ani tak v akcii, ako v komunikácii.“

Medzi médiami a mocou, aj tou, ktorú symbolizujú armády, však môže byť aj spolupráca, nielen konflikt. Naš rezort obrany sa o to usiluje – a vo veľkej miere s úspechom. Dôkazom je napríklad vysoká dôveryhodnosť ozbrojených síl v očiach verejnosti. V každom prípade – aj spolupráca s odborníkmi z amerického DINFOS-u môže byť pre nás v tejto oblasti užitočná.

Pavol VITKO

Ilustračné foto autor



Nemci vynovia CH-53

V Nemecku prebieha modernizácia vrtulníkov CH-53G. V rokoch 1971-75 ich postavili spolu 110 a vychádzajú z amerického typu CH-53D Sea Stallion. Námorná pechota USA momentálne používa Super Stalliony CH-53E, ktoré majú tretí motor navyše a ďalšie vylepšenia. Nemecké stroje majú slabší výkon, ale aj tak dokážu zdvihnúť napríklad dve malé obrnené vozidlá Wieseler.

Hoci sa Nemecko a Francúzsko chystajú na zavedenie novej ťažkej transportnej helikoptéry, potrvá to približne do roku 2020. Preto sa Nemci rozhodli zmodernizovať aspoň 40 z 80 vrtulníkov CH-53, ktoré im ostávajú. Vylepšenia sa sústreďujú najmä na avioniku a ochranu stroja. Helikoptéry dostanú nové komunikačné a navigačné systémy, autopilota, systém elektronického boja a ďalšiu vnútornú palivovú nádrž. Modernizačný program potrvá do roku 2013 a za 520 miliónov eur ho vykoná firma EADS Eurocopter. Po dokončení prác budú nemecké CH-53 operačne kompatibilné s novými transportnými vrtulníkmi NH90 a bojovými strojmi Tiger.

Odolnejší proti zbraniam

Americká armáda si nechá modernizovať 18 zo svojich 123 vozidiel Fox NBC-RS, ktoré slúžia na prieskum a detekciu zbraní hromadného ničenia. Štyri stroje M93A1 a 14 kusov M93 majú do konca septembra 2009 prerobiť na štandard M93A1P1.

Obojživelný Fox je v skutočnosti nemeckým vozidlom Fuchs. Jeho verziu NBC-RS na detekciu jadrových, chemických a biologických zbraní používa viacero krajín. V USA slúžia v armáde aj v námornej pechote. Verzia M93A1 má oproti M93 zredukovanú posádku zo štyroch na troch členov. Nesie celý rad senzorov, ktoré sú digitálne prepojené s komunikačnými a navigačnými systémami vrátane GPS. Pri zachytení nebezpečných látok automaticky spustia poplach a informujú ostatné jednotky. Vďaka pretlakovému filtračnému systému je samotná posádka vozidla chránená pred účinkami bojových látok.

Vo verzii M93A1P1 bude Fox lepšie chránený aj v bežnom bojovom prostredí. Dostane dodatočný pancier, lepšiu ochranu proti účinkom mín a diaľkovo ovládanú zbraň na vlastnú obranu. Modernizácia bude prebiehať v Nemecku a v podnikoch General Dynamics v USA.



Indonézia môže ísť do mínusu



Na nedávnom aerosalóne MAKS 2007 Rusko uzavrelo celú sériu obchodov. Za 335 miliónov dolárov nakupovala aj Indonézia. Objednala 3 stíhačky Su-27SKM a 3 stroje Su-30MK2 (na snímke v indických farbách). Indonézia už v roku 2003 kúpila po dve lietadlá z každého typu. Okrem nich má 12 starých F-16A/B a 16 F-5E/F, pri tých však má problémy s údržbou, preto sa obracia na Rusko.

Indonézia má záujem aj o dve diesel-elektrické ponorky triedy Kilo, 20 obrnených vozidiel a 15 až 22 vrtulníkov. Problémom je financovanie týchto nákupov. Záujem o spoluprácu v tomto smere neprejavila žiadna banka. Preto Indonézii poskytne kredit samotné Rusko. V najbližších 15 rokoch tak môže Indonézia nakúpiť zbrane za 1,2 miliardy dolárov.

Dvojstranu pripravil **Miroslav BARIČ**
Foto **Saab AB, Rheinmetall, UN, USAF**

Podvodný Švéd

Nové finske minolovky dostanú podhľadínové bezposádkové roboty Double Eagle Mk. III od švédskej firmy Saab Underwater Systems. Tieto miniponorky za 80 miliónov švédskych korún objednala nemecká firma Atlas Elektronik, ktorá ich má na finske minolovky zabudovať.

Fínsko už má skúsenosti so staršími modelmi Double Eagle. Tie boli na diaľkové ovládanie a slúžia aj v námorníctve Belgicka, Dánska, Holandska a Švédska. Miniponorka nesie sonar a pláva pred materskou loďou. Dokáže tak odhaliť miny skôr a zvyšuje bezpečnosť lode. Nový model Double Eagle Mk. III je už v prípade potreby plne autonómny. Robot je dlhý 3 metre, šírka a výška je 1,3 metra. Vyrží plávať 10 hodín a dokáže sa ponoriť do hĺbky 500 metrov. Maximálna rýchlosť je 8 uzlov, čo je asi 15 km/h. Prázdna miniponorka má hmotnosť 600 kg a unesie náklad do hmotnosti 200 kg. Má aj kameru a okrem operácií proti minám ju možno používať napríklad aj pri záchranných akciách.



Solárne lietadlo lieta i v noci

Lietadlo britskej zbrojovky Qinetiq neoficiálne prekonalo vytrvalostný rekord pre bezpilotné prostriedky. Stroj Zephyr so solárnym pohonom sa udržal vo vzduchu až 54 hodín. Doterajší rekord 30 hodín drží americký Global Hawk. Firma Qinetiq však rekord oficiálne neprekonala, pretože o teste nikoho neinformovala.

Zephyr postavili v roku 2003, kedy mal snímať pokus o prekonanie výškového rekordu balónu. Ten sa síce nepodaril, ale Qinetiq začal uvažovať o vojenskom využití Zephyru. Na to je síce príliš ľahký (pri rozpätí 18 metrov váži iba 31 kg), ale niektoré technológie z neho by sa dali využiť pri iných lietadlách. Zephyr vypúšťa z ruky jeden človek ako diaľkovo ovládaný model lietadla. Po štarte ho do výšky 3000 metrov ovládajú zo zeme, potom preberá riadenie autopilot. Solárne panely cez deň dobíjajú batérie, ktoré poháňajú dve vrtule lietadla aj v noci. Pri prvom teste v skutočnosti prežil vo vzduchu dve zotmenia.

Zephyr vzápätí absolvoval druhý testovací let, ktorý trval 33 hodín. Zaznamenali ho pozemné kontrolné stanice a Qinetiq dúfa, že aspoň tento rekord im medzinárodná letecká asociácia FAI oficiálne uzná. Zephyr pri testoch dosiahol výšku viac ako 18 000 metrov.

Krátko

Francúzska firma Thales uzavrela kontrakt s ruskou štátnou firmou Rosoboronexport. Dodá stovku termálnych kamier Catherine FC, ktoré v Rusku namontujú na tanky T-90. Na obrnenoch budú slúžiť ako zameriavače do každého počasia. Podľa Thales ide o významnú zákazku – je totiž prvá takáto v Rusku pre západné prístroje.

Venezuela kupuje z Ruska 5000 ostreľovačských pušiek SVD Dragunov. Zbraň kalibru 7,62 mm pochádza zo 60. rokov a používa sa aj u nás. Je dlhá 1225 mm a váži 4,3 kg. Účinný dostrel s bežnou muníciou je 600 metrov, maximálny dostrel je 3000 metrov. Pušky pre Venezuelu by mali mať moderné ďalekohľady. Otázkou je, pre koho sú naozaj určené. Venezuelské ozbrojené sily majú okolo 90-tisíc príslušníkov a 5000 takýchto pušiek je na ich pomery priveľa.

BAE Systems dodá v najbližších piatich rokoch americkému námorníctvu zbraňové systémy a servis za 368 miliónov dolárov. Rozsah prác je skutočne veľký. BAE Systems modernizuje 127 mm kanóny Mk.45 pre krížniky CG-47, 76 mm kanóny Mk.75, torpédomety Mk.32 pre hladinové plavidlá či vymetnice klamných cieľov Mk.36/53. Firma vyrobí aj hlavne pre rôzne kanóny a urýchli výrobu 57 mm kanónov Mk.110.

Belgická spoločnosť FN Herstal dostala od americkej námornej pechoty dodatočnú objednávku na 334 úchyty pre guľomety GAU-21. Úchyty za 7,3 milióna dolárov sú určené pre pravé a ľavé okná vrtuľníkov CH-53D a CH-53E. Guľomety GAU-21 kalibru 12,7 mm takisto vyrába FN Herstal a obyčajne sú namontované na zadnej rampe CH-53.

Singapur chce nakúpiť ďalšiu výzbroj pre stíhacie bombardéry F-15SG Strike Eagle, ktoré objednal v auguste 2005. Vtedy k nim požiadal najmä zbrane vzduch - vzduch a niekoľko bômb s presným navádzaním. Teraz chce tiež niekoľko navádzaných bômb a množstvo cvičnej munície. Požiadavka obsahuje 28 laserom navádzaných bômb GBU-10 Paveway II Mk.84 s hmotnosťou 907 kg a 56 kusov laserom navádzaných bômb GBU-12 Paveway II Mk.82 s hmotnosťou 227 kg. Ďalej chce Singapur 126 000 cvičných nábojov pre 20 mm kanóny svojich F-15, 14 000 cvičných bômb BDU-33, 1500 cvičných bômb Mk.84 a 1500 cvičných Mk.82.

Firma Lockheed Martin dodá prístroje pre 139 vrtuľníkov MH-60R. Kontrakt má hodnotu 1,065 miliardy dolárov a práce potrvajú do decembra 2013. Vďaka objednávke na viac rokov naraz stojí jedna súprava prístrojov 7,66 milióna. Pri postupnom objednávaní by stála 8,58 milióna dolárov. Lockheed Martin namontuje do helikoptér MH-60R digitálny „sklený“ kokpit, kde jednotlivé prístroje nahrádzajú veľké prehľadné displeje. Ďalšiu výbavu v balíčku tvoria kľúčové senzory ako protiponorkový sonar a radar s dlhým dosahom.

Irak nakupuje ďalších 16 vrtuľníkov UH-1HP Huey II. Jeden stroj vyjde Bagdad na 9,4 milióna dolárov. V cene je zahrnutý aj výcvik a zásoba náhradných dielov. Americká armáda už UH-1 nepoužíva, v službe ostali iba v námornej pechote. Verzia HP slúži vo viacerých krajinách, je výkonnejšia ako staršie modely a to aj vo väčších výškach a v horúcom prostredí.

Spoločnosť York International v Pensylvánii získala kontrakt za 47,9 milióna dolárov na úpravy pre klimatizačné jednotky plavidiel amerického námorníctva. Modifikačné sady pracujú bez chlórofluorokarbónov (CFC), ktoré poškodzujú ozónovú vrstvu planéty. Firma do augusta 2010 dodá 40 konverzných súprav pre torpédoborce triedy DDG-51 Arleigh Burke, 19 pre krížniky triedy CG-47 Ticonderoga, deväť pre výsadkové lode triedy LSD-41 Whidbey Island a šesť pre útočné výsadkové lode triedy LHD-1 Wasp.



Ťažké guľomety ZB vz. 37 a BESA

Dnešní vojáci – aktivní i vyslúžilci – ktorí našťastie „vojenčili“ až po 2. svetovej vojne, sa s týmito zbraňami stretli asi len v múzeách či starých skladoch. Tí, čo ešte zažili staré čs. pohraničné pevnosti i niektorí vojnoví tankisti ich mohli spoznať dôvernejšie.

Roger Ford v knihe *The World's Great Tanks* v súvislosti s čs. ľahkým tankom LT-38, ktorý charakterizoval ako najlepší ľahký tank svojej doby, píše: „Isteže, 37 mm/L48 kanón tohto tanku, vyvinutý v Škodovke s označením A-7, nebol svetovou jednotkou, ale bol dosť účinný. Naproti tomu 7,92 mm guľomet vz. 37 (ktoré mal dva) bol v tom čase pravdepodobne najlepšou zbraňou svojho druhu a stal sa vzorom pre guľomet BESA, pohotovo zavedený v britskej armáde na rovnaký účel.“

HOLKOV VZ. 37 ALEBO ZB 53

Český konštruktér Václav Hlek, tvorca ľahkého guľometu ZB vz. 26, z ktorého po úpravách (ZGB33) vznikol slávny britský BREN, bol spolu s Miloslavom Rolčíkom aj otcom menej známeho, ale takisto vynikajúceho ťažkého guľometu ZB vz. 37, obchodne označovaného aj ako ZB 53 (farebná kresba). Ten začal prichádzať do čs. armády v roku 1937 a určili ho najmä za sprievodnú, tzv. sekundárnu zbraň do tankov, pancierových vlakov a pohraničných pevností, v ktorých mal dopĺňať kanóny.

Ľahké tanky LT-38, žiaľ, už nestihli poslúžiť štátu svojho vzniku a do rozbitia pomníčkovskej ČSR v marci 1939 sa do vojsk nedostal ani jeden kus! Zato Nemci, ktorí obsadili Čechy a Moravu, nezaváhali. Okamžite zabrali aj český zbrojársky priemysel a tanky LT-38, už pod označením PzKpfw 38(t), čoskoro efektívne využili v „blitzkriegoch“ proti Poľsku (september 1939) i proti Francúzsku (jún 1940). Aj s guľometmi vz. 37 premenovanými na MG 37(t).

S armádou vojnovaj Slovenskej republiky, sa tanky LT-38 (ale aj staršie LT-35 a pôvodne pre Litvu vyrobené LT-40) vyzbrojené, resp. prezbrosené guľometmi vz. 37 dostali v roku 1941 i na východný front. Niekoľko týchto tankov z martinského pluku útočnej vozby na jeseň 1944 hrdinsky čelilo nemeckej presile na frontoch SNP a ťažké guľomety vz. 37 nechýbali ani vo výzbroji troch povstaleckých pancierových vlakov.

BRITSKÝ „KLON“ BESA

Briti, ktorí od roku 1936 v Enfielde v licencií vyrábali ľahký guľomet BREN, potrebovali pred 2. svetovou vojnou nahradiť aj svoj už zastaraný ťažký guľomet Vickers, vyrábaný od roku 1912! A opäť upreli zrak na Zbrojovku Brno, tento raz na jej guľomet ZB vz. 37.

Podobne, ako pri ľahkom guľomete, chceli aj túto zbraň adaptovať na svoj tradičný puškový náboj kalibru .303 British (asi 7,7 mm) s okrajovou nábojnicou (kvôli

čomu mali „breny“ na rozdiel od ZB vz. 26 zahnutý zásobník). Už to však nestihli a prijali konštrukciu používajúcu pôvodné strelivo 7,92 x 57 mm Mauser s nábojnicou s drážkou. Tieto britské „klony“ ZB vz. 37 začali v roku 1939 vyrábať v zbrojovke BSA v Birminghame pod názvom BESA. Niesli ich napríklad aj tanky Cromwel, ktorými bola vyzbrojená čs. obrnená brigáda pri Dunkerque.

Konštrukčne boli guľomety ZB vz. 37 a BESA prakticky rovnaké. Ich automatika pracovala na princípe odberu časti plynu z hlavne do plynového valca s piestom, ktorý pôsobil na záver. K plynulému chodu zbrane a zníženiu spätného rázu až o polovicu prispieval krátky záklz hlavne ešte spojenej so záverom po výstrele.

Aj natáhovanie záveru guľometov ZB vz. 37 a BESA bolo netradičné. V prvom prípade sa celé spúšťové ústrojenstvo aj s rukoviatkami podobnými riadičlám motocykla (pozri foto) posunulo dopredu, spúšťová páka zachytila záver a spätným pohybom ho natiahla do polohy pred výstrelom. Potom už stačilo jedným či druhým palcom iba stlačiť spúšť. Pri guľomete BESA bol princíp rovnaký, ibaže rukoviatky tu nahradila pištoľová rukoväť s klasickou spúšťou, akú má aj náš dodnes používaný univerzálny guľomet vz. 59.

PhDr. Ján DOLINAY
Kresba Rudolf TOMŠA
Foto archív jd

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

ZB vz. 37 – čs. ťažký guľomet: kaliber – 7,92 mm; náboj – 7,92 x 57 mm Mauser; celková dĺžka – 1 104 mm; hmotnosť – 18,60 kg; dĺžka vzduchom chladenej hlavne – 635 mm; počet drážok v hlavni – 4 pravotočivé; zásobovanie – pás; ústová rýchlosť strely – 762 m/s; účinný dostrel 2 000 m; kadencia – regulovateľná, 500 alebo 700 výstrelů/min.

BESA – britský ťažký guľomet: kaliber – 7,92 mm; náboj – 7,92 x 57 mm Mauser; celková dĺžka – 1 105 mm; hmotnosť – 21,46 kg; dĺžka vzduchom chladenej hlavne – 736 mm; počet drážok v hlavni – 4 pravotočivé; zásobovanie – pás; ústová rýchlosť strely – 825 m/s; účinný dostrel – 2 300 m; kadencia – regulovateľná, 750 alebo 850 výstrelů/min.



Generál II. triedy Augustín MALÁR

Narodil sa 18. júla 1894 v Reiteri pri Goseirne (Rakúsko), v rodine živnostníka Michala a jeho ženy Eleny, rodenej Vrábelovej. V rokoch 1900 – 1906 navštevoval Evanjelickú ľudovú školu v Starej Turej, 1906 – 1914 študoval na Gymnáziu v Skalici a na Evanjelickom lýceu v Soproni. V septembri 1914 začal študovať na Bratislavskej evanjelickej teologickej akadémii.

Na základe mobilizačnej vyhlášky bol Augustín Malár 6. mája 1915 v maďarskom Köszegu odvedený a prezentovaný v 72. pešom pluku v Bratislave. Koncom mája 1915 ho preložili do 64. pešieho pluku rytiera von Auffenberga v Szászvárosi. V hodnosti kadeta a vo funkcii veliteľa 3. čaty 15. polnej roty odišiel v decembri 1915 s plukom na ruský front, kde sa zúčastnil bojov pri Gorodišči. V apríli 1916 práporčíka Malára preložili so 64. plukom na taliansky front, kde sa 10. októbra dostal do talianskeho zajatia. Najskôr bol v zajateckom tábore v Matera (provincia Potenza) a od decembra 1916 pôsobil ako čs. dobrovoľník v zajateckom tábore v Polle. Vo februári 1918 vstúpil do čs. légie v Taliansku a 13. februára bol povýšený na poručíka. V polovici júna 1918 ho preveli do 34. čs. streleckého pluku, s ktorým sa v septembri 1918 ako veliteľ čaty 9. roty zúčastnil prudkých bojov o Doss Alto, jednu z kôt horského masívu Monte Baldo v severnom Taliansku. Ako nadporučík sa 24. decembra 1918 vrátil do vlasti, kde sa jeho domovom stalo mestečko Stará Turá. Na kapitána pechoty bol povýšený 1. mája 1919 a od 1. júna sa ako prednosta 2. spravodajského oddelenia štábu brigády „Kieffer“ (neskôr brigády „Castella“), zúčastnil bojov o Slovensko proti maďarskej Červenej armáde v priestore Nitry, Levíc a Balašských Ďarmôt.

LEGIONÁR

V čs. brannej moci pôsobil Malár od februára 1920 vo funkcii spravodajského dôstojníka 2. oddelenia štábu Zemského vojenského veliteľstva v Bratislave. V rokoch 1921 – 1922 bol frekventantom École Militaire Speciale v Saint Cyre vo Francúzsku, 1922 – 1925 v hodnosti štábného kapitána inštruktorom v Obvodovom stredisku pre výcvik v Košiciach, 1925 – 1927 zástupcom veliteľa školy na výchovu dôstojníkov v zálohe, 1928 – 1930 frekventantom Vysoké školy válečnej v Prahe. Tam sa zoznámil so svojou prvou manželkou Vlastou, rodenou Kabešovou. V rokoch 1930 – 1935 zastával štábné funkcie na veliteľstve 9. divízie v Bratislave.

1. januára 1931 bol preložený do skupiny dôstojníkov gšt. a povýšený na majora gšt. V marci 1935 ho preveli do Vojenského zemepisného ústavu v Prahe. Od októbra 1937 do konca septembra 1938, už ako podplukovník gšt., absolvoval ročnú vojskovú stáž v štáboch vyšších jednotiek rumunskej armády. Po návrate do ČSR bol pridelený na MNO do Prahy a v októbri 1938 vymenovaný za člena čl.-maďarskej delimitačnej komisie. Patril k desiatim bývalým slovenským legionárom, ktorí na čele s Rudolfom Viestom sa 14. marca 1939 so svojim „Memorandom...“ obrátili na poslancov Snemu Slovenskej krajiny a žiadali o zachovanie spoločného štátu Čechov a Slovákov.

Po vzniku Slovenského štátu prevzal Malár velenie VI. zboru v Spišskej Novej Vsi a uskutočnil reorganizáciu na Vyššie veliteľstvo 3. V tejto funkcii sa rozhodujúcou mierou podieľal na zastavení maďarského postupu počas bojov s maďarskou armádou na východnom Slovensku v druhej polovici marca 1939. 17. mája 1939 bol povýšený na plukovníka gšt. a v septembri 1939 sa ako veliteľ 3. divízie zúčastnil na ťažení slovenskej armády proti Poľsku. Do januára 1940 velil 3. divízii v Prešove a následne zastával funkciu veliteľa 1. divízie v Trenčíne. V októbri 1940 sa stal veliteľom Vysoké vojenskej školy v Bratislave a inšpektorom armádných škôl. Po napadnutí ZSSR nacistickým Nemeckom v júni 1941 sa ako veliteľ 2. pešej divízie (po reorganizácii slovenskej armádnej skupiny v lete 1941, zmenenej na Zaisťovaciu divíziu), zúčastnil ťaženia slovenskej armády na východnom fronte. 27. novembra 1941 prevzal velenie nad Rýchlou divíziou. 2. januára 1942 bol povýšený do hodnosti generála II. triedy slovenskej brannej moci. Od septembra 1942 pôsobil ako vojenský a letecký atašé v Berlíne, s akreditáciou aj pre Rím. Tam sa zoznámil so svojou druhou manželkou Dr. Margot, rodenou Grosse (v roku 1944 sa im narodilo jediné dieťa, syn Borivoj). V máji 1944 bol vymenovaný za veliteľa armádného veliteľstva Východoslovenskej armády v Prešove.

POVSTALECKÉ ROKY

V priebehu leta 1944 došlo k niekoľkým pokusom o skontaktovanie sa s ním zo strany ilegálneho Vojenského ústredia, ktoré pripravovalo na Slovensku ozbrojené Povstanie. V auguste 1944 sa Malár sám zišiel s predstaviteľmi ilegálnej SNR a predbežne súhlasil s tým, že v prípade vypuknutia Povstania zabezpečí prechod dvoch divízií na stranu povstalcov. V deň vypuknutia SNP, 29. augusta 1944, ešte rokoval s pred-



stavitelmi partizánskeho zväzku Alexander Nevský o spoločnom postupe proti Nemcom, no vzápätí na rozkaz vtedajšieho ministra národnej obrany generála Čatloša, odletel z Prešova do Bratislavy. Bojové vystúpenie proti Nemcom považoval v tom čase za predčasné. Večer 30. augusta 1944 predniesol Malár v rozhlasе vlastnoručne napísaný kontroverzný prejav proti SNP, ktorým verejne proklamoval vernosť Slovenskej republiky. Tým dezorientoval časť jednotiek slovenskej armády, ktoré sa chceli pripojiť k povstalcov. 31. augusta 1944 začali Nemci realizovať vopred pripravenú odzbrojovaciu akciu Kartoffelnernte mit Prämie (Zber zemiakov s prémieu) dvoch slovenských divízií na východnom Slovensku. Už v Bratislave Malára sledovali nemecké bezpečnostné orgány a napokon ihneď po prilete do Prešova ho zatkli.

V ZAJATÍ

Po krátkej internácii v miestnych kasárňach bol cez Maďarsko odvečnený do zajateckého tábora v Kaisersteinbruchu v Rakúsku a potom na hrad Königstein pri Bad Schandau, kde ho držali v „čestnom väzení“. Na prelome rokov 1944 – 1945 sa však chovanie nacistov k Malárovi výrazne zmenilo. Súviselo to s výsluchmi mnohých predstaviteľov SNP, na základe ktorých zistili, že Malár za ich chrbtom spolupracoval s odbojom a bol zasvätený aj do priprav Povstania. Upadol tak do nemilosti a pravdepodobne začiatkom januára 1945 bol odoslaný do Hlavného ríšskeho bezpečnostného úradu (RSHA) v Berlíne. Tam sa ocitol v rovnakej situácii, ako generál II. triedy Štefan Jurech a obaja povstaleckí generáli brigádny generál Ján Golian a divízny generál Rudolf Viest. Po ich vypočutí a vzájomnom konfrontovaní boli všetci menovaní, pravdepodobne vo februári 1945, prevezení do koncentračného tábora Flossenbürg, kde ho spolu s generálom Jurechom pravdepodobne v druhej polovici marca 1945 popravili.

pplk. Mgr. Miloslav ČAPLOVIČ, PhD.
Vojenský historický ústav



VIACBOJ AJ TROJBOJ

Medzi kľúčové činnosti Slovenského zväzu vojakov v zálohe patrí organizácia majstrovstiev Slovenska v streleckom viacboji a v streleckom trojboji. Finále 15. majstrovstiev Slovenskej republiky v streleckom viacboji sa uskutočnilo v sobotu 8. septembra v areáli strelnice Turany – Tibín. Na organizácii sa podieľala aj 1. mechanizovaná brigáda Topoľčany. Osem kvalifikačných pretekov, ktoré majstrovstvám predchádzali, sa uskutočnilo od mája do septembra. Zúčastnila sa ich približne tisícika strelcov. Súťažili v piatich disciplínach: mierená pištoľ, trojpolohový samopal (ľah, ťlak a stoj), ďalej bojová pištoľ, hod granátom a nakoniec strelecký súboj

družstiev (malokalibrovka). Majstrom Slovenska v kategórii jednotlivcov sa stal Martin Pitoňák (Klub vojakov v zálohe 001 Bratislava). Zo žien bola najlepšia Soňa Zverková (Klub vojakov v zálohe Bratislava SAV). V kategórii družstiev zvíťazil Klub vojakov v zálohe 008 Fox A z Bratislavy (M. Kvanta, V. Zámboch, V. Turic).

V sobotu 15. septembra v Malackách sa uskutočnili 7. majstrovstvá Slovenska jednotlivcov v streleckom trojboji. Predchádzalo im 13 postupových súťaží, v ktorých pretekalo vyše tisíc strelcov. Celkové víťazstvo získal v streľbe z pištole aj z revolvera Jozef Jancek z Klubu vojakov v zálohe Hruštín. V streľbe z revolvera utvoril slovenský rekord s počtom bodov 339. Zo žien bola najlepšia Anna Tvrdonová z Klubu vojakov v zálohe Fox Bratislava s nástrelom 299 bodov. V streleckom trojboji sa strieľa z 25 metrov na tri druhy terčov: nekryto ležiaca figúra, medzinárodný kruhový terč a terč typu papagáj.

„Osobitne sa chcem poďakovať všetkým, ktorí prispievate k rozvoju streleckého športu a ktorí ste zároveň ostali srdcom v ozbrojených silách,” povedal pri otvorení Majstrovstiev Slovenska v streleckom trojboji F. Kašícký na adresu organizátorov majstrovstiev z Klubu vojakov v zálohe v Malackách, ako aj predstaviteľov Slovenského zväzu vojakov v zálohe (na fotografii minister obrany po prvom nástrele, M. Jánoš celkom vpravo).

Kontakt na Slovenský zväz vojakov v zálohe:

szvvz@zoznam.sk

Tel: 0903 444 195

Pavol VITKO, Mária LAZAROVÁ
Foto **Pavol VITKO**

Zväz vojakov v zálohe

Skoro dvetisíc členov a viac ako 100 klubov na území celého štátu má Slovenský zväz vojakov v zálohe. Patrí k organizáciám, ktoré spolupracujú s rezortom obrany na zmluvnom základe.

„Ak budeme rátať aj bývalý spoločný štát, tak náš zväz má už 65 rokov,” konštatuje jeho prezident Miroslav Jánoš. Hovorí, že ťažisko ich činnosti stojí predovšetkým na podpore a rozvoji streleckého športu, pričom sa usilujú aj o spoluprácu s armádou. „Po dlhšom poklese záujmu o streľbu sa začala situácia približne pred troma rokmi meniť. Prichádzajú medzi nás najmä mladí. Dávam to do súvislosti aj so skončením povinnej vojenskej služby.”

DOMÁCE KLUBY, MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

M. Jánoš hodnotí, že veľmi aktívne sú kluby v Bratislave a v najbližšom okolí hlavného mesta. Pracuje ich tu až 22. „Problém je so strelnicami, za ktoré treba platiť. Je preto výborné, že v rámci dohody o spolupráci s ministerstvom obrany nám Generálny štáb OS SR zvykne povoliť streľby vo výcvikovom priestore Turecký vrch. Tam môžeme strieľať aj zo samopalu. Na väčšine bežných strelníc strieľame najmä z pištole a malokalibrovky. Pritom práve o samopal majú záujem predovšetkým naši mladí členovia, ktorí by sa k streľbe z tejto zbrane dostali oveľa ľahšie.” M. Jánoš dodáva, že najmä v mestách kde sú kasárne a kde miestne kluby nemajú primerané priestory by kompetentní velitelia posádok mohli porozmýšľať

o tom, či by im v tomto smere nemohli vyjsť v ústrety. „Okrem regiónu hlavného mesta máme najaktívnejšie kluby v Michalovciach, Košiciach, Prešove, Veľkom Krtíši, Turanoch, Hruštine, Trnave a v Malackách,” vymenúva M. Jánoš, major v zálohe. Ešte raz však prízvukuje: „Naša organizácia je otvorená aj pre tých, ktorí neboli profesionálni vojaci, no majú záujem o streľbu, branné športy a spoluprácu s ozbrojenými silami. V našich kluboch je už vyše šesťdesiat žien,” s potešením konštatuje prezident organizácie, ktorá je členom Gamingskej iniciatívy.

Čo sa skrýva za týmto názvom? M. Jánoš odpovedá: „Iniciatíva, ktorá vznikla podľa názvu rakúskeho mesta, združuje organizácie vojakov v zálohe z Rakúska, Švajčiarska, Talianska, Nemecka, Chorvátska, Slovinska, Poľska, Maďarska, Česka a Slovenska. Naším cieľom je prispievať ku komunikácii medzi vojakmi v zálohe v stredoeurópskom regióne, oboznamovať sa s pozíciou vojakov v zálohe v jednotlivých krajinách.” Gamingská iniciatíva vznikla v roku 1992 a M. Jánoš sa v septembri zúčastnil na jej pravidelnom kongrese v chorvátskej Pule.

A z medzinárodnej spolupráce ešte niečo. Naši záložníci boli aj za vznikom medzinárodných pretekov Praha – Brno – Bratislava. Družstvá reprezentujúce Čechy, Moravu a Slovensko si to raz ročne „rozdávajú” v streleckom trojboji z pištole. „Sedemkrát sme boli druhí a raz sme zvíťazili.”



ľudí, položivších život za Taliansko. Účastníci navštívili aj miesta spojené s poslednými dňami života generála M. R. Štefánika. Najskôr zavítali do Padovy, kde v hoteli Savoy „slovenský sokol“ prenocoval pred svojim posledným letom do oslobodenej vlasti. K pamätnej tabuli, ktorú na budovu inštalovala obec Padova, položili slovenskí generáli veniec v národných farbách. Ďalšou zastávkou, na tejto púti už poslednou, boli obec a letisko Campo Formido, odkiaľ M. R. Štefánik odletel do vlasti. Aj tu sme boli milo prekvapení ochotou a obetavosťou talianskych priateľov, ktorí nám asistovali pri púti po stopách prvého aj posledného „ministra vojny“ vlády Česko-Slovenskej republiky. Za účasti námestníka starostu obce Campo Formido Paola Fontaniniho položili slovenskí generáli veniec k pamätnej tabuli M. R. Štefánika umiestnenej na obecnom dome. Navštívili aj miestneho vojenského leteckého múzea. Na čestnom mieste v ňom bola aj veľká fotografia M. R. Štefánika s talianskym a anglickým textom. Na záver sme navštívili bývalé letisko, odkiaľ tento slovenský veľikán odletel na svoj posledný let, ukončený dodnes nevyjasneným pádom neďaleko Ivanky pri Dunaji 4. mája 1919.

Slováci na talianskom fronte (2. časť)

V minulom čísle sme uverejnili prvú časť spomienkovo-poznávacej púte Klubu generálov Slovenskej republiky po bojiskách prvej svetovej vojny na talianskom fronte, na ktorých bojovali slovenskí vojaci. Druhá časť cesty bola venovaná vojakom, ktorí v rámci Česko-slovenských légii v Taliansku bojovali na talianskej strane za oslobodenie svojich národov spod národnostného útlaku v Rakúsko-Uhorsku. Generáli nemohli vynechať miesta spojené s pôsobením ideového pôvodcu myšlienky vybudovania zahraničného česko-slovenského vojska i otca talianskych légii Milana Rastislava Štefánika.

Širšej odbornej verejnosti je známe, že pôvodcom myšlienky vybudovať v zahraničí Česko-slovenské légie bol M. R. Štefánik. Menej je už známe, že jeho prvý návrh na vytvorenie zahraničného vojska zo zajatcov rakúsko-uhorskej armády, ktorý predložil francúzskej vláde ešte roku 1914, hovoril o zriadení slovenských légii. Až po jeho zapojení sa do česko-slovenského zahraničného odboja vedeného T. G. Masarykom ponúkol túto myšlienku svojim spolupracovníkom a tí ju prijali. Česko-slovenské légie boli postupne vybudované v Rusku, vo Francúzsku a po intenzívnom úsilí Štefánika dovolila talianska vláda 21. apríla 1918 vybudovať česko-slovenské vojsko aj v Taliansku. Okrem prieskumných úloh, ktoré česko-slovenskí legionári vykonávali na fronte v prospech talianskych vojsk, sa talianske légie zúčastnili v septembri 1918 bojov o vrch Doss Alto. Ich najväčšia úloha však prišla až po skončení vojny, keď sa pod talianskym vedením zúčastňovali na oslobodzovaní Slovenska spod maďarskej okupácie.

Dôležitou zastávkou slovenských generálov bola obec Piavone pri rieke Piava. Tam sa počas júnovej ofenzívy rakúsko-uhorských vojsk dostali do rúk útočiacich Rakúšanov traja česko-slovenskí legionári. Hneď na druhý deň po zajatí, 16. júna 1918 boli stanným súdom odsúdení na smrť a obesení na najbližšom strome. Vďační Taliani však nezabudli ani na cudzincov, ktorí bojovali na talianskej strane. Neďaleko od miesta, kde ešte donedávna stál uvedený strom, umiestnili pamätnú tabuľu, ktorá bude aj budúcim generáciám pripomínať

Celé podujatie bolo vynikajúco zorganizované. Pomáhal aj náš krajan, obyvateľ Udine a neúnavný propagátor Slovenska Rodolpho Vrba. Mali by sme si vziať príklad zo spôsobu starostlivosti o vojenské hroby v Taliansku. Veď všetci vojaci, ktorí padli pri plnení svojich povinností, ktorí boli presvedčení, že bojujú za svoju vlasť, si to zaslúžia. Netreba na nich zabúdať.

Text a foto **PhDr. Anton HRNKO, CSC.**



Vojak, alkohol a právne následky

Nedávno bolo v médiách publikovaných niekoľko článkov týkajúcich sa požívania alkoholických nápojov profesionálnymi vojakmi pri výkone služby a postihu zaň. Kritizovaný bol aj postup služobných orgánov, pretože nie pri každom zistení alkoholu pri výkone služby rozhodli o prepustení profesionálneho vojaka zo služobného pomeru, hoci im tak príslušná právna úprava výslovne ukladá. Je preto potrebné vyjadriť sa k uvedenej problematike z právneho hľadiska.

Podľa platnej právnej úpravy týkajúcej sa tejto problematiky (pozri hlavne zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci, ktorý sa vzťahuje aj na prevažnú časť profesionálnych vojakov) sú profesionálni vojaci povinní nepožívať alkoholické nápoje na pracoviskách a v priestoroch zamestnávateľa, v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk a priestorov a nenastupovať pod ich vplyvom do práce. Povinnosť nepožívať alkohol sa teda nevzťahuje len na miesto výkonu práce, prípadne pracovisko konkrétneho profesionálneho vojaka, ale sa vzťahuje na všetky pracoviská a priestory zamestnávateľa. Ďalej sú podľa tohto zákona profesionálni vojaci povinní podrobiť sa vyšetrovaniu, ktoré vykoná zamestnávateľ alebo príslušný orgán štátnej správy, aby zistil, či nie sú pod vplyvom alkoholu. Povinnosť profesionálneho vojaka podrobiť sa počas výkonu štátnej služby úkonom súvisiacim so zisťovaním prítomnosti alkoholu v organizme je upravená aj v zákone č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 346/2005 Z. z.“).

Vzhľadom na uvedené teda každé požitie alkoholu profesionálnym vojakom na pracoviskách a v priestoroch zamestnávateľa a v pracovnom čase aj mimo týchto pracovísk a priestorov je minimálne disciplinárnym previnením!

ZA PREVINE NIE TREST

Preukázaným porušením niektorej z uvedených povinností sa profesionálny vojak dopustí minimálne porušenia základných povinností, za ktoré mu môže byť uložené niektoré z disciplinárnych opatrení. Ak bude toto porušenie vzhľadom na okolnosti prípadu vyhodnotené ako porušenie základných povinností závažným spôsobom, musí byť profesionálny vojak zo služobného pomeru prepustený. Je pritom paradoxné, že disciplinárne opatrenie mu ani v prípade jednoznačného preukázania porušenia základných povinností uložené nemusí byť (pozri text „za disciplinárne previnenie možno uložiť disciplinárne opatrenie“).

Porušenia len základných povinností sa profesionálny vojak zásadne dopustí napríklad požitím alkoholu síce v priestoroch alebo objektoch zamestnávateľa, avšak mimo výkonu štátnej služby. Napríklad pred, alebo po skončení služobného času, požitím alkoholu síce pri výkone štátnej služby, avšak zistené množstvo alkoholu bude také minimálne, že v dôsledku jeho požitia preukázateľne nebude pod jeho vplyvom, požitím alkoholu pri návrate zo služobnej cesty síce ešte počas služobného času, avšak po

skončení činnosti, ktorá bola predmetom služobnej cesty a podobne.

Dôvodom na prepustenie profesionálneho vojaka zo štátnej služby v zmysle ustanovenia § 70 ods. 1 písm. d) zákona č. 346/2005 Z. z. je len porušenie základných povinností ustanovených týmto zákonom, pričom k porušeniu základných povinností musí dôjsť závažným spôsobom. Porušenia základných povinností závažným spôsobom sa profesionálny vojak dopustí okrem iných, v zákone č. 346/2005 Z. z. taxatívne vymenovaných dôvodov, aj výkonom štátnej služby pod vplyvom alkoholu. V tomto prípade však treba rozlišovať medzi zistením alkoholu a vplyvom alkoholu, pretože tieto kategórie nemusia mať vždy rovnaký právny obsah. Rozhodujúce teda nie je len samotné zistenie alkoholu pri výkone štátnej služby, ale výlučne vplyv alkoholu. Nie pri každom zistení alkoholu musí byť dotyčná osoba aj pod jeho vplyvom (vtedy, ak ide napríklad o endogénny alkohol alebo o také minimálne množstvo alkoholu, ktoré sa na konaní a správaní osoby vzhľadom na ním konkrétne vykonávanú činnosť nijako neprejavilo).

To znamená, že nie v každom prípade zistenia alkoholu pri výkone štátnej služby musí byť profesionálny vojak automaticky prepustený zo služobného pomeru, pretože nie po každom zistení alkoholu pri výkone štátnej služby sa musí dopustiť porušenia základnej povinnosti závažným spôsobom. Porušenia základnej povinnosti závažným spôsobom sa profesionálny vojak zásadne dopustí až v prípade preukázania výkonu štátnej služby pod vplyvom alkoholu. Na prepustenie zo služobného pomeru teda nemusí vždy stačiť len samotné preukázané zistenie alkoholu. Musí byť spoľahlivo preukázané, že práve vzhľadom na požitie alkoholu je aj pod jeho vplyvom. To však nie je otázka výlučne právna, ale aj odborná. Rozhodujúci by mal byť až „pozitívny výsledok“, pričom podľa odborného stanoviska Slovenskej súdnolekárskej spoločnosti pri dôkaze etylalkoholu analýzou vydychovaného vzduchu je výsledok pozitívny (z hľadiska bezpečnosti v cestnej premávke) pri nameraní koncentrácie nad 0,14 mg etanolu/l vydychovaného vzduchu (čomu zodpovedá 0,29 promile alkoholu).

TREBA ROZLIŠOVAŤ

Závisí tiež na tom, či je profesionálny vojak po zistení alkoholu aj pod jeho vplyvom. Následný spôsob jeho postihu môže potom



závisieť aj od množstva požitého alkoholu, druhu požitého alkoholu, času jeho požitia (v akom časovom horizonte pred začiatkom služobného času bol konzumovaný, alebo či bol požitý počas služobného času), či išlo o vopred plánovanú činnosť alebo o činnosť nariadenú náhodne, či pri opakovanom meraní má zistené množstvo stúpajúcu alebo klesajúcu tendenciu. Závisí tiež či už bol v minulosti u neho zistený alkohol, od funkcie a konkrétne vykonávanej činnosti, telesnej a momentálnej duševnej dispozície konkrétnej osoby a podobne, čo však v prípade pochybností musí byť objektívne preukázané napríklad lekárske vyšetrením, výsledkom ktorého bude klinický obraz. Len samotným zistením určitého množstva alkoholu teda ešte nemusí byť vždy spoľahlivo preukázané, že profesionálny vojak objektívne aj je pod jeho vplyvom! Podľa vyjadrenia znalca z oboru toxikológie, hodnota analyticky zistenej koncentrácie alkoholu v krvi do 0,2 g/kg krvi môže tvoriť tzv. endogénny alkohol, ktorý sa v organizme môže nachádzať bez toho, aby ho človek požil ústami. Môže byť spôsobená prípadne prípustnou chybou pri analýze krvi plynovou chromatografiou, alebo analýzou vydychovaného vzduchu pomocou dychového analyzátoru. V danom prípade nejde o toleranciu, ale o tzv. bezpečnostný faktor, ktorý je potrebné rešpektovať. Preto, ak je zistená prítomnosť alkoholu v krvi do 0,2 g/kg alebo do 0,14 mg/l vzduchu, a analýze podrobená osoba poprie požitie alkoholu, nie je možné v takom prípade usudzovať na ovplyvnenie alkoholom (tiež z hľadiska bezpečnosti v cestnej premávke). V prípade nepreukázania opaku by potom aj všeobecne mala platiť vyvrátená domnienka, že pri zistení do 0,29 promile alkoholu v krvi nie je ešte osoba pod vplyvom alkoholu. Každý prípad preto treba posudzovať individuálne.

Spoľahlivé preukázanie, že profesionálny vojak bol pri výkone štátnej služby skutočne pod vplyvom alkoholu je dôležité aj z dôvodu, aby to nemohlo byť v odvolacom konaní alebo v prípadnom súdnom spore o preskúmanie zákonnosti personálneho rozkazu o prepustení profesionálneho vojaka zo služobného pomeru čo len spochybnené, pretože by to malo za následok jeho zrušenie.

NÁSLEDKY ODMIETNUTIA

Ďalším priamo zákonom č. 346/2005 Z. z. ustanoveným porušením základnej povinnosti závažným spôsobom v súvislosti s alkoholom je odmietnutie profesionálneho vojaka podrobiť sa počas výkonu štátnej služby vyšetreniu na zistenie alkoholu v organizme (a to aj napriek tomu, že v inom ustanovení je povinnosť profesionálneho vojaka podrobiť sa vyšetreniu na zistenie alkoholu v organizme kvalifikovaná len ako základná). Preto každé odmietnutie profesionálneho vojaka podrobiť sa počas výkonu štátnej služby vyšetreniu na zistenie prítomnosti alkoholu v organizme je dôvodom na jeho obligatórne prepustenie zo služobného pomeru.

Pre profesionálneho vojaka môže byť, vzhľadom na

uvedené, za určitých okolností výhodnejšie podrobiť sa počas výkonu štátnej služby vyšetreniu na zistenie prítomnosti alkoholu v krvi, ako toto vyšetrenie odmietnuť. Aj v prípade zistenia malého množstva alkoholu totiž nemusí byť preukázané, že je pod jeho vplyvom. Na rozdiel od odmietnutia vyšetrenia to potom nebude mať za následok prepustenie zo služobného pomeru, ale len prípadné uloženie disciplinárneho opatrenia.

Prítomnosť alkoholu v organizme a hlavne jeho množstvo, musí byť objektívne zistené, a to výlučne len na tento účel právnou úpravou určeným niektorým z prístrojov, uvedených v prílohe č. 25 vyhlášky č. 310/2000 Z. z. v znení vyhl. č. 310/2000 Z. z. Aj použitie neschváleného prístroja môže mať za následok spochybnenie množstva požitého alkoholu, respektíve vplyvu alkoholu, a tým byť dôvodom na zrušenie personálneho rozkazu o prepustení profesionálneho vojaka zo služobného pomeru.

Za určitých okolností však môže byť profesionálny vojak prepustený zo služobného pomeru aj v prípade požitia alkoholu v dobe osobného voľna. Prepustený musí byť v prípade spôsobenia dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu, ktoré je podľa zákona č. 346/2005 Z. z. vždy považované za porušenie základnej povinnosti závažným spôsobom. Môže byť prepustený aj v prípade ak sa v dobe osobného voľna opakovanne v priebehu po sebe nasledujúcich šiestich mesiacov pod vplyvom alkoholu dopustí konania, ktoré by mohlo narušiť vážnosť ozbrojených síl alebo ohroziť dôveru v ozbrojené sily. Prítom stačí splnenie jednej z týchto podmienok.

Zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci výslovne ustanovuje, že okruh zamestnancov zamestnávateľa oprávnených dať zamestnancovi pokyn aby sa podrobil vyšetreniu, uvedie zamestnávateľ v pracovnom poriadku alebo vo vnútornom predpise. Na profesionálnych vojakov uvedené ustanovenie nie je ale potrebné aplikovať, lebo povinnosť profesionálneho vojaka podrobiť sa počas výkonu služby vyšetreniu na zistenie alkoholu v organizme je výslovne upravená v zákone č. 346/2005 Z. z. Profesionálny vojak teda je povinný v rámci dodržiavania služobnej disciplíny vykonať pokyn, príkaz, prípadne rozkaz, ukladajúci mu vykonať to, čo patrí medzi jeho základné povinnosti.

Len pre úplnosť poznamenávam, že ani zákon o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a ani zákon o ochrane pred zneužívaním alkoholických nápojov a o zriaďovaní a prevádzke protialkoholických izieb výslovne nezakazuje zamestnancom vnášať alkoholické nápoje na pracoviská a do priestorov zamestnávateľa. V rezorte je táto skutočnosť upravená v rozkaze ministra obrany Slovenskej republiky č. 14/2005.

JUDr. Jozef BRTÁŇ

Úrad právnych služieb MO SR

Ilustračné foto – Vladislav VAVRINEC

Programový plán rezortu obrany

Vláda Slovenskej republiky 20. septembra schválila na svojej 60. schôdzi Programový plán rezortu ministerstva obrany na roky 2008 až 2010 vrátane stanoviska k návrhom cieľov ozbrojených síl a aktualizácie uznesení vlády k zosúladieniu príspevkov SR do budovania vojenských spôsobilostí NATO a EÚ, ktoré sú reálne, obsahovo, finančne a časovo zosúladené.

Plán vychádza z reálne stanovených finančných limitov rozpočtu s cieľom zabezpečiť udržanie dosiahnutých spôsobilostí ozbrojených síl, pokračovanie v operáciách mimo územia štátu, postupnú modernizáciu techniky a výzbroje, vrátane zavádzania nových komunikačných a informačných systémov.

Sú vytvorené aj predpoklady na zosúladenie národných príspevkov k budovaniu vojenských spôsobilostí severoatlantickej aliancie a Európskej únie s cieľom dať týmto záväzkom aj reálnu ekonomickú základňu. Aby príspevky deklarované vládou boli na rozdiel od predchádzajúceho obdobia aj reálne zabezpečené z hľadiska požadovanej pripravenosti jednotiek v stanovených termínoch, ale i z hľadiska dostupných finančných prostriedkov.

Rezort obrany rozšíril ponuku jednotiek pre účely krízového manažmentu NATO a EÚ z troch na osem jednotiek. Neustupuje od žiadneho svojho predchádzajúceho deklarovaného záväzku. Pri nasadzovaní jednotiek sa počíta aj s mechanizmom spoločného financovania v rámci Aliancie a Európskej únie. Tento spôsob financovania rezortu obrany presadzuje na rokovaniach Severoatlantickej aliancie a Európskej únie.

Ozbrojené sily deklarujú mať pripravenú k 1. januáru 2008 mechanizovanú prápornú skupinu, jednotku radiačnej, chemickej a biologickej ochrany, tím riadenia presunov, roj vrtuľníkov Mi 17, čatu vojenskej polície a tím EOD. V roku 2009 dopravnú rotu a po roku 2010 rýchlo nasaditeľný tím preventívnej medicíny.

Všetky spomínané jednotky budú nasadené v rámci síl rýchlej reakcie NATO a bojových skupín EÚ podľa požiadaviek oboch organizácií po predchádzajúcom národnom rozhodnutí.

(r)



Spoločný výcvik **prínosom**

Od 22. 7. do 31. 8. sa uskutočnil vo výcvikovom priestore Biela Hora pri Michalovciach už druhý International Training on The Job. Z rakúskeho Bundesheeru sa na výcviku zúčastnili cdt. Gilbert Elgert, cdt. Lukas Huber a cdt. Robert Zanko. Za riadenie a organizáciu výcviku bol zodpovedný veliteľ 2. palebnej batérie zmiešaného samohybného delostreleckého oddielu kpt. Ing. Roman Bobaľ. Rakúski a slovenskí príslušníci delostreleckých jednotiek ocenili možnosť vzájomne si porovnať kvalitu delostreleckej výzbroje a výstroje u oboch armád a reálnu funkčnosť systémov riadenia palby delostreleckých batérií v boji. Pre slovenskú armádu vyznelo jednoznačne lepšie hodnotenie delostreleckých systémov zavedených v našich Ozbroyených silách, kde 155 mm ShKH vz. 2000 je schopná poskytnúť palebnú podporu mechanizovaným jednotkám v kratšom čase ako 155 mm húfnica M-109 zavedená v rakúskej armáde. Na druhej strane výstroj jednotiek Bundesheeru je na podstatne kvalitatívne lepšej úrovni, nehovoriac už o moderných spojovacích prostriedkoch a reálne funkčnej dátovej sieti pre prenos prvkov pre strelbu v rámci systému riadenia palby delostrelectva.

kpt. Ing. Roman BOBAĽ
Foto rtn. Marcel ANTAL

Trenčianske bilancovanie spolupráce

Minister obrany František Kašícký sa 13. septembra stretol v Trenčíne so zástupcami Ústrednej rady Zväzu vojakov Slovenskej republiky. Hlavnou témou bolo vyhodnotenie doterajšej spolupráce. Prezident zväzu plukovník v. v. Michal Bohunický pripomenul, že Zväz sa podieľa aj na tvorbe a pripomienkovaní legislatívnych noriem rezortu obrany. Podľa neho je ešte čo zlepšovať, lebo cieľom Zväzu je dosiahnuť, aby predpisy a právne normy pomáhali zlepšovať život profesionálnych vojakov a ich spoluprácu s vojakmi v zálohe. Michal Bohunický i viceprezident Zväzu generálplukovník v. v. Jozef Tuchyňa ocenili pozitívne zmeny, ktoré nastali po nástupe terajšieho vedenia rezortu. Minister obrany František Kašícký víta všetky podnety zo strany Zväzu, ktoré povedú k zlepšeniu spolupráce. Ocenil aj zahraničné aktivity Zväzu vojakov SR v EUROMIL-e. Ich vyjadrením bude aj stretnutie vojenských zväzov štátov V – 4 (Českej republiky, Poľska, Maďarska a Slovenska) 15. – 17. októbra v Tatranských Zruboch.

Text a foto Jozef ŽIAK



Chemici **na Lešti**

V septembri príslušníci rotý zabezpečenia vrtníkového roja práporu RCHBO zažili vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť vyvrcholenie svojho výcviku. Podľa zástupcu veliteľa rotý nadporučíka Romana Halásza cieľom vyvedenia bolo najmä precvičiť jednotku v použití síl a prostriedkov na odstraňovanie následkov po použití zbraní hromadného ničenia a únikov toxických chemických látok (tzv. priemyselné havárie). V priebehu cvičenia sa podarilo zladit' činnosť rotý s práporom RCHBO v oblasti všestranného logistického zabezpečenia.

Vyvedenie do výcvikového priestoru okrem iného znamenalo, že príslušníci rotý mali možnosť prvý raz cvičiť v priestore rozmiestnenia ako prvosledová jednotka. Napriek náročnému výcviku si cvičenie pochvaloval aj vodič ťahača dopravného družstva desiatnik Marek Gráf, starší elektromechanik družstva údržby slobodník Ľubomír Štefanovič a ďalší vojaci rotý. Všetkým pomohlo získať nové skúsenosti so zabezpečovaním činnosti vo vojenskom výcvikovom priestore.

Text a foto mjr. Libor NYÉKI

Filmový festival

V priestoroch Posádkového klubu OS SR v Liptovskom Mikuláši sa od 1. do 9. septembra 2007 konal svetový festival a kongres neprofesionálneho filmu UNICA 2007. Hlavnými organizátormi bolo Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo obrany SR a Národné osvetové centrum. Slovensko svojou produkciou zastupovali aj členovia filmového klubu Amafilm Nicolaus, ktorý pracuje pri Posádkovom klube OS SR Liptovský Mikuláš. „Je tu to najlepšie, čo sa za uplynulý rok vytvorilo v 29 krajinách sveta. To, že sa festival konal práve na Slovensku je pre nás obrovskou výhodou. Máme tak možnosť čerpať množstvo inšpirácie, môžeme sa veľa priučiť a tiež konfrontovať našu činnosť s tvorbou z celého sveta,“ prezradil vedúci Amafilmu Nicolaus Ing. Ján Kuska. Riaditeľka festivalu PhDr. Zuzana Školudová ocenila predovšetkým výbornú úroveň organizácie podujatia: „Ozbrojené sily poskytli vynikajúce ako priestorové, technické, tak aj personálne zázemie, čo ocenili aj zahraniční hostia.“ Festival bol rozdelený do niekoľkých súťažných kategórií. V kategórii Minútových filmov sa na prvom mieste umiestnil film The triangle (Trojuholník) z produkcie filmového klubu Amafilm Nicolaus.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**



Nové ubytovanie v Kosove

Prevzatím operačnej úlohy od 10. kontingentu sa začali veľké úpravy na Monumente, kde plní operačnú úlohu časť slovenskej jednotky. Najskôr urobili podložie pod korimeky, v ktorých budú bývať slovenskí vojaci, ktorí doteraz bývajú v prenajatých korimekoch od českého kontingentu. Slovenskej strane sa tým znížia náklady za prenájom českých ubytovacích priestorov. Koncom augusta dorazili zo Slovenska korimeky, ktoré s pomocou českých kolegov položili na určené miesta. Dňa 22. 9. na návrh veliteľa 11. slovenského kontingentu sa slávil deň Ozbrojených síl v Kosove prácou. Štáb kontingentu a časť čaty logistickej podpory pracovali na podlahe medzi korimekmi a na stavbe strechy.

Text a foto **npor. Marek SEDLIAK**



Protokol v praxi (22)

Sekretariáty - 1. časť

Miestom prvého kontaktu sú v organizáciách sekretariáty, ktoré vytvárajú obraz o organizácii či inštitúcii. Sekretariát je aparátom vedúceho pracovníka, ktorého poslaním je prispievať k zvýšeniu účinnosti práce toho pracovníka. Robí to kvalifikovaným výkonom pomocných riadiacich činností, účelným organizovaním času a práce vedúceho pracovníka, ako aj úsilím o vytváranie priaznivých vzťahov na pracovisku.

Sekretariát väčšinu svojho času trávi komunikáciou s vonkajším okolím. Formy tejto komunikácie môžu byť priame a nepriame, môžu byť individuálne alebo kolektívne a pod. Počas komunikácie sa formulujú a vymieňajú názory, získavajú sa ďalšie skúsenosti, ovplyvňujú sa ľudia a upevňujú vzťahy.

Veľká časť komunikácie prebieha prostredníctvom telefonovania. Tu býva najčastejším nedostatkom predstavenie pri zdvihnutí slúchadla. Nezriedka sa stáva, že pracovníčka alebo pracovník namiesto uvedenia mena organizácie uvedie najskôr svoje meno a na názov organizácie zabúda.

Pracovníci sekretariátu by mali vedieť zvážiť komu prepojiť telefonát v organizácii, aby sa volajúcemu nestalo, že si ho pracovníci prepájajú jeden druhému a nevedia, kto je kompetentný riešiť daný problém. V prípade, že prijíma hovor, mali by sme si zaznamenať meno, telefónne číslo, faxové číslo a aj prípadný email volajúceho.

Počas obedných prestávok je potrebné zabezpečiť na sekretariátoch obsluhu telefónov, nie odkazovať. Pokiaľ to nie je možné inak, je lepšie presmerovať si pevnú linku na mobilný telefón ako ponechať telefón na sekretariáte bez obsluhy. Sekretariáty by mali mať vytvorené zoznamy vlastných pracovníkov, ktorí hovoria cudzími jazykmi, aby mohli v prípade volajúceho cudzinca správne prepojiť na kompetentného pracovníka. Po skončení pracovnej doby by mal mať každý sekretariát zapnutý odkazovač a fax.

Každý sekretariát by mal mať riadne spracovaný aktuálny interný telefónny zoznam organizácie.

kpt. Ing. Miloš ARNOLD

príslušník oddelenia protokolu KaMO

Hľadám za seba náhradu na funkciu čatár – mladší pomocník rotý zásobovania a podpory práporu logistiky Protiletadlovej raketovej brigády vzdušných síl SR v Nitre.

Čat. Marián Sedliach

Rodová rovnosť v armádach

V Bratislave sa 26. až 28. septembra uskutočnil 3. ročník Konferencie profesionálnych vojačiek krajín Vyšehradskej štvorky „V4“. Akciu zorganizovalo Združenie žien v Armáde SR. Okrem predstaviteľiek krajín V4 sa jej zúčastnili aj pozorovateľky z USA a Kanady. Témou konferencie bolo postavenie žien v armádach krajín V4 a riešenie otázok rodovej problematiky.

Združenie žien v Armáde SR reprezentovali na konferencii predsedníčka združenia, podplukovníčka Ingrid Tomeková, plukovníčka Soňa Matunáková a ďalšie členky. Na otvorení sa zúčastnil okrem ministra obrany SR Františka Kašického aj generálporučík Peter Gajdoš, zástupca náčelníka generálneho štábu OS SR a ďalší hostia. Spoza oceánu pricestovala admirálka Moira Flanders, veliteľka personálnej sekcie Vojenského námorníctva USA a plukovníčka Shelley Carey, zástupkyňa Vojenského výboru žien štátov NATO a špecialistka na ľudské práva v rámci kanadských ozbrojených síl.

SPRÁVY SPOZA OCEÁNU

Stretnutie žien v uniforme sa začalo návštevou Leteckej základne Sliač, na ktorej robil výprave spoločnosť veliteľ základne plukovník Jozef Dobrotka. Konferenciu otvoril minister obrany F. Kašický, ktorý vyzdvihol spoluprácu so Združením žien v Armáde SR. Pozorovateľky spoza oceánu prispeli do debaty vlastnými prezentáciami.

Admirálka M. Flanders opísala postavenie žien v americkej armáde. „V USA tvoria ženy 14% ozbrojených síl. Boli nasadzované vo Vietname, Perzskom zálive, sú v Afganistane aj Iraku. Dosahujú veľmi vysoké funkcie,“ povedala. M. Flanders. Predstavila aj rozsiahly sociálny program, ktorý je zameraný na podporu rodiny a starostlivosť o vojenské manželstvá a ich deti. Plukovníčka Shelley Carey oboznámila auditórium konferencie s históriou a štruktúrou CWINF-u (Committee of Women in NATO Forces), vojenského Výboru žien štátov NATO. Tento výbor rieši rodové otázky a spôsoby integrácie rodovej rovnosti do všetkých oblastí práce aliancie.

POROVNANIE KRAJÍN

„U nás v armáde nie je muž a žena, u nás je pohlavie vojak,“ týmito slovami sa prihovorili účastníčkam konferencie kapitánka Aleksandra Michalik, tajomníčka Ženskej rady na MO Poľskej republiky a poručíčka Iwona Żuczek, náčelníčka zdravotných sestier 10. vojenskej fakultnej nemocnice v Poľsku. V poľskej armáde je 1% žien (cca 1200, vrátane kadetiek na vysokých školách), v zahraničných operáciách je ich 38. V Poľsku funguje Ženská rada, ktorá sleduje uplatňovanie rodovej rovnosti v ozbrojených silách. Ženy v nej pôsobia popri svojej práci. Avšak na ministerstve obrany pôsobí od roku 2006 na systemizovanom mieste splnomocnenkyňa ministra obrany pre službu žien v armáde, ktorá tlmochí ministrovi obrany stanovisko rady, informuje ho o problémoch týkajúcich sa

služby žien v armáde a sleduje všetky formy diskriminácie.

Českú delegáciu tvorili podplukovníčka Mária Gedayová, stála delegátka vo Výbore žien v NATO a Bronislava Jonitová, zodpovedná za problematiku nediskriminácie v rezorte MO ČR. V českej armáde je 12,39% žien. Česká republika má vypracovaný programový dokument Priority a postupy vlády pri presadzovaní rovnosti žien a mužov. Bol prijatý v roku 1998 a je každý rok aktualizovaný. Ministerstvo obrany ČR schválilo vlastný dokument, ktorý je prispôbený na podmienky silového rezortu a vydalo aj Rozkaz ministra obrany: „Presadzovanie princípu rovnosti mužov a žien v pôsobnosti MO“. K dispozícii je aj pracovná pomôcka Rovnaké zaobchádzanie s mužmi a ženami. Rodová problematika je zahrnutá aj do sociologických prieskumov. Zástupkyňa Maďarska kapitánka Renáta Szerencse, štábná dôstojníčka na J-3 na Veliteľstve spojených síl v Székesfehérvare, predstavila Výbor žien v uniforme v maďarských ozbrojených silách, poradný orgán náčelníka generálneho štábu. Výbor sa schádza raz mesačne a o svojich zisteniach referuje priamo náčelníkovi generálneho štábu. V maďarskej armáde je 17,3% žien. Dostali sa tak na čelo všetkých krajín NATO. Ako povedala kpt. Szerencse, pre ženy neexistujú žiadne limity, sú im otvorené všetky pozície.

Zájmy žien v Ozbrojených silách SR zastrešuje Združenie žien v Armáde SR. Spolupracuje s nevládnymi organizáciami aj vojenským Výborom žien v krajinách NATO. Sleduje problematiku rodovej rovnosti, organizuje konferencie aj športové podujatia, ktoré sú otvorené pre ženy aj mužov. V súčasnosti pracuje v OS SR 1053 žien (9,3%) mimo špeciálnych zložiek, najviac - 390 ich je vo Vzdušných silách. V zahraničných operáciách máme 20 žien. Dokumenty, ktoré sú dlhodobým plánom rozvoja OS SR, Model 2010 a 2015, určuje iba priemerný počet vojačiek v armáde na 10 percent.

PROBLÉM JE V HLAVÁCH

Ženy sa v armádach krajín V4 presadzujú čoraz viac. Dosahujú vysoké hodnoty, ich počty sa pomaly zvyšujú aj na veliacich pozíciách. Auditórium konferencie V4 sa zhodlo, že najväčší problém nedodržiavania rodovej rovnosti je „v hlavách“ mužov i žien. Stereotypy stále pretrvávajú. Hrdosť na svoje pohlavie a na službu v ozbrojených silách musí byť na oveľa vyššej úrovni, ako je teraz. Dobrou správou je, že hoci pomalíčky, aj v tejto oblasti nastáva zmena.

Text a foto **Michaela FARKAŠOVÁ**



Ešte raz o púti, nielen tej čenstochovskej

V augustovom vydaní nášho časopisu môj kolega pplk. Stanislav Lipka v tejto rubrike písal o význame púte a putovania vôbec. Aj keď už skončil čas púti, predsa sa chcem ešte raz vrátiť k tejto téme. Nie, nemám v úmysle robiť reklamu tejto aktivite, alebo akýsi verbunk na tú budúcu, lebo, chvála Bohu, aj tento rok, napriek náročným podmienkam, ktoré doliehajú na pútnikov, prejavilo dostatok vojakov záujem sa jej zúčastniť. Mal som možnosť zúčastniť sa spolu s úžasnou partiou vojakov, vojačiek a jednej civilnej zamestnankyne XVI. medzinárodnej vojenskej pešej púte z Varšavy do Čenstochovej. Slováci sa jej zúčastnili už desiaty krát. Teda oslávili sme také malé jubileum. A preto patrí sa napísať o tejto udalosti niekoľko viet. Samozrejme, aj takýmto spôsobom chcem adresovať poďakovanie malému spoločenstvu vojakov, že aj vďaka nim tých desať dní putovania (350 pešo prejdenej kilometrov v maskáčoch a kanadách) v páľave augustových dní, ale aj v nepriazni daždivého počasia, sme mohli prežiť v duchu slov hore menovaného kolegu: „Samotná cesta na pútnické miesto bola cestou postupného prechodu od zaužívaného životného stereotypu doma, k zážitku na pútnickom mieste. Bola možnosťou na určité preladenie sa.“ (Obrana, august 2007).

Pritom nesmiem zabudnúť poďakovať sa organizačnému tímu poľských Ozbrojených síl za ich starostlivosť o vyše 900 putujúcich vojakov. A poďakovanie patrí aj tridsaťčlennej skupine amerických vojakov, tridsiatim vojakom nemeckého Bundeswehru a desiatim litovským vojakom a tisíciam mladých účastníkov 23. varšavskej akademickej púte, ku ktorej je organizačne pričlenená aj vojenská skupina pútnikov.

Aj keď ďalšie poďakovanie som zaradil nakoniec, významom dôležitosti mu patrí popredné miesto. Chcem sa poďakovať všetkým veliteľom, začínajúc veliteľmi družstiev a končiac veliteľmi brigád či jednotlivých veliteľstiev síl, že umožnili svojim podriadeným zúčastniť sa tejto úžasnej akcie, kde sme mohli zažiť kúsok „iného sveta“. Vďaka Vám, páni veliteľia!

Mám nádej, že účasť na spomínanej púti, ako aj na všetkých ostatných, nie je pre zúčastnených iba akýmsi pekným zážitkom, alebo dôstojným reprezentovaním Ozbrojených síl na verejnosti, ale je to čas milostí stretnutia sa so živým Bohom prostredníctvom spoločenstva ľudí, alebo pre mnohých možnosťou úprimného hľadania Boha.

mjr. PaedDr. Jozef MICHALOV

štabný kaplán 2. mechanizovanej brigády Prešov

Vysviacka vojenského pohrebiska

V obci Bodružal v okrese Svidník 22. septembra vysvätili vojenské pohrebisko z 1. svetovej vojny. Zúčastnila sa na ňom delegácia MV SR vedená JUDr. Gejzom Petrikom riaditeľom odboru koordinácie a modernizácie verejnej správy. Ministerstvo obrany zastupovali generálny duchovný plk. Mgr. Tomáš Semko, plk. Ing. Ivan Pach, zástupca veliteľa mechanizovanej brigády z Prešova, duchovný pravoslávnej cirkvi kpt. Mgr. Marek Ignacik, PhD. dekan ekumenickej pastoračnej služby veliteľstva Vzdušných síl OS SR vo Zvolene a štabný kaplán mechanizovanej brigády z Prešova mjr. PaedDr. Jozef Michalov. Bohoslužbu slúžili vikár biskupstva gréckokatolíckej cirkvi z Prešova, otec Peter Pavol Haľko, pravoslávny duchovný arcidekan Ján Sovič, miestny duchovný Martin Kostilník a evanjelický duchovný Tomáš Semko. Účastníci pietneho aktu vzdali hold a úctu štyrom stovkám pochovaných vojakov rakúsko-uhorskej a ruskej armády. Zo 400 vojakov sú známe len mená dvoch vojakov. Boli to Rusi Alexander Onepovsik a Jakub Byriko. Na obrade vysviacky bol prítomný i najstarší žijúci občan obce 97-ročný Peter Kocúr, ktorý si na prítomnosť vojakov 46. ruskej armády pamätá. Mal vtedy 4 roky.

Finančné prostriedky na rekonštrukciu vojenského pohrebiska a vytvorenie drevenej plastiky vo forme štylizovaného kríža poskytlo až v roku 2005 ministerstvo



vnútra (projekt Ing. Michala Buráka z Architektonického štúdia ATRIUM Košice). Realizátormi stavby boli aj obyvatelia obce. Z nich si zaslúžia ocenenie najmä Ján Fedák, Stano Ferenc, Maroš Karala, Mária Karalová, Helena Čonková a Michal Čonka.

Text a foto **Peter ZELIZNAK**

Nový evanjelický duchovný

Evanjelická cirkev a.v. na Slovensku vymenovala do funkcie vojenský duchovný – dekan vo vojenskom vysokom školstve poručíka Mgr. Viktora Saba. Generálny duchovný Ústredia ekumenickej pastoračnej služby v Ozbrojených silách a Ozbrojených zboroch SR plk. Mgr. Tomáš Semko odovzdal novému duchovnému symbolicky svätú Bibliu, krstnú konvicu, kalich, paternu a Agendu Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku.

Por. Mgr. Viktor Sabo absolvoval Základnú výcvikovú školu v Martine, Dôstojnícky kurz pre absolventov vysokých škôl a Vstupný odborný dôstojnícky kurz v Národnej akadémii obrany. V Ozbrojených silách a Ozbrojených zboroch SR slúžia 6 evanjelických duchovných (3 v policajnom zbore, 3 v rezorte obrany). V súčasnosti sa



v Poddôstojníckej škole v Martine pripravuje jeden duchovný zo štruktúry ekumenickej pastoračnej služby pre duchovnú službu v Ozbrojených silách SR.

Text a foto **Alena HARAGOVÁ**



Z redakčnej pošty

Vážený pán minister,

dovoľte, aby som sa Vám poďakoval za pomoc a spoluprácu pri organizovaní osláv 400. výročia prvej písomnej zmienky o obci Čierny Balog a 63. výročia Slovenského národného povstania dňa 1. septembra 2007 v Lesníckom skanzene vo Vydrovskej doline.

Touto cestou by som chcel poďakovať JUDr. Tiborovi Demmerovi, pani Elene Hollanovej, ktorí veľmi ústretovo a v krátkom čase reagovali na náš záujem predstaviť verejnosti úlohu a prácu armády v súčasných podmienkach.

Vojaci, ktorí predviedli ukážku pod velením rtm. Dávidka z útvaru v Martine ako i zo Žiliny pod velením rtm. Galadika, vzbudili v očiach našich občanov veľký obdiv i uznanie. Poďakovanie v prvej časti ukážky patrí i páňovi Miroslavovi Minárovi.

S Vašou pomocou sme úspešne a dôstojne zvládli oslavy, na ktorých sa zúčastnilo veľké množstvo našich občanov, ako i ďalších návštevníkov.

Ing. František Budovec, starosta obce

Vážený pán šéfredaktor,

dňoch 8. – 9. septembra 2007 sa konal celorezortný folklórny festival Folklórny Prešov 2007, ktorý sa uskutočnil v rámci festivalov záujmovej umeleckej činnosti v ozbrojených silách.

Za aktívnu pomoc pri organizácii festivalu, reprezentácii ozbrojených síl na verejnosti na tejto jedinečnej oslave folklóru v Prešove Vám vyjadrujem úprimné poďakovanie. Poďakovanie patrí aj Vašmu redaktorovi npor. Mgr. Vladislavovi Vavrincovi, ktorý svojím dielom prispel k uskutočneniu tejto jedinečnej akcii Folklórny Prešov 2007.

Ing. Milan Ďuriš

riadiťel Kultúrneho a metodického centra OS SR v Trenčíne

Za všetkých zosnulých

Zanedlho si pripomenieme pamiatku zosnulých. Smutné spomienky budú patriť našim vojakom, ktorí padli v mierových misiách a pri plnení svojich povinností, ako aj všetkým kolegom, blízkym a priateľom, ktorí už nie sú medzi nami. Za všetkých nás uverejňujeme list, ktorý sme dostali od zamestnankyne ministerstva obrany pani Márie Kucharovej, ktorej manžel Milan bol profesionálny vojak a neskôr pracoval ako zamestnanec nášho rezortu.

„Bohu vďaka, že si neletel,“ povedala som môjmu manželovi v to ráno, keď padlo vojenské lietadlo Antonov s našimi vojakmi vracajúcimi sa z misie KFOR - a tuho som ho zovrela v náručí. Manžel mal byť členom inšpekčnej komisie spolu s plk. Petrom Kotvanom. Pár dní pred osudným letom manžel povedal, že nepoletí kvôli množstvu práce. Mal šťastie v nešťastí. Ale skutočne ho mal? Osud je vrtkavý a nie vždy je všetko podľa nášho želania. Chvíle, ktoré nastali, zanechali v celej našej rodine hlboké rany.

Naša dcéra nás o pár dní na to pozvala na návštevu do Dubaja, kde pracuje. Chcela, aby si jej otec odpočinul a nemyslel na nešťastie, ktoré sa stalo. Na smrť svojho dobrého kamaráta a kolegov. Dovoľenka s milovanou dcérou, zaťom a ich dcérkou Emmkou bola naozaj krásna. Prežívali sme dni plné šťastia, i keď sme boli neustále myšlienkami pri našich ďalších troch deťoch, ako aj pri tých, ktorí sa nedočkali návratu domov z Kosova. Rodinne založený človek, akým bol môj manžel, to všetko ťažko znášal.

V tom však zasiahla ruka osudu. Viete si predstaviť prísť z raja do pekla?

Taký bol náš návrat domov. O dva dni po prilete zistili môjmu manželovi rakovinu pankreasu. V marci roku 2006 mu našli nádor. Podľa vyjadrení lekára mu zostávalo pol roka života. Bojovala celá rodina, podporovali sme sa navzájom, no najmä po psychickej stránke sme podporovali jeho. Boli sme s ním vo dne i v noci. Do posledného výdychu sa držal statočne. Verili sme, že sa stane zázrak. Modlili sme sa. Márne. Zázrak neprišiel. Jeho márný boj s chorobou trval pol roka. 11. augusta 2006, kedy môj milovaný manžel zomrel. Je to už vyše roka čo som ho navždy stratila, ale bolí to stále rovnako.

Aj tak ti ďakujem, Bože, že neletel a bol s nami ešte pol roka. I keď v bolestiach.

Lúbim Ťa, zlatko! A Vám všetkým, ktorí ste sa s mojím manželom boli rozlúčiť a ktorí na neho dodnes radi spomínate, úprimne ďakujem.

Vďaka za pootvorené okno

S veľkým záujmom sledujem články v OBRANE, ktoré sa venujú histórii a osobnostiam vojenských dejín Slovenska. Uvítal som nielen monografické črty o menej známych starších slovenských generáloch, ale aj článok prezentujúci vojenské loďstvo c. k. monarchie, čiastočne nadväzujúci na viaceré články fundovaného autora Ing. Žiarovského. K článkom z júlového a augustového čísla OBRANY mám niekoľko spresnení.

Za podnetný a významný považujem informačný vstup Hviezdy C. a. K. flotily, napriek niektorým nepresnostiam. Napr. neskorší slovenský generál A. Čunderlík, ako c. k. dôstojník tiež privoňal k moru, čo neuvádza ani autor jeho biografickej črty. Pôvodným menom Csunderlik Sándor („Sani“ – nie Šany) bol ako stotník delostrelectva v rokoch 1908 – 1913 veliteľ muničného skladu Küstenarmeekorpsu pobrežného delostrelectva v Dubrovniku. Citované Sibiu nie je v Srbsku, ale v rumunskej Transylvánii.

Takmer na všetkých veľkých bojových plavidlách, ale aj na mnohých menších okrem ponoriek, slúžili námorníci pôvodom zo Slovenska. Vojnou prešlo cez K. u. K. Kriegsmarine 27 ponoriek 7 konštrukčných typov, ktorých úspechy uvádzajú viacerí autori už od začiatku vojny. Okrem radových námorníkov c. k. vojenského loďstva zo Slovenska pochádzalo nemálo lodných špecialistov (napr. lodný inžinier L. Kuzmány, syn národovca K. Kuzmányho, viacerí lekári, rôzni remeselníci, vedci, publicisti, aj štyria známi c. k. admiráli atď. Na rozdiel od českých vojenských dejín pre Slovensko ostáva táto kapitola stále otvorená. Menej známy je aj c. k. námorný pilot hydroplánov, nitriansky rodák, atď. Historici, hlavne vojenski, by teda nemali nechať nepovšimnutú túto kapitolu vojenských dejín Slovenska. Vďaka OBRANE, že už dávnejšie otvorila okienko do tohto poznania.

Ing. arch. Štefan ANDROVIČ

Folklórny Prešov 2007

Počas druhého septembrového vikendu sa centrom Prešova niesli tóny ľudovej hudby a spevu. Konal sa tu celorezortný folklórny festival Ozbrojených síl SR - Folklórny Prešov 2007. Festivaly majú v ozbrojených silách dlhoročnú tradíciu. Prvý sa konal v Martine v roku 1993. O desať rokov neskôr bola celorezortná prehliadka premiestnená na štyri roky do Trenčína.

Zaujímavosťou je, že aj napriek pomerne veľkému počtu civilných folklórnych súborov a ich silnému zázemiu v prešovskom regióne, neuskutočnil sa tu od vzniku samostatnej Slovenskej republiky žiadny folklórny festival takéhoto rozsahu. Podujatie prebiehalo pod organizačnou taktovkou Kultúrneho a metodického centra Trenčín (KaMC), Posádkového klubu OS Prešov, mesta Prešov, Armádneho folklórneho združenia a Pre-

šovského kultúrneho a spoločenského združenia. „Vďaka krásnemu počasiu desiatky divákov mohli priamo na námestí pod holým nebom zhladiť vystúpenia ôsmich folklórnych súborov pôsobiacich pod patronátom ozbrojených síl, piatich domácich súborov a dvoch zahraničných telies z Českej republiky a Poľska. Svoju tvorbu predstavilo spolu tristoosemdesiat účinkujúcich. O skvelý úvod a navodenie správnej atmosféry sa postarali hudobníci z Vojenskej hudby Banská Bystrica,“ vraví Mgr. Zlatica Janáčíková z KaMC Trenčín.

POCHVALA OD NAJVVYŠŠIEHO

Po prvýkrát v histórii konania vojenských festivalov sa podujatia zúčastnil aj najvyšší predstaviteľ rezortu. „Som rád, že pod patronátom Ozbrojených síl SR pôsobia fanúšikovia folklóru, ktorí sa kvalitatívnou úrovňou svojich vystúpení môžu rovnať profesionálnym folklórnym súborom,“ povedal minister František Kašík. Vyslovil poďakovanie za hodnotný kultúrny zážitok a za skutočnosť, že sa tejto krásnej aktivite venujú vo svojom voľnom čase a často aj na úkor svojich rodín. Za vzornú reprezentáciu OS SR na prvom prešovskom ročníku vojenského folklórneho festivalu udelil šéf rezortu každému vojenskému súboru Ďakovný list ministra obrany. Súboru ocenil aj riaditeľ KaMC Trenčín Ing. Milan Ďuriš. Putovný pohár - cenu veliteľa 2. mechanizovanej brigády, brigádneho generála Štefana Mečára, prevzali členovia mužskej speváckej skupiny Sucho karky z rúk náčelníka štábu personálneho manažmentu generálmajora Miroslava Kováča.

„Všetky súbory ukázali zo svojej produkcie to najlepšie. Prijímajúc spostením bolo vystúpenie FS Haviar z Rožňavy. Okrem tanečných choreografií milo prekvapili aj hrou na fujaru a trombitu,“ zhodnotil otec myšlienky premiestnenia folklórneho festivalu do Prešova, organizátor podujatia a vedúci Posádkového klubu OS SR Prešov Mikuláš Horváth. „Mrzí ma, že kvôli poruche lietadla nemohol prísť pozvaný súbor z Francúzska, no verím, že budúci rok ich tu stretneme. Som presvedčený, že sme na počiatku dlhoročnej tradície vojenského folklóru v regióne Východného Slovenska,“ zdôveril sa M. Horváth, ktorý sa v oblasti vojenskej kultúry pohybuje už cez tridsaťpäť rokov. Na zdarnom priebehu festivalu majú nemalú zásluhu aj velitelia útvarov prešovskej posádky. Vďaka ich ústretovosti mohli organizátori bez problémov zabezpečiť celú oblasť logistiky, cez dopravu, proviantné zabezpečenie až po ubytovanie účinkujúcich. Premiérový ročník Folklórneho Prešova 2007 zavŕšila slávnostná svätá omša v kostole sv. Mikuláša, ktorú celebraval plk. ThLic. Marko Trochan.



Text a foto **Vladislav VAVRINEC**



Terminátor z dravých perejí

Fantázia! Slovenský vodný slalom má za sebou opäť parádny rok a pred sebou veľkú olympijskú výzvu. Vodáci spod Tatier využili hneď prvú príležitosť, keď na septembrových majstrovstvách sveta v brazílskom Foz do Iguaçu vybojovali štyri miestenky, oprávňujúce štartovať na budúcoročných Hrách XXIX. olympiády v čínskom Pekingu. Je to maximum, čo môže každá krajina do Pekingu poslať. O tri miestenky sa pričínili banskobystričskí vodáci z Vojenského športového centra!

Tohtoročný majster Európy Michal Martikán potvrdil už v poradí šiestym titulom svetového šampióna, že je na tejto planéte doslova Terminátorom z dravých perejí. V silnej konkurencii sa k nemu pridala aj strieborná Elena Kaliská a hoci bez medaily, sa pod tretiu miestenku „duklákov“ podpísal kajakár Ján Šajbidor. Organizátori pekínskej olympiády si už dnes môžu napísať do štartovnej listiny mená fenomenálnych bratov Petra a Pavla Hochschornerovcov.

Smolu mal predovšetkým Ján Šajbidor, ktorému medaila visela na dosah. Po semifinále siahla na bronz: „Rozhodujúca finálová jazda mi nevyšla podľa predstáv a po nej som klesol na ôsme miesto. Potešilo ma, že som pre Slovensko vybojoval aspoň miesto v štartovnej listine na OH v Pekingu.“ Získať za dvanásť rokov šesť titulov najlepšieho vodáka planéty, tomu sa povie geniálne

majstrovstvo. „Vyhrať majstrovstvá sveta je nádherné a vôbec nezáleží na tom, po koľko raz si ten pocit vychutnávam, zlato má stále rovnakú hodnotu. Vedel som, že keď vyhrám, tak mám istotu štartu na olympiáde a s týmto cieľom som prišiel aj do Brazílie. Dnes držím v rukách pozvánku s mojim menom a odtiaľ sa môžem koncentrovať už len na olympijský štart,“ tešil sa 28-ročný rodák z Liptovského Mikuláša, ktorý priviezol vzácny kov zo všetkých ôsmich svetových šampionátov, na ktorých od roku 1995 štartoval. Celkovo už má vo svojej zbierke okrem šiestich zlatých medailí aj jedno striebro a štyri bronz!

Majsterke sveta z roku 2005 a olympijskej víťazke z Atén 2004 Elene Kaliskej táto sezóna nevychádzala. Striebro, ktoré si vybojovala v areáli Itaipu Canal, bolo akousi náplasťou na všetky nevydarené preteky, ktoré v tomto roku absolvovala. Navyše, na jar mala študijné povinnosti a tréning musel ustúpiť štátniciam. V príprave na MS dokonca vynechala aj predolympijské preteky v Pekingu. „Myslím si, že moje rozhodnutie bolo opodstatnené a správne. Striebro je čerešničkou na torte. Som veľmi rada aj preto, že som pre Slovensko vyjazdila miestenku na olympiádu, hoci na nej chýba ešte meno. Je veľká škoda, že z každej krajiny môže v Pekingu štartovať iba jedna loď. I tento fakt zvyšuje neskôr hodnotu získanej olympijskej medaily,“ povedala Elena Kaliská.

Kým Martikán a Hochschornerovci majú istotu, na zvyšné dve miesta v olympijskom tíme je kandidátov viac

než dost - medzi kajakármi Ján Šajbidor a Peter Cibák a medzi kajakárkami zase Elena Kaliská a Jana Dukátová. Čo meno, to hviezda! „Bude to najmä o šťastí a momentálnej forme,“ myslí si Elena Kaliská, ktorá v Pekingu môže pri obhajobe olympijskej víťazky pokojne chýbať. „Smoliarom možno potečú po líčach aj slzy. Za roky aktívnej činnosti som si užila už niekoľko podobných chvíľ. Aj preto úprimne závidím Michalovi olympijskú istotu.“

Jozef MICHNICA
Foto autor

ÔSMA MEDAILA

Slovenský reprezentant Martin Tešovič získal na 76. vzpieračských MS v thajskom Čiang Mai (17.-26.9.) bronzovú medailu. V kategórii do 105 kg v trhu vyrovnal výkonom 190 kg vlastný slovenský rekord z európskeho šampionátu pred troch rokov v Kyjeve. 32-ročný Martin Tešovič získal na svetovom šampionáte už ôsmu medailu v kariére (tri zlaté). Práve v Čiang Mai sa pred desiatimi rokmi stal trojnásobným majstrom sveta. Borca trenčianskej Dukly v dvojboji však neklasifikovali, keďže nezvládol ani jeden zo svojich troch pokusov. Stalo sa mu to po prvý raz zo 7 štartov na svetových šampionátoch. Tešovičov nulový zápis v dvojboji znamená, že Slovensko definitívne neskončí v olympijskej kvalifikácii krajín (MS 2006 + MS 2007) do 28. miesta a nezíska pre ďalších vzpieračov vytúžené tri miestenky pre Peking 2008.

5 x odpovedz

- 1) Slávnú vetu: „Budem pre Benátky Attilom!“ povedal:
 - a) Turecký sultán Suleyman pri výprave v roku 1493
 - b) Generál Bonaparte počas výpravy roku 1797
 - c) Známy Cassanova v benátskom väzení roku 1802
- 2) Betónové úkryty proti delostreleckým alebo leteckým útokom sa nazývajú:
 - a) kazematy
 - b) betpevy
 - c) zemopevy
- 3) História mierových operácií a misií sa datuje od roku:
 - a) 1948
 - b) 1956
 - c) 1969
- 4) Anglické spojenie „egg dropper“ znamená v preklade:
 - a) vojenská omeleta pripravená v poli
 - b) bombardovacie lietadlo
 - c) neskúsený prieskumník bezprostredne po výcviku
- 5) 15. ročník celorezortného folklórneho festivalu OS SR sa v septembri uskutočnil:
 - a) v Martine
 - b) v Liptovskom Mikuláši
 - c) v Prešove

Správne odpovede: 1b), 2a), 3a), 4b), 5c).



20-tisíc guľášov, 1000 euro ...

[FOTOZAUJÍMAVOSŤ]

Šesťsto miest pri stoloch vo vojenskom stane dlhom 60 a širokom 5 metrov – to bola kapacita poľnej jedálne zriadenej v meste Gornja Radgona počas Medzinárodnej výstavy vojenskej techniky a slovinských ozbrojených síl. Od štvrtka 20-teho do soboty 22. septembra v nej vydali návštevníkom 20-tisíc porcií hovädzieho guľáša plus pečivo a vodu. A to všetko zadarmo. Platil rezort obrany. „V rámci nášho vnútorného rozpočtu sme si za porciu účtovali približne 3 eurá. Po ruke som mal dve desiatky ľudí“, povedal nám koordinátor prípravy a výdaja stravy seržant Árpád Torma zo základne v Maribore.

„Naša 15-tisícová armáda je už štyri roky profesionálna a vzhľadom na výborný stav ekonomiky začíname mať problémy s regrutáciou,“ povedal pre OBRANU náčelník Generálneho štábu slovinských ozbrojených síl generálporučík Albin Gutman. Dodal, že aj v tomto smere by bolo najhoršie, ak by vojaci ostali zatvorení vo svojich kasárňach a prestali komunikovať s verejnosťou. Preto zároveň s výsta-

vou bola pre verejnosť otvorená susedná vojenská základňa Triglav. Nielen to. Po dohode s ministerstvom školstva si na stredných školách takmer v celej krajine naplánovali „braný“ deň práve v tomto čase. Cieľ: Gornja Radgona. Denne sem študentov zvažalo 80 vojenských autobusov a civilných dopravcov zaplatených rezortom obrany. „Ministerstvo obrany má spracovaný program „Provoj“ (profesionálne vojská – pozn. red.), v ktorom sú zahrnuté desiatky prezentačných a regrutačných aktivít, vydávanie publikácií, popularizačných brožúr a podobne. Stále by to ale bolo málo. Vzhľadom na to, že mzda vojakov sa dostala pod celoslovenský priemer, novelou zákona sa nám tohtoročné leto podarilo nástupný plat vojaka zvýšiť na tisíc euro,“ dodal gen. Gutman. Nuž – pekné. Na porovnanie ale treba dodať, že v Slovinsku v obvyčajnej reštaurácii cca 3. cenovej skupiny stojí bežná polievka 3 eurá a čevapčiči dvakrát toľko.

Text a foto Pavol VITKO

ZASMEJME SA ...

Hovorí lekár pacientovi po dôkladnej prehliadke: - Počujte, pán Holub, ale vy sa mi teda nepáčite...
- No a čo? Veď ani vy nie ste nejaký krásavec, pán doktor...

...

- Pán doktor, ešte stále nemôžem pri svojej chorobe piť alkohol?
- Nesmiete. Veď som vám to naposledy dôrazne povedal...
- Viete, myslel som, že keď tá veda robí také pokroky...

...

Chirurg upokojuje pacientku: - Vôbec ničoho sa nebojte, pani. Operácia bude veľmi jednoduchá. Po polhodine už budete

môcť vstať z postele, po hodine chodiť a večer si už aj zabehnate.
- Pán doktor, a aspoň pri operácii by som si nemohla poležať?

...

- Blondínka je u lekára a sťažuje sa, že ju bolí noha. Doktor jej na to vraví:
- Pravdepodobne ste urobili chybný krok.
- Aj to. Ale to s tým azda nesúvisí. Či hej?

...

- Pán doktor, ako sa zbaviť neustáleho čkania? – pýta sa pán Hlavatý.
Lekár nič nepovie, iba vstane a vylepi mu zaucho.
- Pomohlo? – pýta sa.
- To neviem. Čká sa mojej žene.



[ODDYCH]

Dlhé prsty súd odmení

Ponuka bola lákavá

Slob. v zál. Zdenko P., bývalý príslušník VÚ 1304 Košice, spolu s ďalšími kumpánmi sa rozhodli prísť bezprácnym spôsobom k peniazom. Najvhodnejším sa im pozdávalo vykradnúť vhodné motorové vozidlo a takto získané veci odpredať. A tak v Košiciach dňa 16.9.2005 o 22.30 h na parkovisku na Považskej ulici prekonal mechanizmus vozidla Škoda Felícia, ktoré bez poškodenia otvorili a z batožinového priestoru vzali videokameru zn. Sony v hodnote 16 990 Sk a 40 ks škatuliek cigariet zn. Boss v hodnote 1 800 Sk. Keď z miesta činu odchádzali v osobnom motorovom vozidle Škoda 120, zastavila ich službukonajúca hliadka PZ a ukradnuté veci u nich našla. Keďže v zmysle § 89 ods. 13 Tr. zák., účinného do 31.12.2005, na posúdenie takehoto konania ako trestného činu stačilo spôsobiť škodu vo výške 6 900 Sk, Vojenský obvodový súd Prešov kvalifikoval konanie Zdenka P. ako trestný čin krádeže podľa § 247 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák., formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Tr. zák.

Následne súd „odmenil“ obžalovaného trestom odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov. Keďže sa takehoto konania dopustil po prvýkrát, súd dospel k záveru, že podmienený odklad uloženého trestu splní svoj prevýchočný účel. Povolil mu teda podmienený odklad na skúšobný čas 15 mesiacov. Pokiaľ sa obžalovaný počas tohto obdobia dopustí akéhokoľvek protiprávneho konania, nielen vo forme trestnej činnosti, ale aj priestupku, môže mu súd nariadiť zmenu podmieneného trestu na nepodmienený. Je len na obžalovanom, aby si uvedomil nesprávnosť svojho konania a v budúcnosti sa vyvaroval obdobným excesom z riadneho života. Obžalovaný sa síce proti tomuto rozsudku odvolal, avšak Vyšší vojenský súd Trenčín po preskúmaní veci jeho odvolanie ako nedôvodné zamietol.

plk. JUDr. Fratišek KOVÁČ

Ako niekdajší hovorca armády SR som mnohokrát sprevádzal náčelníka Generálneho štábu na jeho oficiálnych zahraničných cestách. Program týchto ciest bol presne časovo naplánovaný rôznymi oficialitami a rokovaniami. Aj keď som mal možnosť navštíviť významné krajiny sveta, pre nás, ktorí sme sprevádzali náčelníka GŠ, v programe nezostal čas, aby sme si pozreli zaujímavosti v tej či onej krajine.

Až raz, keď sme boli v Paríži a nemuseli sme sa zúčastniť oficiálnej večere, ktorú usporiadal minister obrany, mali sme zrazu voľno. Tak som kolegovi Svetlíkovi povedal, že konečne môžeme vyraziť do ulíc a navštívime v meste lásky tie štvrte, o ktorých píše mnohí spisovatelia vo svojich románoch. Pekne som sa oholil, obliekol a vyrazili sme. Čo čert nechcel, v Paríži sme stretli kolegov z Generálneho štábu, ktorí tu boli na výstave vojenskej techniky. Slovo dalo slovo a tak sme si spolu išli pozrieť Mount Marter, okolie zábavného podniku Moulin Rouge a ďalšie lákavé miesta, kde nás pozývali pozrieť si sex naživo. Ponuka bola lákavá, uvedomujúc si však chudobné vreckové, museli sme si nechať zájsť chuť na zaujímavý zážitok. Keď zrazu kolega Žitňanský prišiel s nápadom, že by sa partia mohla zložiť, aby si aspoň jeden z nás mohol pozrieť ponúkaný program. Vytipoval mňa, lebo som bol hovorca armády a vedel by som o zážitku informovať. Bola to veľmi štekľivá ponuka, ktorej som takmer neodolal až dovtedy, kým som si uvedomil, ako by som ponúkaný zážitok kolegom splatil. Reči by určite nepomohli.

Tak z toho nič nebolo. Sadli sme si do najbližšej pivárne a minuli vreckové na „tretinkách“ nie dvakrát najlepšieho francúzskeho piva. Dodnes mám vnútorné výčitky svedomia, či som sa správne rozhodol. Možno by mi kolegovia dlh odpustili.

Ing. Tomáš ŠVEC

Autor výroku: RALPH EMERSON	milenec (zast.)	zn. laku na vlasy	obyvateľ AŠu	maškrta (zastar.)	a iné (skr.)	neposkytlo pomoc	Pomôcky: Mot, abas Oona, Elis UA	ústredné kúrenie	načrel	vodiaca žrd na voze	značka selénu	Obrana	predstavený v kláštore	meno Zátokpovej (oštepárka ČR)
staro-germán							unesenie					obchodný dom (skr.)		
							fáza mesiaca							
začiatok tajničky												zn. pascalu		
												lepidlo		
iránska jednotka hmotnosti					požiarna ochrana			zn. berýlia			šíre pole			
					toto			keď			fajčivo			
angl. žen. meno (Anna)				artikel						otcova sestra				
				rímske číslo 501						severské zviera				
MPZ Turecka			obydlie				klobúk (hovor.)						láger	mongolskí pastieri dobytky
			vlastní				značkuje							
Autor: Vojtech Kúkoľ	šikmo	rímske číslo 1001			odborový zväz			tenisový úder				tam		
		bolestivá zdurenina			Chaplinova manželka			starogréč. krajina				vo svojom byte		
citoslovce hlasu žaby				požiare					záhradník					
				staroba, počet rokov					praobyvateľ Peru					
plúž			kričali							fut. klub v Senci				
			malý orchester							kód Ukrajiny				
koniec tajničky											kananejský boh smrti			
odhadom						prehrňa vlasy					skr. súhv. Baran (Aries)			



Obri v Brne

V septembri sa na letisku v Brne-Tuřanoch konal český reprezentačný letecký deň CIAF 2007. V porovnaní s minulými ročníkmi bolo možno o niečo menej účastníkov, ale rozhodne sa bolo na čo pozerať. Jednoznačne najväčšími (a to doslova) ťahákmi pre divákov bola dvojica amerických obrov. Bombardér B-1B Lancer bolo možné vidieť iba odstavený na zemi, strategický transportný C-17 Globemaster III sa predvádzal aj vo vzduchu. Tretieho obra, E-3A Sentry so systémom AWACS, si mohli diváci pozrieť aj zvnútra.

Lietadlá sa však nepredvádzali iba vo vzduchu. Česko aj susedné Slovensko majú záujem o nákup taktických transportných lietadiel. V Brne tak spoločnosť Alenia vystavovala svoje lietadlo C-27J, svoj stánok tam mal aj Lockheed-Martin. Ten síce nepredvádzal skutočné lietadlo, ale aj model C-130J Hercules v českých farbách vyzeral príťažlivo.

Česko a Slovensko sa začali o nové lietadlá zaujímať približne v rovnakom čase. Naši západní susedia však mali problémy so zostavením vlády a potom rozhodovali o reforme

verejných financií, takže ten proces sa u nich spomalil. Slovensko už vyzvalo letecké spoločnosti, aby predložili svoje ponuky. Na stôl ich dalo päť spoločností – Airbus, Alenia, Antonov, CASA a Lockheed-Martin. Po posúdení odborníkmi by sa slovenské ministerstvo obrany mohlo do konca roka rozhodnúť, ktorú ponuku prijme.

Ako nám povedal regionálny manažér Lockheed-Martin pre Európu John M. Cottam, jeho firma dala ponuku na spoluprácu prostredníctvom americkej vlády cez program FMS (Foreign Military Sales). Znamená to, že lietadlá najprv kúpi americká vláda a potom ich predá slovenskej vláde za rovnakú cenu. Výhodou je nižšia cena, ako pri nákupe jednotlivých lietadiel – americká vláda totiž nakupuje vo väčšom balíku zároveň s lietadlami pre svoje ozbrojené sily. V porovnaní s konkurenčnými dvojmotorovými C-27J či CASA C-295 je Hercules väčší a má štyri motory. Nákupná cena zaň je teda vyššia. John Cottam však dodáva, že prevádzková cena pri odhadovanej životnosti 30 rokov je v skutočnosti o približne 28 percent nižšia, ako pri iných ponúkaných strojoch. C-130J Hercules (na foto) je zároveň jediným lietadlom, ktoré má dlhý dolet aj s dostatočným nákladom – tak, aby bol let skutočne efektívny.

Miroslav BARIČ
Foto zdroj USAF



Plná poľná

Obľúbenú reláciu Plná poľná s počúvanosťou nad 100-tisíc poslucháčov v novom formáte, ale pod rovnakou značkou, si môžete už od 3. februára vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 18.20 hod. do 18.30 hod. Priebežne aj v reláciách Nočná pyramída, Pozvete nás ďalej? či Štúdio Kontakt. Tešia sa na Vás tvorcovia vojenského vysielania Miroslav Minár, Petra Repková a Bernard Roštecký.

(r)



Armádný magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke o 16,20 h.
a v repríze v piatok popoludní.

Deň veteránov

11. novembra si celý svet pripomenie nielen skončenie 1. svetovej vojny, ale na pamiatku obetí z radov vojakov a civilnej verejnosti aj Deň vojnových veteránov.

Tento deň si v pondelok 12. novembra pripomenú aj príslušníci ženijného práporu v Sereďi spolu s pracovníkmi relácie Plná poľná. Pomimo ženijnej techniky, ktorú vojaci používajú v zahraničných vojenských operáciách a mierových misiách, bude pre divákov pripravený bohatý kultúrny program, v rámci ktorého vystúpi aj stálica slovenskej populárnej hudby Beáta Dubasová.

(min)

VOJENSKÉ DEJINY / 1945-1968 SLOVENSKA VI.

JAN ŠTAIGL
MICHAL ŠTEFANSKÝ



súťaž

Ktorý slovenský generál bol v čase intervencie vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968 ministrom obrany ČSSR? Odpoveď zašlite na adresu redakcie, alebo na milena.slezakova@mod.gov.sk do konca októbra. Zo správnych odpovedí vyžrebujeme troch úspešných riešiteľov, ktorým pošleme knihu 6. diel Vojenských dejín Slovenska.

Šiesty diel Vojenských dejín Slovenska, ktorý sa zaoberá obdobím rokov 1945 – 1968 jeho autori *Jan Štaigl* a *Michal Štefanský* z Vojenského historického ústavu rozdelili do štyroch kapitol. V prvej približujú roky 1945 – 1948, ktoré príznačne nazvali: Na prahu studenej vojny. Druhá podrobne mapuje Slovensko a branný systém ČSR v období završovania vojensko-politickej polarizácie Európy (1948- 1955), tretia sa zaoberá koalíčným vojenským zoskupením Varšavskou zmluvou a jej vplyvom na ďalší vývoj bývalej československej ľudovej armády. Čs. armáda v tomto období čoraz viac strácala charakter ozbrojenej zložky suverénneho štátu. Posledná štvrtá kapitola: Vnútropolitická kríza v Československu. Vojenská intervencia v auguste 1968 okrem iného ukazuje mimoriadne citlivé obdobie v našich dejinách. Kniha je k dispozícii vo vojenských knižniciach, civilných kníhkupectvách a objednať sa dá na adrese www.press.sk.

(jož)